

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

4

динара

БРОЈ
1239

26.9.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

КОМПЛЕТАН
СТРИП
РИП
КИРБИ

НЕКУ ДА БЕРЕМ
ЦВЕКЕ! 'ОКУ ДА
БУДЕМ КАЛИФ
УМЕСТО
КАЛИ-
ФА!

ЛАКШЕ, ГАЗ-
ДА, СВИ ВАС
ГЛЕДАЈУ!

ЏОРџ КОУМБ

(1788 - 1858)
ЧУВЕНИ ШКОТСКИ
НАУЧНИК КОЈИ ЈЕ ИМАО
НЕВЕРОВАТНО ПАМЋЕЊЕ
КАД СУ У ПИТАЊУ БИЛЕ
РЕЧИ, ЛИЦА, ПРЕДМЕТИ
И СТРАНИ ЈЕЗИЦИ -
НИКАД НИЈЕ УСПЕО
ДА
НАУЧИ ТАБЛИЦУ
МНОЖЕЊА.

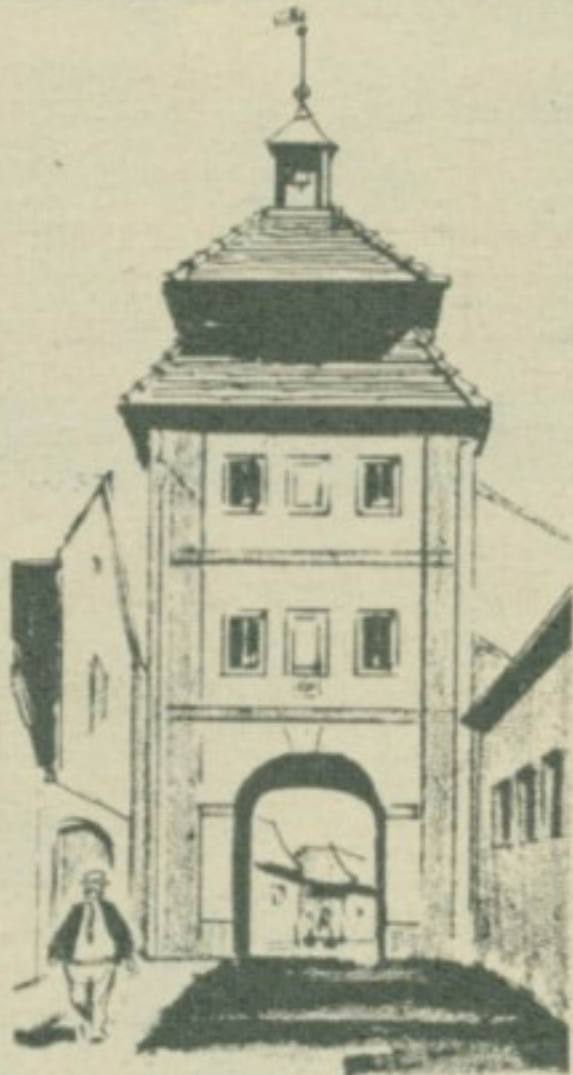
РАТНА МЕДАЉА С ВАТЕРЛОА

КАКВУ ЈЕ ДОБИО
СВАКИ ВОЈНИК
КОЈИ ЈЕ УЧЕСТВОВАО
У БОРБИ ПРОТИВ НАПОЛЕОНА
И НА КОЈОЈ ЈЕ ПРЕДСТАВЉЕНА
ПОВЕДА КОЈА СЕДИ НА
ПИЈЕДЕСТАЛУ, У СТВАРИ ЈЕ
КОПИЈА ЈЕДНОГ НОВЧИЋА
ИСКОВАНОГ 2265 ГОДИНА
ПРЕ ВАТЕРЛОА.

Ripley

Веровати или не!

ОПШТИНСКА ВЕЋНИЦА

У АРБЕРГУ
(НЕМАЧКА)
НАЛАЗИ
СЕ
ИЗНАД
ГРАДСКЕ
КАПИЈЕ.

СА'ДУ

(1184 - 1291)

ПЕРСИЈСКИ ПЕСНИК 14 ПУТА ЈЕ
ПЕШИЦЕ ОДЛАЗИО ИЗ БАГДАДА
У МЕКУ ДА БИ
ТАМО
ХОДОЧАСНИЦИМА ГОВОРИО
СВОЈЕ СТИХОВЕ.
ПРИЛИКОМ СВАКОГ ПУТОВАЊА
ПЕСНИК ЈЕ ПРЕВЛАЂИВАО ОКО
3.200 КИЛОМЕТАРА.
СА'ДИ ЈЕ ЖИВЕО 107 ГОДИНА.

ЈЕДНО ЈЕДИНО ДРВО

РАСТЕ У СРЕДИШТУ
САХАРСКЕ ОБЛАСТИ ТЕНЕРЕ.
НА 900 КИЛОМЕТАРА
УНАКОЛО НЕМА ВИШЕ
НИЈЕДНОГ ДРВЕТА
МАДА ЈЕ НЕКАД
ОВА ОБЛАСТ
БИЛА ОБРАСЛА БУЈНОМ
ВЕГЕТАЦИЈОМ.

Окруило камење

КОЈЕ ЈЕ ОМОГУЋАВАЛО ПРЕЛАЗ
ПРЕКО УЛИЦА ПУНИХ ВОДЕ
И СМЕЉА И ДАНАС СЕ ЛЕПО ВИДИ
У СТАРОЈ ПОМПЕЈИ.
КАМЕЊЕ ЈЕ БИЛО ТАКО
ПОСТАВЉЕНО ДА СУ УЛИЦАМА
МОГЛЕ ДА ПРОЛАЗЕ
ДВОКОЛИЦЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● Београд је био насељен,
сматрају стручњаци, још у ста-
рије камено доба — у палео-
литу.

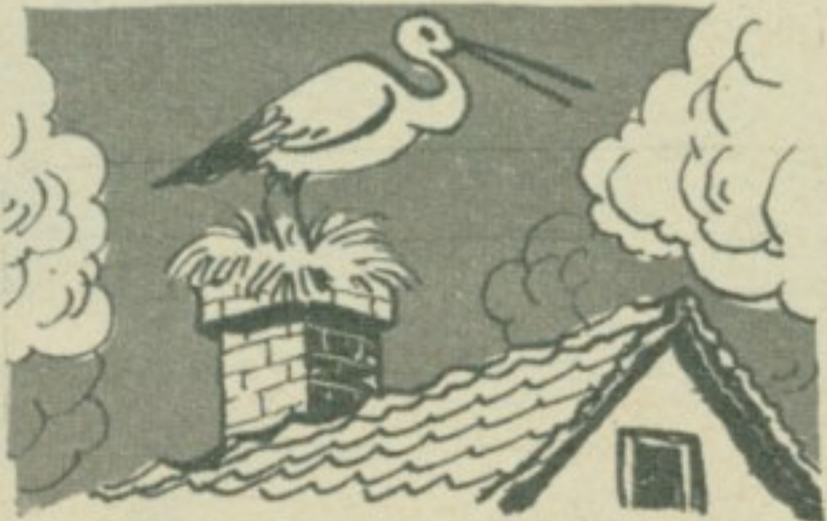
● дивљи вепар може по ми-
рису да осети човека на даљи-
ни од 500—600 корака.

● планине Хималаји заузи-
мају по дужини простор који
одговара растојању од Лондо-
на до Црног мора, а запремају
површину три пута већу од
Југославије.

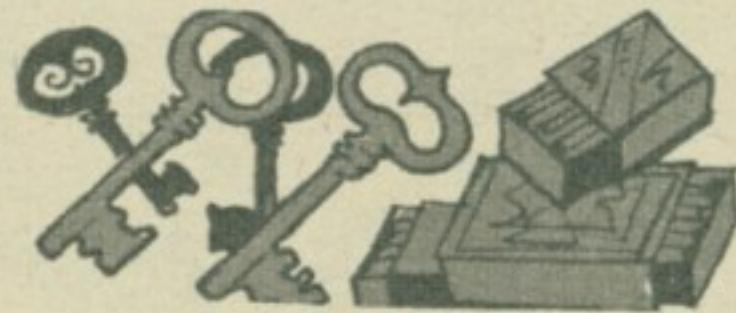
● рода је одувек уживала
нарочиту привилегију. У Егип-
ту су убице рода кажњавали
смрћу, а у Грчкој и Малој А-
зији они који би у пролеће

први најавили долазак рода
добили би поклон. И данас се
у Холандији, Немачкој и још

неким европским земљама сма-
тра срећним знаком ако се на
нечијем крову насели пар ро-
да.

● колекционарство се сва-
ким даном све више шири. Љу-
ди из хобија скупљају нај-
различитије предмете и готово
сви имају своје називе. Саку-
пљачи кључева зову се копо-
клефили, шкољки — малако-
лози, кутија од шибица — фи-
луменисти а разних вињета —
еринофили.

● човек има на језику 9000 сит-
них квржица са осећајним те-
лашцима за укус, свиња и коза
— 15000, кунић 17000 а говече
35000. Ови подаци узети су из
књиге природњака Мориса Бур-
гона, „Шесто чуло код животи-
ња“.

● римски император Вителијус
купио је један минут за суму
која би се данас могла изразити
стотинама милијарди. Тај новац
дао је Фламену, главном свеш-
тенику провинције Галије чија
је дужност била да одреди та-
чан почетак и крај пролећа.

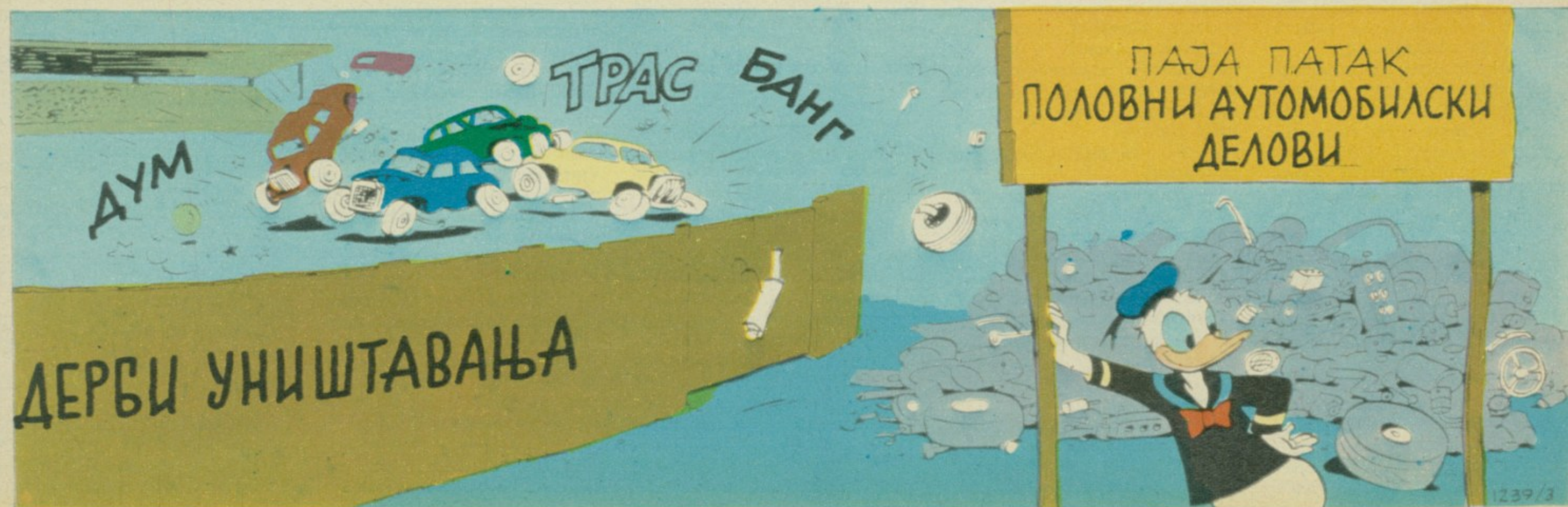
Потплаћени свештеник продуж-
ио је пролеће 68. године за је-
дан минут и Вителијус је отада
могао да се размеће како је ку-
пио и оно што се не може ку-
пити — време.

● познато је да су Арабља-
ни још у 9. веку правили списак
јела која су износили пред зва-
нице на гозбама. На основу то-
га сматра се да су то први
јеловници за које се зна.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

НЕУХВАТЉИВИ

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

КЈАК

У педију на смрт осуђеног ратног злочинца Зигфрида Фемера, који је за време нацистичке окупације Норвешке био шеф Гестапоа у Ослу, ушао је висок и витак човек од непуних тридесет година.

— Обећао сам вам, Фемеру, да ћете имати прилику да ме лично упознате! — рече посетилац. — Дошао сам да испуним обећање. Ја сам Гунар Сенстеби, а ви сте ме познавали под именом Кнудсен и надимком Кјакан!

Ратни злочинац је немо зурio у човека који се осмехивао.

— Дошао сам да вам кажем још нешто, Фемере! — настави Сенстеби. — Ви сте се варали кад сте мислили да ћете уништити покрет отпора ако ухватите мене, Кјакана! И да сте ме ухватили ништа се не би променило. Много је Кјакана било у Норвешкој, и у целој Европи. Ја сам био „Број 24“ британског „Интелигенс сервиса“, али сам, пре свега, био норвешки патриота и борио сам се за слободу своје домовине. Зато сам и добио име Кјакан. Тим именом се поносим много више него називом „Број 24“. Збогом, Фемеру.

После тих речи јунак норвешког покрета отпора, Норвежанин са највише од ликована из II светског рата, изиђе из хелије на смрт осуђеног гестаповца.

ПРЕПАД У ЦЕНТРУ ГРАДА

У пролеће 1943. године у Ослу и другим градовима штампа и плакати објавили су немачку наредбу: сви омладинци морају се уписати у Радну службу. Ко се не пријави неће добити карте за снабдевање!

Кјакан, што на норвешком значи чељуст и симболише одлучност и снагу воље, сазвао је на састанак ударну групу.

— Многи младићи јавиће се у Радну службу и тако помоћи нацистичку ратну машину само из страха да не остану без неопходних карата за снабдевање. Наш је задатак да спречимо оснивање Радне службе! Потребна су ми четири добровољца!

Сутрадан ујутру кроз најживље улице Осла пробијао се према штабу Вермахта немачки камион пун свеже одштампаних карата за снабдевање. На рас-

Кнудсен се после сваког подвига норвешких илегалца телефоном извињавао шефу Гестапоа у Ослу. То није учинио једино након последње акције.

кршћу у центру града неки сметени шофер зауставио је мали ауто испред камиона и препречио му пут.

Немачки шофер је притиснуо сирену. Узалуд! Збуњени возач никако није успевао да покрене своја мала кола. Немачки подофицир, који је седео поред шофера, отворио је врата бахато псујући.

У том тренутку одјекнуо је звиздук. Из гомиле радозналаца на тротоару издвојио се млад витак човек и у два скока се нашао на папучици камиона.

— Не мичи се! — шофер и његов пратилац забезекуто су гледали у цев парабелума.

Истовремено, из малог аутомобила искочила су три наоружана човека и нестала у задњем делу камиона где су дремуцкала три немачка војника поред пакета с картама за снабдевање.

— Вози! — наредио је Кјакан забијајући цев парабелума у шоферове слабине.

Читава акција се завршила за непуну три минута.

Непун сат касније у канцеларији немачке команде зазвонио је телефон. Слушалицу је дигао Зигфрид Фемер, шеф Гестапоа.

— Господине шефе! — зачуо се љубазан глас. — Позвао сам вас да бих се извињив због немилог догађаја с вашим камионом. Била је то заиста велика грешка. Камион, шофера и војнике можете наћи на двадесетом километру Северног пута. Не, немојте се бринути, ништа им се није десило!

— Ко сте ви? — заурлао је Фемер.

— Извините, господине шефе, што вам се нисам представио! — глас с друге стране жице био је још љубазнији. — Моје је име Кнудсен! Да, Кнудсен! Дакле, пожурите по ваше људе. Нису баш у најудобнијем положају!

— Платићете ми за ово, Кнудсене! — запенушио је Фемер. — Ви сте бандит! Рашчерећићу вас!

— Онда не смем да вас чекам! — глас господина

Кнудсена је звучао подругљиво уплашено. — Веома сам забринут за терет у вашем камиону, па сам хтео да га сачувам док не дођете. Али, кад ми претите — збогом, господине шефе!

ДОБИЋЕТЕ СВЕ КАРТЕ!

На Северном путу нађени су везани Немци, али од камиона није било ни трага. Чим је Немце прошао први наступ беса, досетили су се да би незгоду могли претворити у победу тиме што ће, у знак репресалија, све становнике Норвешке, без обзира на године и пол, лишити петодневног следевања хране.

Тек што је ова немачка одлука објављена, тајанствени господин Кнудсен је телефонирао штабу.

— Овде Кнудсен! — снисходљиво је гласорио незнаничев глас. — Као одани пријатељ великог Рајха хтео бих да помогнем да избегнете велике тешкоће које би проистекле из ваших репресалија. Спреман сам да вам вратим изгубљене карте за снабдевање ако пристањете да их издате свим Норвежанима, па и онима који се нису уписали у Радну службу. Тако ће неугодна афера бити скинута с дневног реда и о вашој незгоди неће се више причати у Норвешкој, а што је још важније, ни у Берлину. Добићете све карте сем неких десетак хиљада које су се, на жалост, изгубиле за време операције.

Немци нису имали куд. Пристали су на нагодбу.

Илегалне новине и емисије радио-станица потањко су писале како се Кјаканова група поиграла немачким окупаторима.

Кјакан је наставио с најнеочекиванијим акцијама. Опљачкао је неколико немачких камиона који су превозили оружје и намирнице, кидао је телефонске линије, палио немачке гараже, саботажама прекидао нацистичке пропаган-

на. Страховите претње и појачани терор застрашили су норвешке младиће, па се чинило да ће се немачка намера овог пута остварити.

Кјакан није тако мислио. На састанку своје илегалне борбене групе је рекао:

— Не смемо дозволити организовање Радне службе! Због тога морамо уништити документацију Статистичког уреда у Улици Акерсгаден. Тамо се ужурбаном ради на припремама за попис. Без те документације попис је немогућ!

Једног мајског поподнева Кјакан и још један човек из његове групе ушли су с акти-ташнама под мишкама у вишеспратницу, у којој се на четвртном спрату налазио Статистички уред. Стражару на улазу показали су пропусницу за једно надлештво на шестом спрату.

САБОТАЖА У СТАТИСТИЧКОМ УРЕДУ

Кјакан је одлично познавао распоред свих просторија у згради. На петом спрату повео је друга јед-

На раскрсници неки сметени возач зауставио је мали ауто испред немачког намешта и препречио му пут.

је ушао расклиматани „шев ролет“ за чијим је воланом седео Кјакан. Пред скромном кућом на периферији чекао га је Оскар Бех, руководиоц обласне илегалне организације. Два борца отпора дуго су се договарала.

— За 14 дана све ће бити спремно! — рекао је на крају договора Оскар Бех. — Имаћу тачан нацрт фабричких постројења, податке о сменама страже и кључ од хале. Водича који ће нас увести у фабрику већ имамо. То је млад токар, вешт, хладнокрван и храбар. Све ће бити у реду, само ти на време пошаљи експлозив. Треба нам бар 100 килограма!

— Добићеш експлозив! — рече Кјакан пружајући му руку. — Спремићу чланак за илегалне новине које тако радо чита мој велики пријатељ Зигфрид

кар и отпуза дуж оgrade до решеткасте капије.

Загњурен у блато дигао је руке с маказама за сечење гвозђа. За неколико тренутака ланац којим је капија била затворена паде у блато.

Три диверзанта лежала су непомично у житком блату док дуж зида није прошла немачка стража. Токар махну руком. Три погурене сенке увукле су се у фабричко двориште и потрчале до велике хале. Токар је брзо и лако откључао браву на великим вратима.

— Разбиј браву док ми будемо унутра! — шапну Кјакан Беху. — Не смеју да посумњају у раднике.

Кјакан и токар су ушли у халу пуну великих машина.

— Минирај машине! — нареди Кјакан токару. — Ја ћу готове топове!

— Разбио сам браву! — придружио им се Бех. — Неће знати да је била откључана!

На унапред одређена места брзо су поставили експлозив. Кјакан је неколико мина повезао жицом, а онда жице спојио са сатним механизмом за паљење.

— Готово! — рече. — Повлачење!

У тренутку кад су се извлачили кроз фабричку капију угледали су светла. Стража је поново наилазила. Кјакан из недара извуче пакет енглеског експлозива какав су употребљавали командоси.

— То је за мог пријатеља Фемера! — шапну друговима. — Хајдемо!

У два сата и петнаест минута по поноћи Конгсберг је потресла експлозија и онеспособила фабрику топова „бофор“.

По чланку у илегалним новинама и енглеском експлозиву који је „заборавио“ Кјакан, Немци су закључили да је саботажа дело британских командоса — падобранаца. Тако становници Конгсберга нису били изложени репресалијама.

Овог пута се господин Кнудсен није извинио Зигфриду Фемеру за „незгоду“ до које је дошло „грешком“.

А. Радаковић

ним ходником до споредних степеништа којим су се спустили до четвртог спрата.

Поред пословних просторија Статистичког уреда налазила се собица у којој су чистачице држале свој алат. Кјакан их отвори и уђоше унутра. Брзо су из торбе извадили 11 кг јаког експлозива.

— Пали штапин! — рече Кјакан. — И чекај ме!

Кјакан је утрчао у велику канцеларију Статистичког уреда. Чиновници су за вршавали спискове обвезника за Радну службу.

— Бежите! — викнуо је. — Зграда је минирана!

У уреду је настала страховита паника. Људи су се у бекству сударали, гушили на вратима, ударили се међусобно. Два диверзанта изгубила су се у општем хаосу.

Неколико минута касније центар Осла потресла је експлозија. Статистички уред одлетео је у ваздух.

Недуго затим у канцеларији Зигфрида Фемера зазвонио је телефон. Шеф

„Опера“ дигао је експлозив од једна.

Од друге стране жице учини господин Кнудсен му је изражавао жаљење због „случајног инцидента“.

— Не секирајте се сувише, господине шефе! — тешио је Кнудсен полицајца. — Имате још две статистичке машине у Ослу. Једна је у витринама трговине која је такве машине увозила пре рата, а друга у осигуравајућем друштву „Норске фолк“. Пожурите да их Кјакан не би дограбио пре вас!

Пре него што су гестаповци пошли по статистичке машине, помоћу којих су једино могли да направе нове спискове за Радну службу, обе су одлетеле у ваздух. Једну су уништили Едвар Талаксен и Виргер Расмунсен, а другу лично.

ОПЕРАЦИЈА КОНГСБЕРГ

Године 1944. фронт отпора је добио нове задатке:

рушење комуникација и зарање индустријских постројења важних за Немце. Организација покрета отпора је била изванредна: 324.219 км² норвешке територије било је подељено на двадесет и једну област, а на челу сваке области налазио се по један руководилац за кога је знао само Централни комитет у Ослу. У Норвешкој је радило 68 подземних примопредајних радио-станица, а од 3.800.000 становника неколико десетина хиљада били су активни борци отпора.

У јесен 1944. године Кјакан је извео свој најпознатији подухват који је у историји II светског рата ушао под именом „Операција Конгсберг“.

У Конгсбергу, граду на 60 км западно од Осла, налазила се велика фабрика која је производила чувене противавионске топове „бофор“ и поправљала немачке велике пољске топове.

Једног јутра у Конгсберг

Фемер. Да бисмо избегли репресалије, написаћу да су фабрику дигли у ваздух енглески командоси!

У кишно вече четрнаест дана касније у једном напуштеном амбару у близини фабрике састали су се Кјаказ, Бех и млади токар.

— Мораћемо брзо да радимо! — рече Бех. — Појачали су страже. Сад сваких петнаест минута обилазе фабрику! Хајдемо!

Три сенке су клизнуле из амбара. Из једног грма извукли су три франца. Затим су се бацили у блато и почели да пузе према фабричком зиду.

— Чекајте! — шапну то-

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Најстарије и најкраће речи »да« и »не« захтевају највише размисљања

(Питагора)

Л. СРЕДАНОВИЋ

ДИКАН и
СТАРИ СЛОВЕНИ

Б. ЋУРИЦА

Бомба је имала срце — каже домаћица Анђа Шкаро

БОМБА

НАД КРЕВЕТОМ

**КАО ДА ЈЕ СТО...ХИЉАДУ БИЧЕВА
У ИСТО ВРЕМЕ ЗАПАРАЛО ВАЗДУХ,
НИЈЕ ИМАЛА ВРЕМЕНА ДА ЗАПУ-
ШИ УШИ. САМО ЈЕ НАГЛИ ТРЗАЈ
ПРОСТРУЈАО ЊЕНИМ ТЕЛОМ.**

Те ноћи, први пут после тридесет и неколико година, Анђа Шкаро је с олакшањем пошла да спава. Мирно је лежала и посматрала оне чудне шаре које је на неравном зиду правила месечева светлост. У грудима је осећала тихо, полагано расипање. Називала га је душевним опуштањем. Спас, после толико времена — спас, кликтала је.

Нема више оне здепасте бомбе изнад њеног кревета, не кези јој се више та сотона у бесаним ноћима. Колико пута је проклињала, псовала је, претила јој — крвопији молила и заклињала у своје петнаесторо деце, миловала је...

Сваког тренутка очекивала је злокобно куцање — змијо отровнице, па шиштање — душу си ми појела, експлозију — ниси ти зла ни крива што су душмани од гомили метала, барута и ко зна чега још направили ТЕБЕ као бомбу. А могла си да будеш буре, бакрач, будак, бештијо, туго моја, говорила је Анђа као да је бомба људско биће, беспомоћно посматрајући њен врх који је вирио из зида. И та гомила ужаса увијена у светлוצави метал, зашто ли је женског рода? Нећеш ме венчати са смрћу, годинама се зарицала Анђа док је рађала пред њом и ноћу старила испод ње.

НЕПРИЈАТНА ТИШИНА

— Сећам се њеног „доласка“ — прича Анђа, данас већ старица. — Тих првих дана рата непријатељ је бомбардовао наше место Биорине и сви су пожурили да се сакрију у оближњу шуму. А ја сам била пред порођајем и нисам могла да бежим. Гледала сам у небо, авиони су га замрачили. Избацивали су бомбе, свака је погађала. Сакрила сам се у подрум наше велике породичне куће и чекала...

...да се деси најгоре. Седела је у једном углу мале мемљиве просторије очекујући сигурно смрт. Испрљена од тешког ношења детета с напором је дисала и знојила се. Све је подрхтавало око ње. Замишљала је авионе, веће од облака, мање од њеног страха, како ниско пролећу преко напуштених кућа, у пролеће бело окречених, а у јесен са сивом патином. Пљуштале су бомбе, јасно је чула како се све около крши. Кад би њен муж Божја био ту, али боље што је отишао с децом.

Уто зачу фијукање, као да је

сто, хиљаду бичева у исто време парало ваздух. А затим тресак и ломљаву, тамо на источној страни куће према сокаку. Није имала времена да запуши уши, само је нагли трзај прострујао њеним телом. Експлозија, блесак, кућа гори, дечји кревети лете у ваздух, просипа се перје из белих јастука...

Али ништа од свега тога. Први пут је осетила настајање тишине и била јој је непријатна после загушујућег брујања авиона. Вероватно је бомба пала у двориште. Али зашто није порушила кућу и убила је с још нерођеним дететом? Тек тада је схватила да није чула детонацију.

НАВИКЛИ НА УЉЕЗА

С напором је устала и изишла из загушљивог подрума. У ваздуху је осетила мирис паљевине, прашина се још није слегла. Околне куће биле су порушене и као за чудо само је њена остала читава. Прескачући преко поломљених грана обишла је око куће, хтела је да види шта ју је неколико минута раније уплашило. А онда је угледала...

Из каменог зида на висини од метар и по вирила је авионска бомба. Тако „забодена“ учинила јој се као огромна стрела налик на оне што се бацају на вашарима. Али ова је била блештава и с чудним ознакама на репу.

Полако јој је пришла. Ни сама не знајући зашто наслонила је уво на хладан метал. Изнутра се ништа није чуло. Како? Зар ова бомба није имала срце! Изненада се уплашила. Тешким корацима потрчала је далеко, што даље од тог уљеза, већ тада јој је дала име.

Дуго је седела на једном обореном дрвету. Ту су је нашли њен Божја и деца. Замуцкујући, објашњавала је шта се десило. Пошли су да се увере, уплашени.

Спустила се ноћ. Деца су остала да спавају у дворишту. А она је морала у кућу, није смела да назебе. Од два зла изабрала је горе. И Божја је остао с њом, храбрио је,

говорио јој да не мисли на бомбу која је вирила из зида више кревета.

— Добро — шапутала је. — Али чим се породим направимо нову кућу, тамо на оној ливади. Не мора да буде велика као ова...

А он је потврдно климнуо главом, одобравао јој сваку реч.

Ипак било је другачије. Време је пролазило а они су се посте-

пено навикавали на бомбу. Али само на њено присуство, на страх никако нису могли. Увек је био присутан, будили су се с њом, славили рођендане, правили планове за будућност... И тако годинама.

ПОСЛЕ СВЕГА — ШАЛА

Истина, неколико пута долазили су неки људи из Имотског. Обилазили су кућу и загледали бомбу, премеравали је и процењивали њено разорно дејство. А онда су уверавали укућане да је ипак безопасна. Анђа је знала да су осетили делић страха који је њену породицу годинама притискао.

— Нема опасности док мирује — тапшали су их по рамену и одлазили.

А како изгледа несташна бомба или кад се разигра, тумачила је Анђа њихове речи. Тако све до једног дана када је стигао сплитски пиротехничар Анте Перић. Сатима је разгледао бомбу, нешто цртао и бележио у свом блоку, прорачунавао. А онда је почео да је извлачи из зида, милиметар по милиметар.

Тек када је извадио упаљач рекао је: — Сваког тренутка могла је да експлодира.

— Да је случајно неко од дечака гађао каменчићима и прочепркао по њој не бисте имали чиме да плашите унучиће — покушао је на крају да се нашали искусни пиротехничар.

П. З.

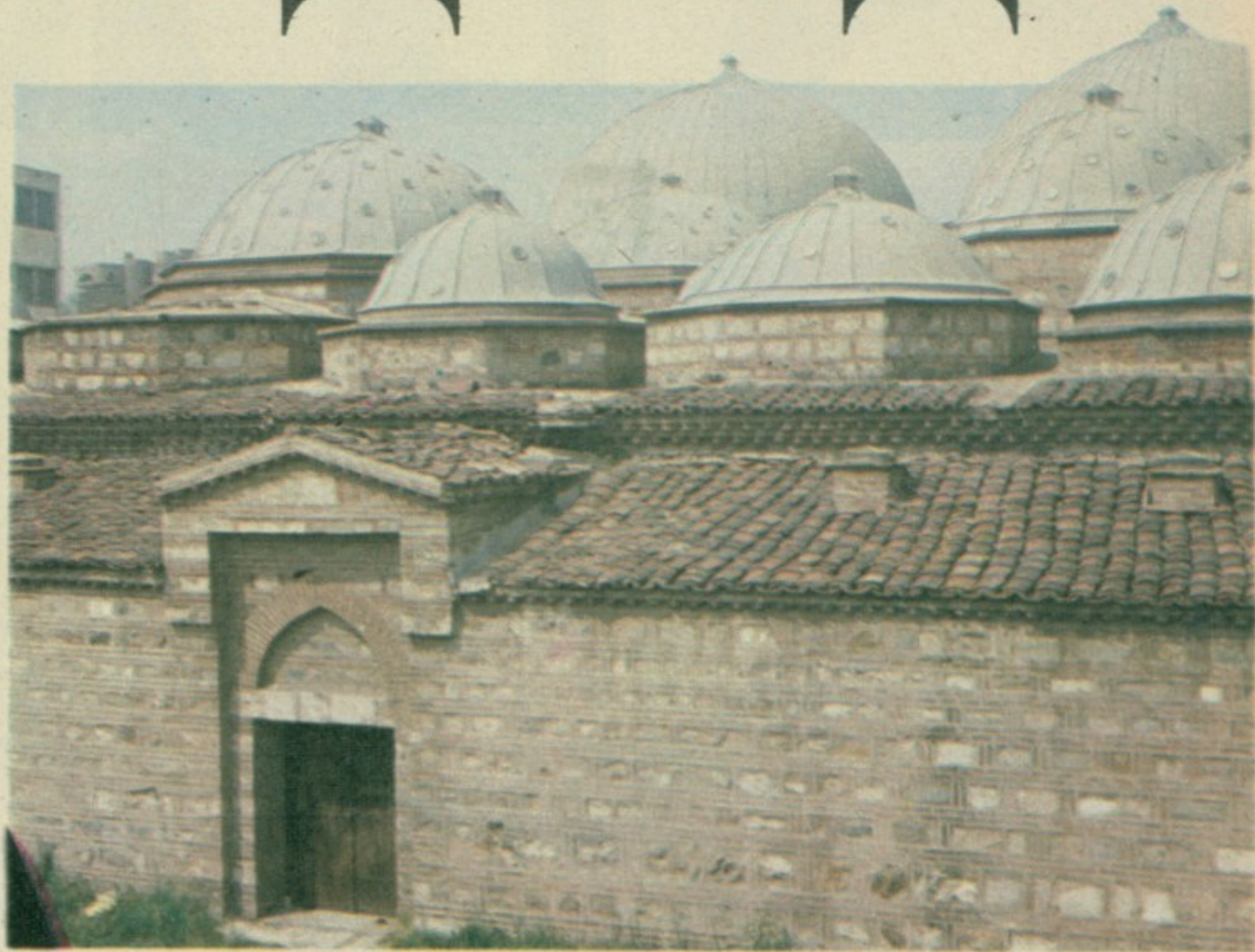
Породица се навикла на присуство бомбе али не и на страх.

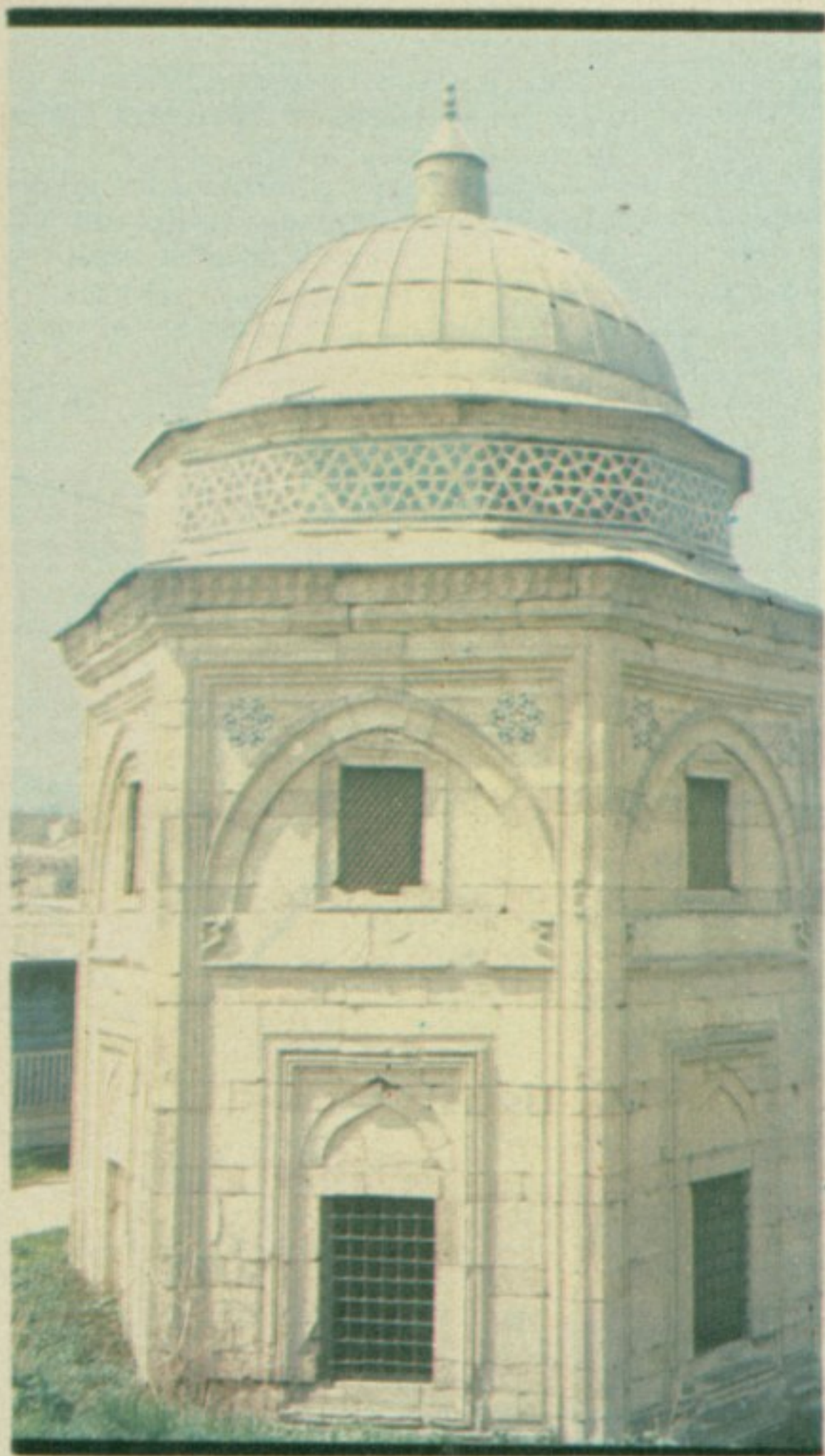
БЕДЕМИ ОД НАДГР

ПРЕПРАВЉАНА И ДОЗИЋИВАНА — Јахја-пашина џамија подигнута је 1504. године али судећи по грађевинском материјалу и начину градње, претрпела је бројна оштећења, преправке и дозићивања. Унутрашњост јој је богато украшена. Витко минаре, високо 50 метара, убраја се у најлепше у Скопљу.

ДАУТ-ПАШИН ХАМАМ — Један од најлепших споменика исламске архитектуре је Даут-пашин хамам подигнут у 15. веку. Хамам је саграђен у облику правоугаоника с малим проширењима на северној и јужној страни. Зидови су саграђени од најчистије поређане камена и опека. Покривен је са два велика и 11 малих асиметрично поређаних купола.

ШАРЕНА ЏАМИЈА — Џамија Алаца (шарена џамија) добила је име по шареним керамичким плочицама којима је била украшена. До данас су остале сачуване плочице на турбету које се налази уз њу.

СААТ-КУЛА — У дворишту џамије султана Мурата II налази се шестострана сахат-кула. Сатни механизам је донет из Аустро-Угарске.

П рве записе о Скопљу, античком граду на ушћу Лепенца у Вардар, у илирској покрајини Дарданији, оставио је у 2. веку н. е. хеленски астроном и географ Птоломеј. Само сто година касније, Скупи се већ налазио на карти путева Римске империје и постао седиште њене Седме легије. Међутим, брзи процват овог града прекинут је 518. године. Тада је у катастрофалном земљотресу Скупи био савијен са земљом. Његови становници одлучили су да ново насеље подигну нешто јужније, у долини леве притоке Вардара, Сераве. Ускоро је нови град сјајем и богатством надмашио стари. У 7. веку Скупи су освојили Словени и дали му ново име — Скопље. Отад па до краја 13. века, када је ушао у састав српске државе, Скопље се налазило под влашћу македонских феудалаца, бугарских завојевача и Византије. То је и период из којег је остало најмање сачуваних споменика културе и архитектуре. У Скопљу се 1346. године крунисао за цара Душан Силни и у њему издао свој чувени Законик. Али већ 1392. године Скопље је пало под турску власт које ће се ослободити тек након више од пет векова ропства, 1912. године.

КУРШУМЛИ АН — Куршумли ан делује врло упечатљиво због декоративно грађених зидова и масивних купола покривених оловом. Многи камени стубови, повезани луковима, са двориштем и шедрваном у њему, стварају пријатан амбијент.

ПОКРИВЕНА ОЛОВОМ — Према сачуваном натпису, ова џамија је подигнута крајем 15. века као завештање Иса-бега. Саграђена је од бигора и хоризонтално поређаних радова опеке. За разлику од других она има две куполе покривене оловом.

ОБНИХ СПОМЕНИКА

ПО НАЛОГУ МУСТАФА-ПАШЕ — По налогу тадашњег заповедника Скопља Мустафа-паше подигнута је 1492. године џамија на тераси која доминира чаршијом. Џамија има облик квадрата и покривена је куполом. Испред ње налази се трем, покривен трима малим куполама, који се ослања на четири мермерска стуба. Минаре је од клесаног бигора (врсте кречњаке стене).

МАЈСТОРИ ИЗ ГАЛИЧНИКА — Непосредно после великог пожара 1689. године, који је готово потпуно уништио Скопље, саграђена је црква Свети Спас, једноставна ниска грађевина. У Светом Спасу се налази иконостас који спада у најзначајнија дуборезачка дела у Македонији. Радили су га познати мајстори из Галичника, Петар и Марко Филиповић и Макарије Фрчковски.

НАЛИК НА МИКЕНСКЕ ЗИДИНЕ — На брду, у центру града, налази се тврђава Кале. Археолошка ископавања су показала да је Кале било насељено још у неолиту али се као зидани град формира тек после земљотреса 518. године, за време владавине Јустинијана I. За грађење овог утврђења, чији 121 метар дуго бедеми личе на Киклопске зидине у Микени, коришћени су камени блокови узети са гробља у Скупију.

ПОВЕЗАН ЛУКОВИМА — Камени мост у Скопљу спада међу најлепше у нашој земљи. Подигнут је у 15. веку за време владавине Мехмеда II. Саграђен је од камених блокова који почивају на масивним стубовима, међусобно повезаним луковима.

ВОДА ИЗ СКОПСКЕ ЦРНЕ ГОРЕ — На самој периферији Скопља, у северном делу града, налази се акведукт изграђен у 16. веку. Његових 55 лука подупртих масивним стубовима саграђено је од камена и опеке. Доводио је воду из Скопске црне горе.

СА ДВА УЛАЗА — Чифте хамам, што на турском значи „двојки хамам“ добио је име по томе што је био подељен на два дела, с посебним улазима. Један је био намењен женама а други мушкарцима.

НА ПАДИНАМА ВОДНА — На падинама планине Водна, надмак Скопља, налази се манастир Св. Пантелејмон. Подигао га је почетком 12. века византијски принц Алексиј Ангел. Свети Пантелејмон један је од најзначајнијих историјских споменика Македоније. У њему су насликане фреске које представљају прелом у сликарству тог времена. Изванредним пртежом и богатим колоритом зограф Св. Пантелејмона је претеча нове уметности која се у Италији у 14. и 15. веку јавља под именом ренесанса.

Некада давно, у великој питомој долини, окруженој брдима и плавичастим планинама, уз дизао се дворца. Опроман, сив и усамљен. Нешто даље од њега, расуте по долини, беласале су се пастирске колибе.

У суром дворцу живео је зли и грамзиви Чаробњак. Обожавао је злато, па је у својој похлепи и реку, која је текла долином, заробио и затворио у подрум дворца само зато што је у њој било много златних рибица. А од пастира је сваке јесени отимао већи део њиховог добра.

Ни најстарији пастири нису знали колико је година Чаробњаку. Нико му није могао наудити, али су људи веровали да ће га једног дана уништити само злато.

Зајолићу цело село!

У пастирској насеобини живела је лепа девојка са оцем, мајком и братом. Сви су је звали Златокоса. Имала је дугу косу — слатку злата. Пред девојчином лепотом људи су остајали неми, запрепашћени, скоро уплашени.

Златокоса је била срећна. Јесен је већ стигла и она је нестрпљиво очекивала — свадбу. Радосна је била песма коју је извијала својим звонким гласом.

Једнога дана Златокоса је отишла на извор да избели комад платна од којег је требало да направи везену венчану кошуљу. И тада, крај извора је прошао Чаробњак. Златна девојчина коса га је омамила. Занемео је од усхићења. Кренуо је према девојци и почео да мрмља:

— Ова девојка ће бити моја... она мора да буде моја... она је златна и припада двору и златној реци. А онда је загрмео:

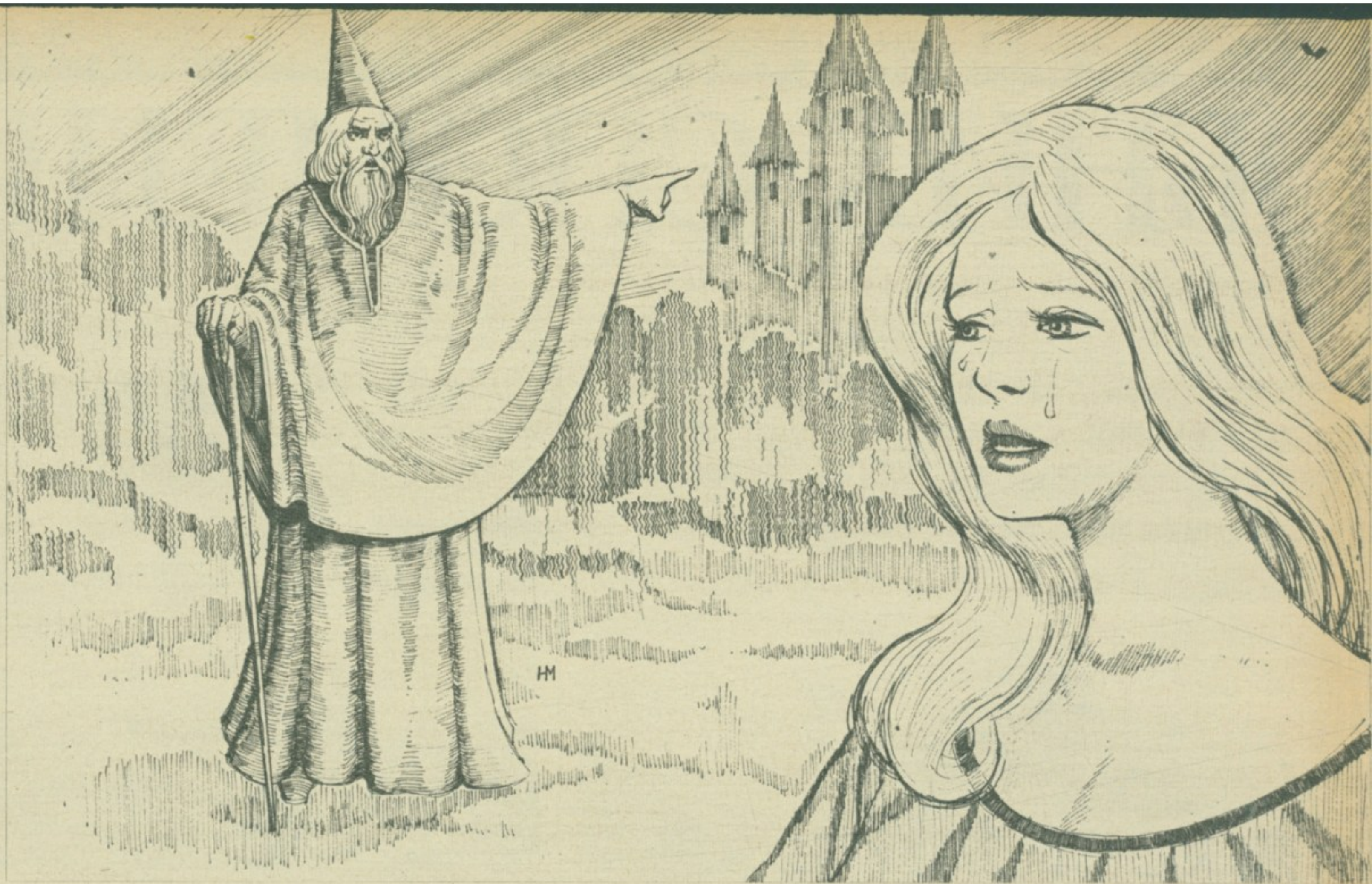
— Поћи ћеш у мој дворца, Златокоса. Бићеш ми жена. Ако то не учиниш, спалићу цело село.

Златокоса је тужно сагла главу. У њеним модрим очима блистале су сузе гнева и мржње. Знала је да се Чаробњак не шали, а своје село је волела. Дрхтавим гласом замолила је Чаробњака да је пусти да се најпре јави родитељима. Допустио јој је јер је знао да не може никуда побећи.

У колиби је затекла само брата. Он је преклињао да побегне, али она је одмахнула главом. Чаробњак би их сигурно пронашао.

И Златокоса се тужна срца упутила у замак.

Чаробњак је био задовољан. Имао је још једно благо више. Његов поглед пратио је само девојчину косу. Нестрпљиво је очекивао дан када ће Златокоса пристати да му буде жена,

ЗЛАТОКОСА

**НА МЕСТУ ГДЕ ЈЕ ПЛАНИНА
РТАЊ НАЛАЗИО СЕ У ДАВНА
ВРЕМЕНА ВЕЛИКИ ЗАМАК. СВЕ
ЈЕ У ЊЕМУ БИЛО ЗЛАТНО СЕМ
БИСТРЕ РЕКЕ СА ЗЛАТНИМ РИ-
БИЦАМА, КОЈА ЈЕ ТУГОВАЛА У
ПОДРУМУ, ЗАРОБЉЕНА И САМА.**

желео је да има златокосе синове. Она је то стално одлагала мислећи да ће јој време донети спас.

— У твом сам дворцу. За што журити? Дозволи ми да се навикнем на одаје, на живот овде — говорила је, али само једна мисао владала је њоме: Морам уништити Чаробњака. Само, како? Како, кад он вековима влада и нико му ништа не може.

Ноћу, Златокоса је дуго гледала кроз мали прозор у месечином обасјане колибе и слушала тугованку заробљене реке. И она сама била је заробљеница. Из дана у дан бивала је тужнија.

Дође и зима.

Једном, док је жалосно гледала весели лет пахуљица, у њену собу уђе Чаробњак. Тада је први пут спазио бледило на њеном лицу. Уплашио се да Златокоса не умре од туге а он остане без златокосих синова и зато је одлучио да је развесели. Показаће јој одаје у дворцу.

Златокоса није могла а да се не диви раскошној лепоти одаја обложених златом. А њено усхићење Чаробњак је схватио као жудњу за златом. Она не

би могла да не воли злато, мислио је. Ово злато ме не опија као она дивна зелена поља напољу, тужно је размишљала Златокоса.

Чаробњакова радоси

Зима је била на измаку. Пролеће је освајало долину. Његов дах допирао је до Златокосе кроз решетке на прозорима.

Чаробњак је једног дана поведе да јој покаже куле и остало своје благо.

— Све мораш да видиш у овом дворцу. Јер, када се жито зазлати постаћеш моја жена и господарица долине.

Морам што пре да учиним нешто, јер кад се жито зазлати биће касно за све, дрхтала је док је ишла за Чаробњаком. Запањена, застала је на прагу једне одаје: била је препуна ковчега са златом, у њој је блистало драго камење. Чаробњак јој је, одушевљен њеним изненађењем, одао своју тајну.

— То ће бити све твоје... то је чаробно благо и од њега ниједан златник не

сме да изиђе из дворца јер би све нестало... уништило би ме... златнике смем само ја да изнесем.

Он је причао, причао, а Златокоса је размишљала како да изнесе макар један златник. Наједном, сети се шта треба да учини. Насмешила се, од среће плеснула дланом о длан и загњурала руке у златнике. Радовао се Чаробњак њеној радости мислећи да је своју жудњу за златом пренео и на њу.

— Хоћеш ли ми постати жена у лето? — упита је.

— У лето! — кликну Златокоса.

Одушевљено јој је Чаробњак показивао огроман смарагд који ће украсити њено чело и није приметио како је Златокоса један мали златник завукла у своју тканицу.

— Покажи ми и реку са златним рибицама — молећиво рече Златокоса.

У полумрачном подруму плакала је заробљена река и искриле се златне рибице. Златокоса им посла пољубац. Кликнула је у себи од радости. И река, и златне рибице, и она убрзо ће се ослободити Чаробњака.

Црно злашћо

Златник је Златокоса уплела у своју златну косу. После неколико недеља замоли она Чаробњака да јој допусти да се поздрави с родитељима и донесе девојачке дарове. Пре него што је изишла, Чаробњак је прегледао њену одећу и тек онда јој дозволио да се обуче.

Када је била ван домаћаја Чаробњакових очију, подиже скут и потрча попут срне. Затим из косе извуче златник и баци га.

Чим је златник додирнуо земљу претвори се у грумен угља. А онда земља задрхта, затресе се... Из дворца покуља црни дим, а злато поче да се топи и тече.

Златокоса затвори очи.

Када је поново погледала, дворца није било. Уместо њега пред њом се уздизала планина главичастог врха из којег је још куљао дим. Из подножја планине весело је жуборила ослобођена река, у њој су се праћкале златне рибице...

Пастири су уплашено гледали планину и своју Златокосу. Она им, са срећним осмехом, исприча шта се догодило. Они су само одмахивали главама као да су знали да ће се све то догодити.

А планину, по оном врху, назваше Ртањ и људи су дуго из њене утробе вадиле црно злато.

Светлана М. Погарчић,
Зајечар,
Маршала Тита 83/45
(Хонорар: 300 дин.)

ПОЗИВ ЧИТАОЦИМА

Ако сте чули какву занимљиву легенду о месту у којем живите, или неком другом, напишите и пошаљите Политикином забавнику, са назнаком ЛЕГЕНДЕ О МЕСТИМА. Најбоље прилоге ћемо објавити и хонорисати.

STRIX FLAMMEA или сова дремљивица

ПТИЦЕ

НОЋОБДИЈЕ

Сове (Стригидае) још од давнина сматрају зловонним птицама због буљавих очију, необичног погледа, аветињског крика и начина живота. Има их 133 врсте које су распрострањене свуда по свету. Неке од њих мале су као врапци док су друге велике као домаће кокоши. Све сове су месождери, хране се инсектима, раковима, рибом, ситним сисарима и птицама. Храну обично обезбеђују ноћним ловом. Њихово тело изгледа дебело, мада је у ствари веома витко и уско. На њему има мало меса. Сове имају необично крупну главу која се проширује ка потиљку, густо је обраста перјем и веома крупне, буљаве очи окружене округлим венцем перја, широка и заобљена крила и, углавном, кратак реп. Кљун им је од корена снажно савијен надоле. Боја перја им је обично мрка, прилагођена боји земљишта или кори на дрвећу, а само изузетно жива. Према својој унутрашњој грађи тела спадају у златовране иако су их раније зоолози због канџи и савијеног кљуна убрајали у грабљивице.

БУБО БУБО или велика ушара убраја се у најпознатије сове на свету. Има 11 врста ушара које су распрострањене по свим континентима а најкрупнија је европска сова или како је још зову велика ушара, буљина, или јелина. Ушара живи у подгорју и ретким шибљацима. Лови облачним данима или у сутон и то тек кад се спусти ноћ. Дању непомично седи у некој шупљини, камену или на врху круне дрвећа. Све сове из ове групе имају упадљиве ушне чуперке и крупне жуте очи. Велика ушара дугачка је 63 до 77 сантиметара, а распон крила износи од 150 до 176 сантиметара. Има бујно и густо перје које је на леђима тамнобрастожуте боје са црним мрљама, на врату је жућкастобело а на доњем делу тела рђастожуте. Уши су јој црне. У време парења велика ушара пушта страшне крике од којих се човеку леди крв. Женка полаже три бела јајета у дупље дрвећа или напуштена гнезда јастребова и врана. Гнезди се врло рано, често још док се снег није отопио.

ЖЕНЕ У
ФРАНЦУСКОЈ
РЕВОЛУЦИЈИ

ТОБЦИЈА УСУЖЊИ

Млада Александра Баро ступила је јула 1792. године с мужем и братом у Тарнски батаљон, и не одвајајући се од њих учествовала у бици 13. јула 1793. с војницима Источно-пиринејске армије под командом славног Тур д' Оверња. Тог дана њен батаљон је напао шанац Алокија. Бранила га је артиљерија и многобројни Шпанци. Њихова земља је била једна од првих европских сила која је устала да угуши револуцију у Француској. Мада су се противници храбро бранили и давали отпор француским гренадирима, ипак су изгубили битку. Приликом јуриша Баро је приметила да јој је муж погођен метком а брат смртно рањен. Прилазећи да им укаже помоћ она је узвикнула:

— Осветићу вас!

Пошто је истропила своју муницију, узела ју је од неког погинулог и потрчала у напад. За њом је пошао велик број бораца. После неколико узастопних напада противнички ров је био заузет. Одушевљени гренадири узвикивали су:

— Победа! Живела Александрина Баро! Живела Република!

Млада жена је онда потрчала мужу, узела га на руке и сместила на једна кола која су га одвезла у болницу.

Током зиме Баро је напустила фронт — вратила се кући да би родила дете. У знак признања за јунаштво на фронту Конвент јој је доделио помоћ од 300 франака.

КО ЈЕ БИЛА МАДАМ САН ЖЕН?

Тереза Фигер, касније чувена Сан Жен, била је кћи богатог трговца из Понтоаза. Рођена је 17. јануара 1774. године у селу Талме, недалеко од Дижона, у Бургонји. Одмах после њеног рођења умрла јој је мајка, а неколико година касније и отац. Њен ујак потпоручник Жозеф Виарт није могао да је узме к себи него ју је предао на чување неком Мидеблу, власнику једне перионице рубља. Терези је ту било добро, али је Мидебл био попустљив према њој и мушкобанасти девојчица је радила шта је хтела, па и бежала из школе.

Кад је имала једанаест и по година ујак је одведе у Авињон да учи неки занат. Код једног трговца сукном научила је да шије, води књиге и служи муштерије. Али такав посао

није одговарао ценом темпераменту.

У време револуције, почетком 1793. године, дошло је до тешког неслагања између републиканаца. У Авињону је формирана дружина „Федералиста“, коју су сачињавали ројалисти и жирсинднци, која се дигла против револуционарне скупштине Конвента. Терезин ујак је постао заповедник групе тобција и Тереза, срећна због тога, обукла је униформу и брзо се наеикла на нови живот не напуштајући ујака.

Убрзо се та безазлена игра претворила у трагедију: јакобинска војска од 4000 коњаника под вођством генерала Картоа кренула је на Авињон да угуши побуну. Кад су то чули „федералисти“, ухватио их је страх.

— Треба бежати.

— Куда?

— У Марсеј и то брзо.

Избили су на пут предвођени тобцијом Виартом и пошли у правцу Марсеја. Само два часа касније коњница Конвента их је суслигла. Бунтовници су се

разбежали. Једино су Виарт и Тереза дали отпор пуцајући из топа.

ЗАРОБЉЕНИЦИ

Коњаници генерала Картоа који су успели да се спасу сакупили су се и одлучили да пођу у потеру за двојицом тобција који су их тако неславно побегли. Ускоро су их заробили и вероватно би одмах били убијени да Тереза није почела да виче:

— Подлаци! Хоћете да

убијете непријатеље који се не бране.

Кад су чули танак глас, коњаници су за тренутак застали.

— Пази... овај војник је жена! — повика један од њих.

Скинули су јој двороги шешир и видели да је млада тобција — двадесетогодишња девојка.

Одвели су их у авињонски затвор, а после неколико дана извели их пред генерала Картоа. У собу је прво уведена Тереза.

Картоа, колос с великим

Пред коњицом генерала Картоа бунтовници су се разбежали. Једино су Виарт и Тереза пружили отпор пуцајући из топа.

брковима, мирно је доручковао у друштву своје плавокосе жене. Чим се девојка појавила, генерал јој благоданом рече:

— Познајем твој случај. Ти си грађанка која сипа ватру и рђаво поступа с мојим војницима.

Очигледно је желео да је извуче из незгоде и спасе ратног суда, па јој предложи да се придружи његовој војсци.

— Немогућно, грађанине генерале! — одговори Тереза.

— Зашто?

— Зато што је твоја република тилотина — одговорила је Тереза понављајући оно што је чула од ројалиста у Авињону.

— Ти си луда! — рече јој Картоа згрануто. Као добра републиканка, жена генералова, грађанка Картоа, узела је на себе да посаветује младу девојку.

Девојка замоли да је пусти до ујака да се с њим договори, а затим поново уђе и рече.

— Грађанине генерале, тражим нешто од тебе.

— Шта? Говори.

— Да спасеш мог ујака и пустиш га на слободу.

— У реду.

— А сад да погледам коња кога желиш да ми даш.

Картоа се насмеја овој смелости али је одведе да изабере коња.

У новој униформи Тереза је изгледала лепо и један официр је упита:

— Како се зовеш?

— Сан Жен — одговори уместо ње Картоа. — Значи она ме је назвала разбојником и показала да је бестидна (sans gêne).

ГОСПОЂИЦА ФИГЕР И НАПОЛЕОН

Од тада је њен живот испуњен авантурама и акцијама. Учествовала је у опсади Тулона где је задобила прву рану, али је ту упознала и Бонапарту који ју је због неке мале грешке строго казнио. Ускоро је Тереза била позвана на ручак код генерала Дигомјеа. Имала је место поред корзиканског капетана. Знајући за неспоразум са Бонапартом и другови су је задиркивали а она не издржа него му грубо рече:

— Ти си ме неправилно казнио због ситнице, уосталом, ти си ружан и...

Бонапарта се насмешио и није ништа одговорио.

После предаје Тулона пребачена је у другу јединицу где се борила против Шпанаца који су били освојили Русион. У току тешке борбе Тереза Фигер је стекла славу: уврстили су је у најбоље француске коњанике који су ушли у Шпанију певајући Марселезу. Учествовала је и у нападу на Фигијер и спасла живот генералу Нугезу као и неким војницима који су се давили у брзој реци Флувији.

После овог придодата је Деветом драгонском пуку и послата у Италију. Аустријски хусари су је заробили али је успела да побегне и да се врати у француске редове.

Жозефина Бонапарта ју је позвала једног дана у двор у Сен Клуу. Тада се понсво нашла пред Наполеоном. Прилазећи јој, он је весело упита:

— Да ли вам и сада изгледам онако ружан као за време опсаде Тулона?

Тереза се збунила и промуцала:

— Не, генерале.

Учествовала је и у борбама код Аустерлица и на Лени. По трећи пут је дос-

пела у заробљеништво борећи се у Шпанији и дуго година је тамо остала.

Може се рећи да је Тереза Фигер била добар војник а пошто је у војсци провела од 1793. до 1814. године назвали су је „стара војничина“.

По завршетку рата срела је бившег добошара Ситера, свог друга из детињства, и удала се за њега.

Старост је дочекала болесна и у немаштини, а кад јој је 1829. године умро муж, једва је добила место у дому стараца у Исију. Ту је 4. јануара 1861. године умрла потпуно заборављена у 87. години.

ПРВА СА ЛЕГИЈОМ ЧАСТИ

Писац Викторијен Сарду у свом комаду „Сан Жен“ приписао је маршалици Ле

февр особине Терезе Фигер.

Рођена у Динану 1772. године Анжелик Жозеф Дишемен била је кћи и сестра војника, а 1791. се удала за каплара 42. пешадијског пука чији се гарнизон налазио у Ајачију. Већ следеће године остала је удовица — Брилон је погинуо у једној чарки.

Иако ојађена, она је скинула капларске знаке с униформе свога мужа, обукла његово одело и отишла команданту 42. пука.

— Ја сам удовица Брилон. Дршла сам да заменим свог мужа — рекла је одлучно.

Официр се збунио, али је Анжелик ипак примљена. Млада удовица је ускоро постала каплар, а две године доцније наредник. Двадесет четвртог маја 1794. године тврђаву Геско су опсели Енглези. Ускоро је нестало муниције и хране и Французи су се спремили на предају, али Анжелик предложи:

— Држите се још мало. Ноћас ћете добити све што вам треба.

По мраку се провукла кроз енглеске линије до места Калви. Ту је пробудила 60 жена и наговорила их да пренесу намирнице и муницију до тврђаве Геско. Захваљујући њој тврђава није освојена. Енглези су одустали од опсаде.

Млада Бретонка није се ни од чега бојала и пред Калвијем је пришла са својим стрелцима сасвим близу енглеским положајима. Одједном је пала: комад гранате јој је разнео леву ногу.

Луј Наполеон Бонапарта, будући Наполеон III, доделио јој је Легију части и она је била прва Францускиња која је понела ово високо одликовање.

У свом кратком браку Анжелик је имала кћерку која ју је неговала до 1859. године када се угасио живот ове храбре жене.

Б. С.

СТАРИ ОБИЧАЈИ

ЗАШТО СЕ ПОЗДРАВЉАМО

Пружањем десне руке сабеседници су некад показивали да не крију у њој нож или неки оштар предмет

Када се сретну два познаника на улици, обично се рукују, климну један другом главом или се наклоне скидајући шешире. Обичај поздрављања одраз је лепог васпитања али није „изум“ двадесетог века.

У старом Риму грађани су се приликом сусрета поздрављали гласним смехом. И онда када су били гужни или нерасположени, трудили су се да тај смех буде што срдачнији. Вероватно би се од срца смејали када би видели како се данас људи рукују приликом поздрављања.

Тај покрет руке, који свако од нас учини неколико пута дневно, води порекло од древних и примитивних ратничких обичаја. У стара времена ако је дошљак хтео да покаже домаћину или неком непознатом лицу да нема

какве лоше намере, заправо да не жели да га убије или опљачка, пружао је десну руку и тако показивао да у њој није сакрио оружје — нож или неки други оштар предмет. А данас се сматра великом неучтивошћу ако је приликом поздрава стисак руке млак. То значи тумаче многи, да оном који се тако поздравља није стало до поздрава.

Скидање капе при сусретима такође води порекло од војничких обичаја, мада је дане изгубило свој прави смисао. Некада су ратници доказивали да не прилазе свом сабеседнику као борци тиме што су подизали визире и скидали шлемове. мора се признати да је то онда било далеко теже него данас када се посе качкети или шешири. Да

би скинули своје металне капе често је и више људи морало да им помаже при одвртању многих шрафова којима су шлемови били причвршћени за оклоп.

И наклон главом некада је много говорио. Обично је тај гест био пропраћен и погледом у земљу. То је значило да дошљак исказује пуно поверење домаћину или човеку кога је срео, на пример, у крчми. Тако је показивао да не страхује од напада нити да се спрема сам да нападне. А ако човек не би климнуо главом, значило је да је спреман да опљачка, испребија или убије човека са којим се сусрео.

Бон-тон наших предака није био писан али су га сви знали напамет јер је непознавање обичаја често могло и трагично да се заврши.

DIK
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

ПОЗНАТА ФРАНЦУСКА ФАБРИКА АУТО-
МОБИЛА БАЦИЛА ЈЕ РУКАВИЦУ »МЕР-
ЦЕДЕСУ« КАДА ЈЕ
ИЗНЕЛА НА
ТРЖИШТЕ
СВОЈУ
ЛУКСУЗНУ
ЛИМУЗИНУ
»ПЕЖО 604«.

ПЕЖО ПРОТИВ МЕРЦЕДЕСА

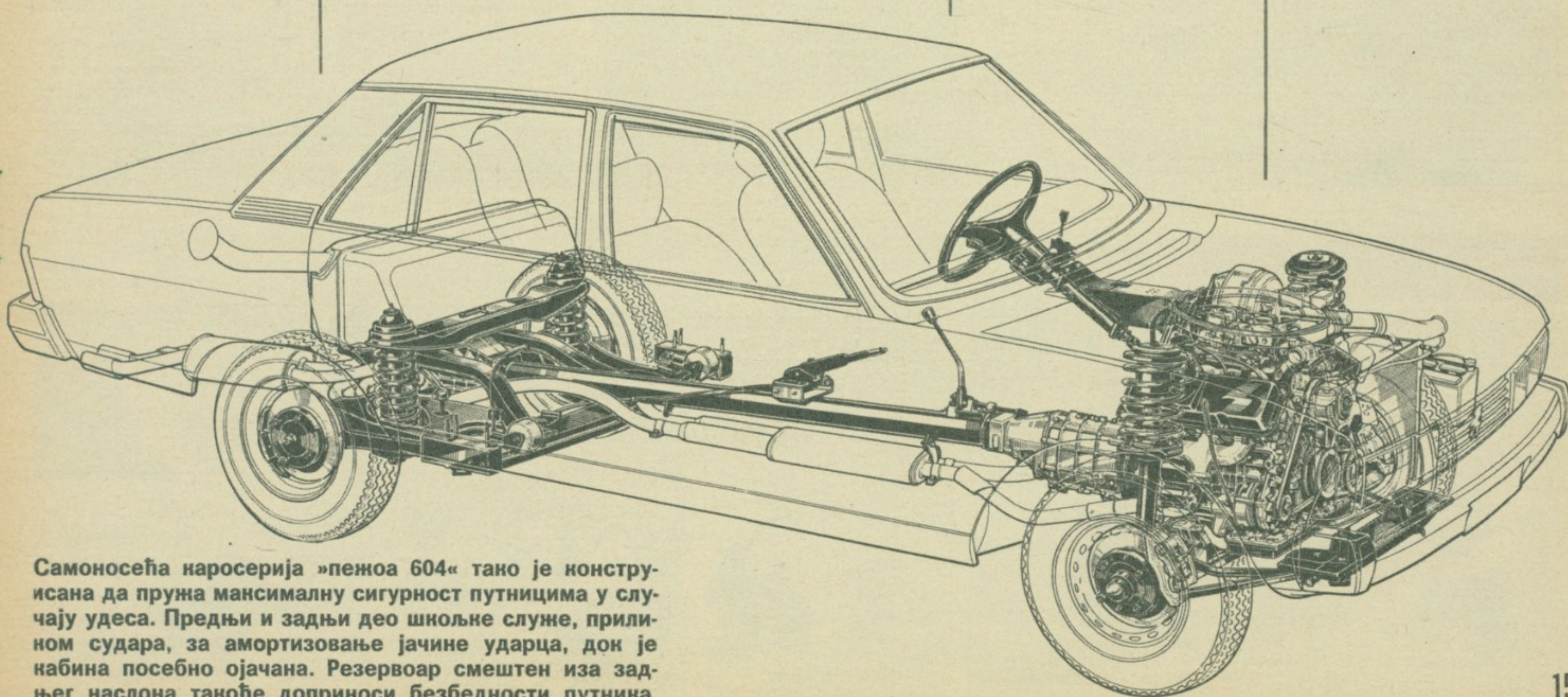
Неколико месеци после приказивања на женевском Салону аутомобила, „Пежо“ је пустио у продају свој најлуksузнији аутомобил обележен бројем „604“ по цени од 41.700 франака. Ново возило има мотор од 6 цилиндара распоређених у облику латиничног слова „V“ под углом од 90 степени. Мотор (плод сарадње „Пежоа“, „Волвоа“ и „Реноа“) има запремину од 2664 кубна сантиметра (пречник цилиндра 88 мм а ход клипа 73 мм) и степен компресије 8,65:1. Брегасте осовине у глави мотора по-

крећу се ланцем. Гориво обезбеђују два солекс-карбуратора, један једноструки 34 ТБИА и један двоструки 35 ЦЕЕИ с аутоматским отварањем. Капацитет резервоара је 70 литара бензина. „Пежо 604“ располаже мотором од 136 КС ДИН при 5750 обртаја у минути и с обртним моментом од 21,1 кгм ДИН при 3500 обртаја у минути. По жељи купца „Пежо“ у свој нови аутомобил уграђује или механички мењач који има четири степена преноса или аутоматски, система Ценерал моторс са три брзине. Вешање

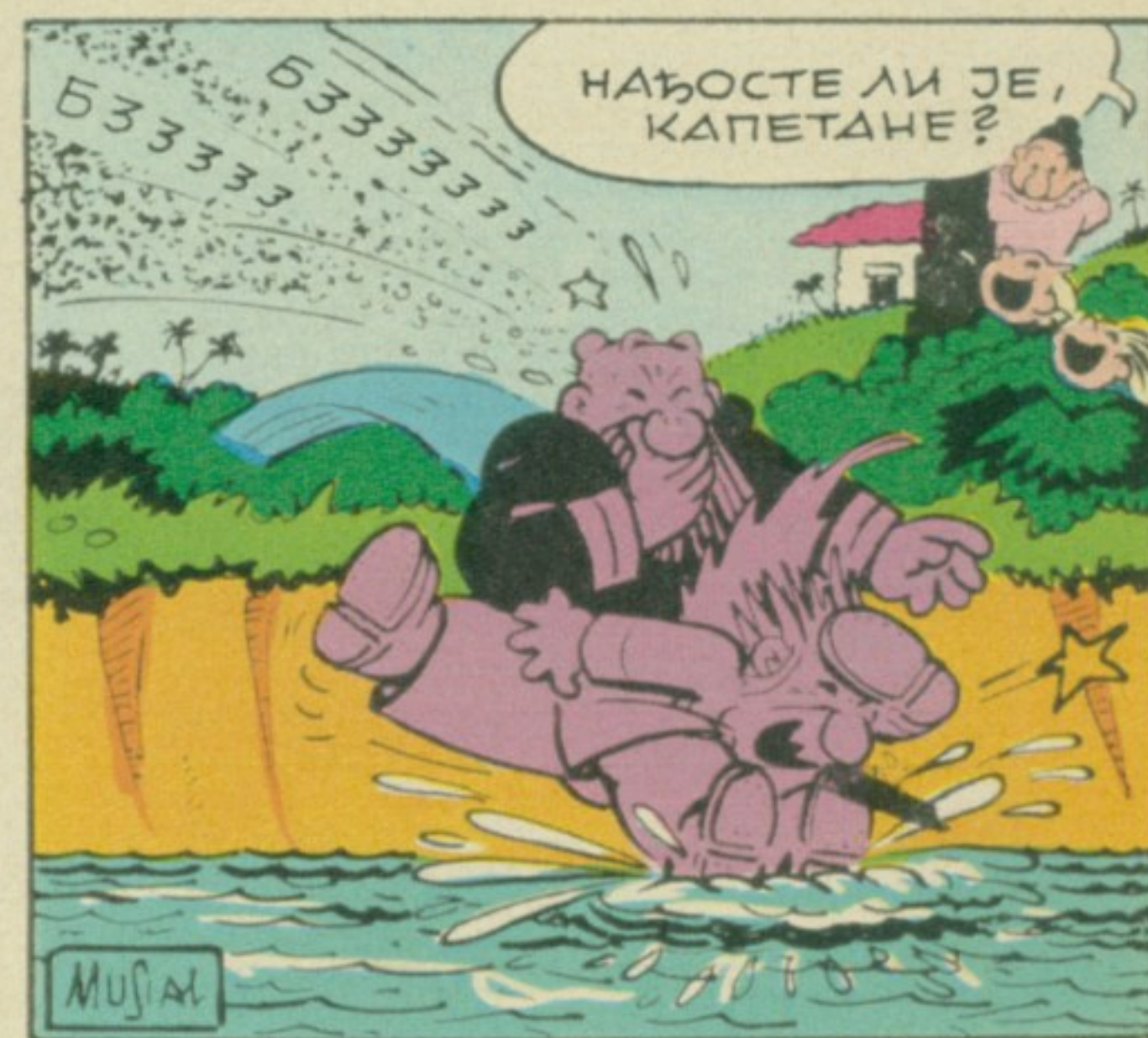
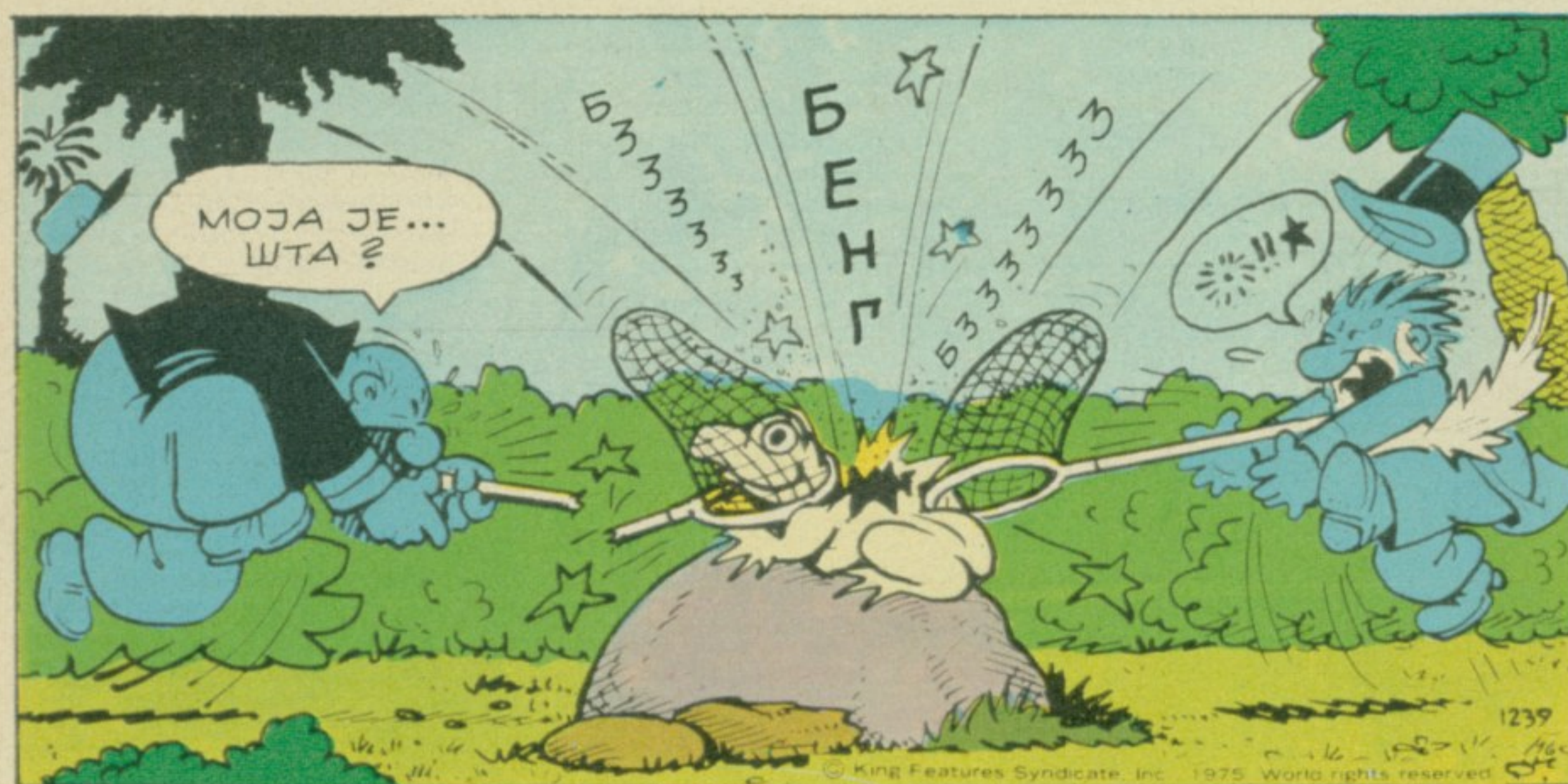
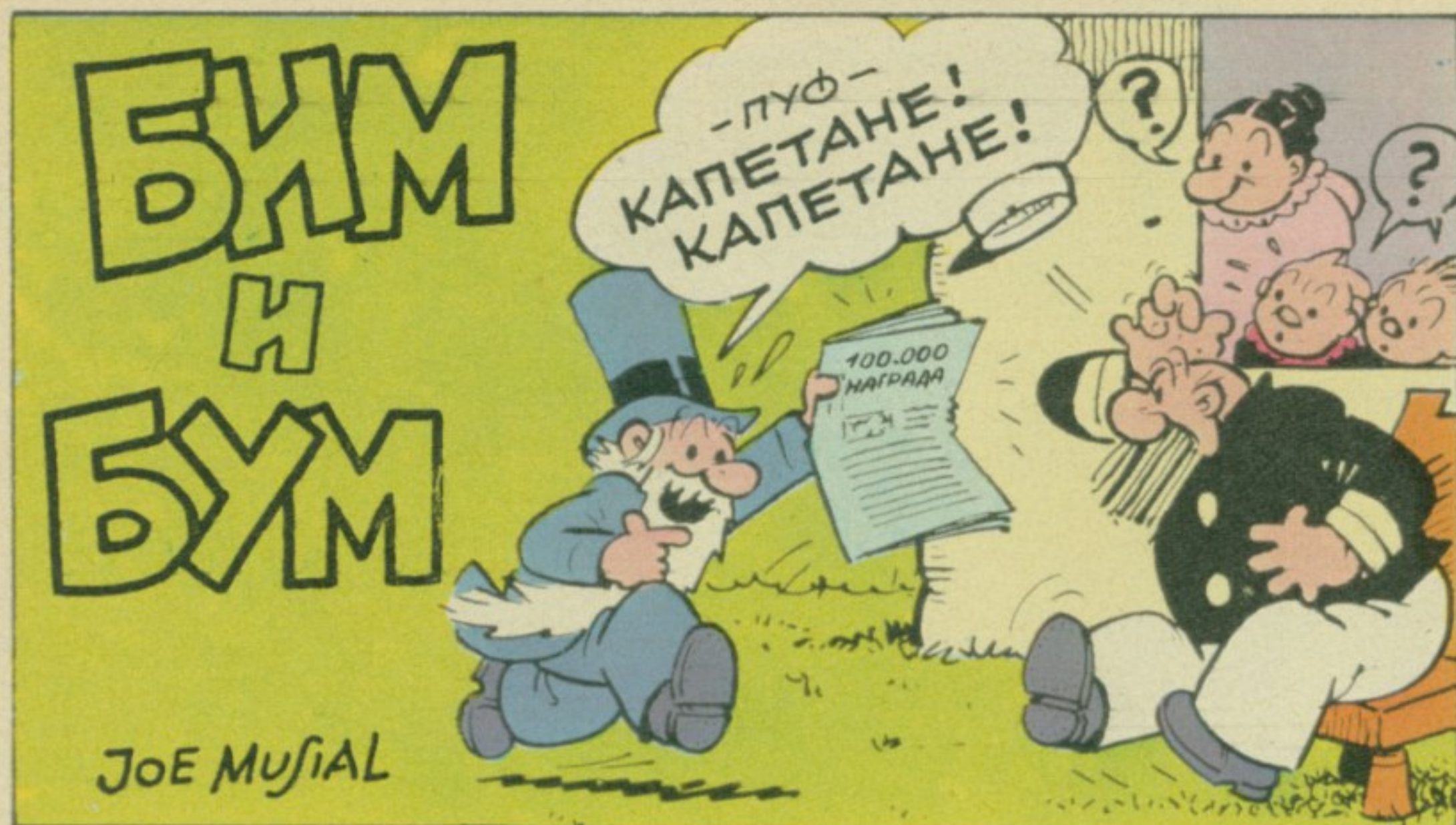
трапа је независно: напред су Мак Ферсонове ноге с ниским троугловима и стабилизационом шипком а назад спиралне опруге с амортизерима и стабилизационом шипком. „Пежо 604“ има диск-кочице на сва четири точка (напред с ваздушним хлађењем) и са двоструким системом кочења, серво-уређајем и ограничава-чем кочења. Управљач је на пуж и опремљен серво-уређајем. Димензије возила су следеће: траг предњих точкова износи 1,49 м, траг задњих точкова 1,43 м, дужина 4,72 м, ширина 1,77 м, висина

1,43, најмање растојање од тла 13 цм, тежина празног возила 1455 кг. Каросерија „пежоа 604“, на чијој је изради сарађивао Пининфарина, има класичне линије са карактеристичним великим браницима пресвученим гумом и двоструким јодним фаровима које напаја струјом алтернатор од 750 W. Нарочита пажња посвећена је унутрашњем решењу кабине предвиђене за 5 особа. Предња седишта су с наслоном за главу. Инструмент-табла је врло једноставна: лево је бројач окретаја, затим бројач километара и сат

уз остале уобичајене сигналне уређаје. У средини и с десне стране налазе се отвори за проветравање кабине. На захтев купца возило се добија са покретним кровом у висини предњих седишта и са затамњеним стаклима, док у серијску опрему између осталог спадају и аутоматски сигурносни појасеи. Максимална брзина возила с механичким мењачем је 182 км на час а с аутоматским је нешто мања: 178 км на час. Потрошња горива износи 12,1 до 13,1 литар бензина на 100 километара.

Самоносећа каросерија „пежоа 604“ тако је конструисана да пружа максималну сигурност путницима у случају удеса. Предњи и задњи део шкољке служе, приликом судара, за амортизовање јачине ударца, док је кабина посебно ојачана. Резервоар смештен иза задњег наслона такође доприноси безбедности путника.

БОБАН

Рип Кирби:

КАМЕЛЕОН

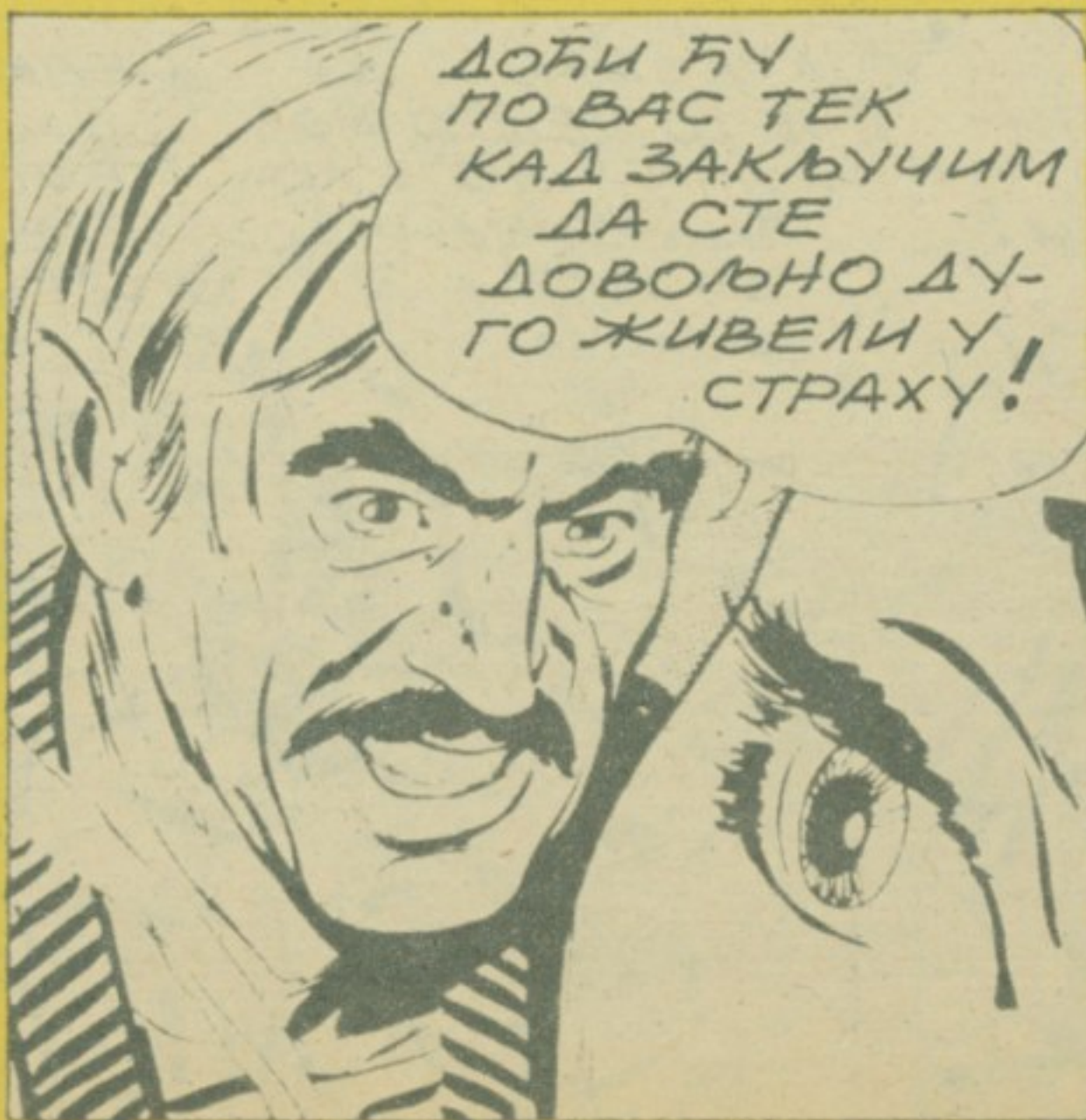

ЈАДНИК!
НИКО ВИШЕ
НИШТА НЕ
МОЖЕ ДА УЧИ
НИ ЗА
ЊЕГА!

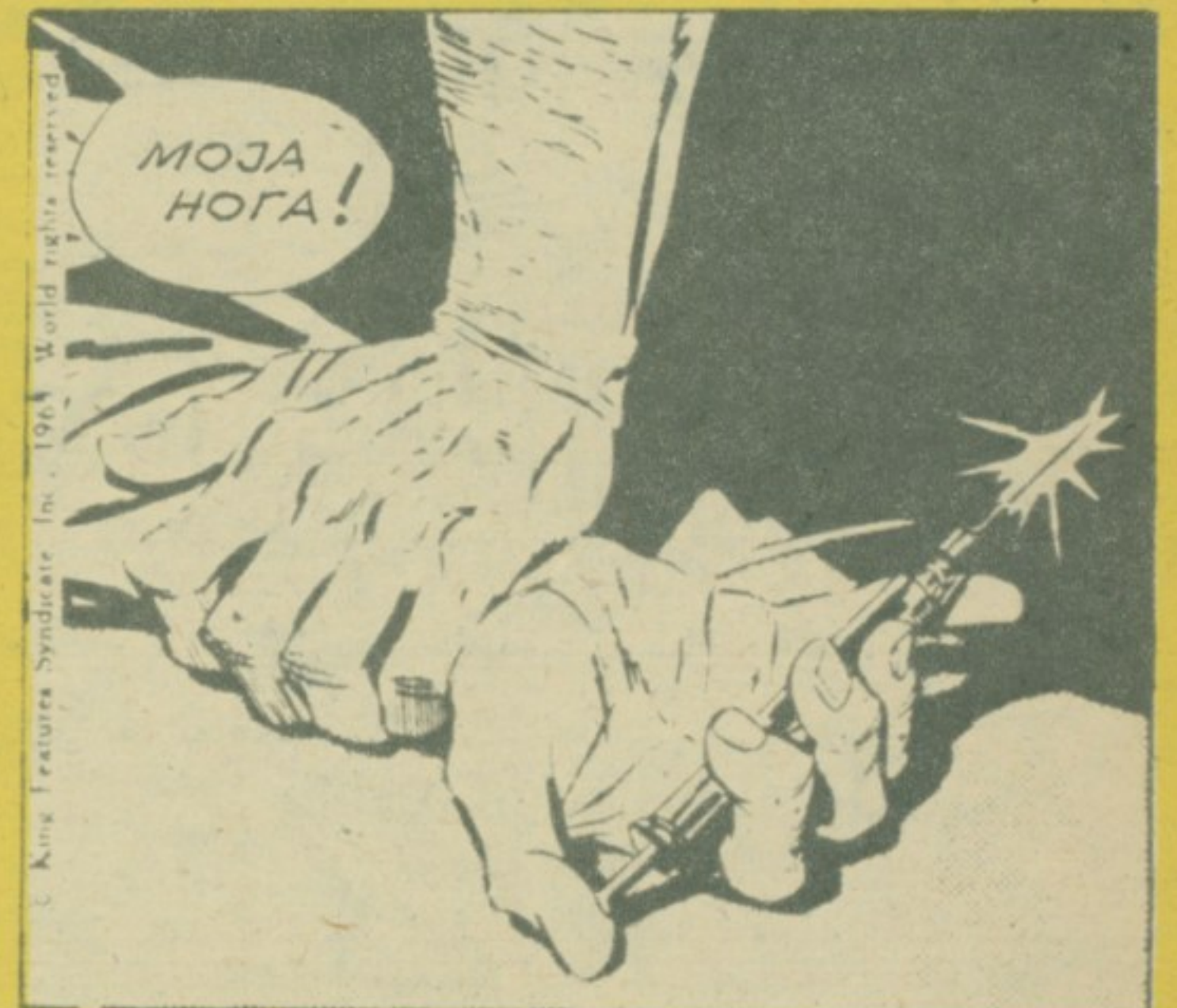

ОД ОВОГА ЋЕ
СВЕ ЊЕГОВЕ
ПАТЊЕ ПРЕ-
СТАТИ!

АХА!
ТО
ЈЕ
ОН!

КАМЕЛЕОН ЈЕ ЗАМА-
ХНУО РУКОМ У КОЈОЈ
ЈЕ ДРЖАО СМРТОНО-
СНУ ИГЛУ...

МОЈА
НОГА!

КАКВА
ЈЕ
ТО
БУКА?

ДОЛАЗИ
ИЗ
КИРБИ-
ЈЕВЕ
СОБЕ!

РИПЕ, КАКО СТЕ!
РЕКЛИ СУ ДА
СТЕ НА САМР-
ТИ!

КАМЕЛЕОН ЈЕ МРТАВ,
ДЕСМОНДЕ!
СЛУЧАЈНО ЈЕ СА-
МОМ СЕБИ
УБРИЗГАО
ОТРОВ
!

ДРАГО МИ ЈЕ
ДА ЈЕ ДОБИО
ОНО ШТО ЈЕ И
ЗАСЛУ-
ЖИО!

ОСЕ-
ЋАМ СЕ
МНОГО БО-
ЉЕ САДА
КАДА
ГА ВИШЕ
НЕМА
!

ЗА ДЛАКУ
САМ
ИЗБЕГАО
СМРТ!
ПОМИСЛИО
САМ У
ПРВОМ
ТРЕНУ-
ТКУ ДА
ЈЕ
ОН
ДОКТОР!

АЛИ КАДА ЈЕ УЗЕО ДА МИ
ИЗМЕРИ ПРИТИСАК
УРАДИО ЈЕ ТО ТАКО
НЕВЕШТО ДА
САМ ОДМАХ
СКВАТИО
ДА ЈЕ ТО ОН!

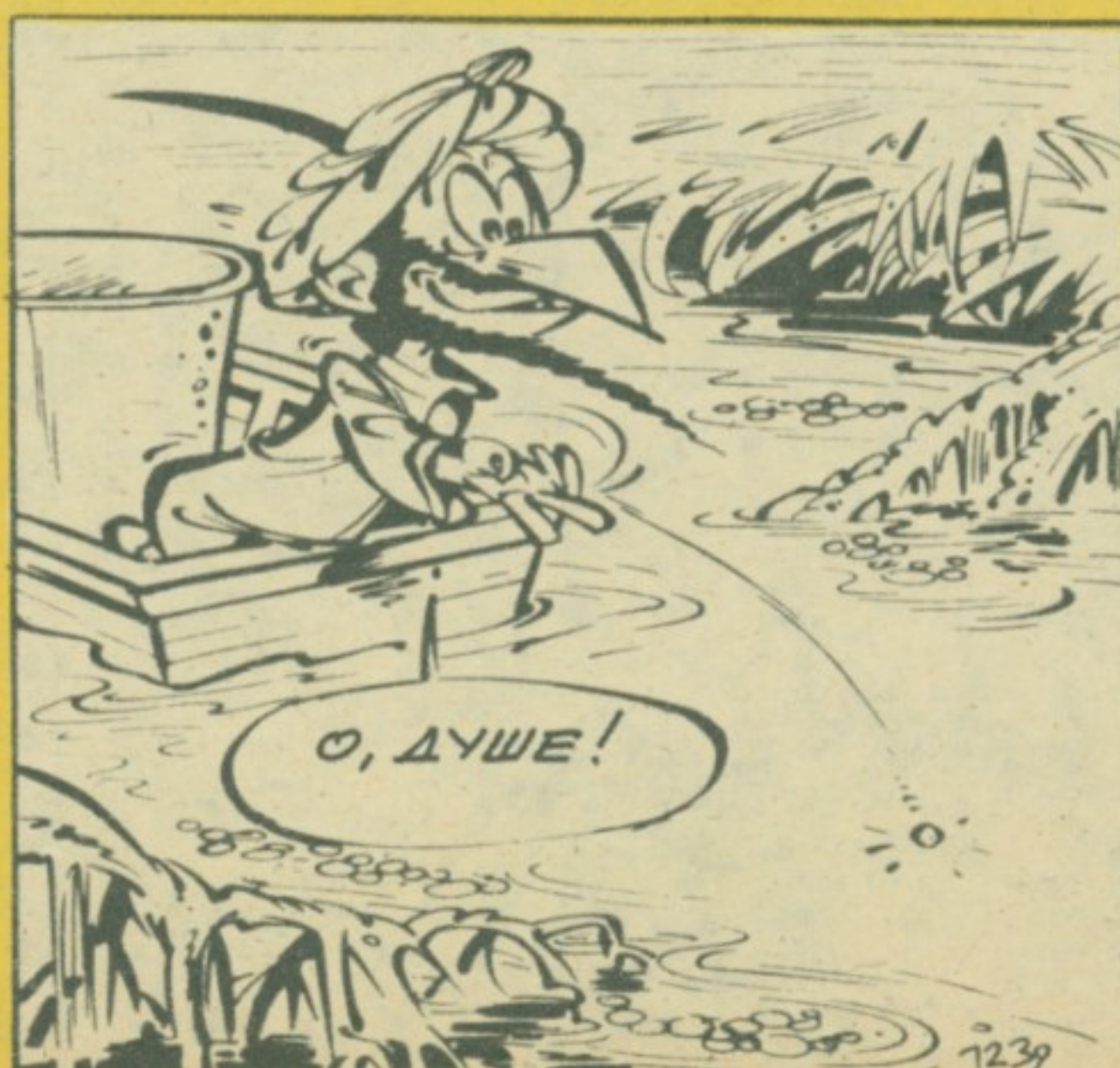
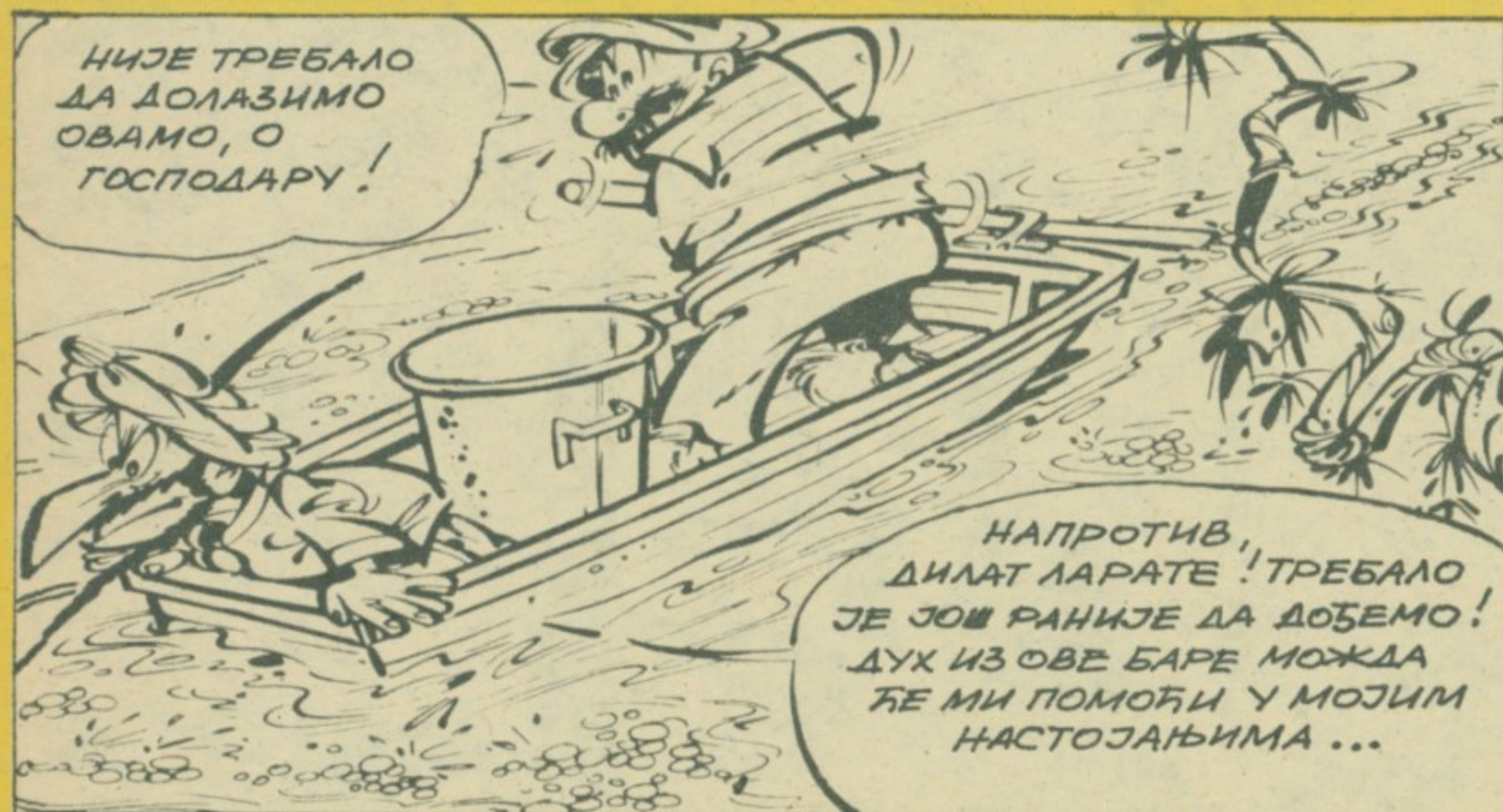
НА НАШУ СРЕЋУ
СВЕ СЕ ДОБРО
ЗАВРШИЛО! ИДЕМ
ДА ПРИПРЕМИМ
ЧАЈ, КИРБИ
!

КРАЈ

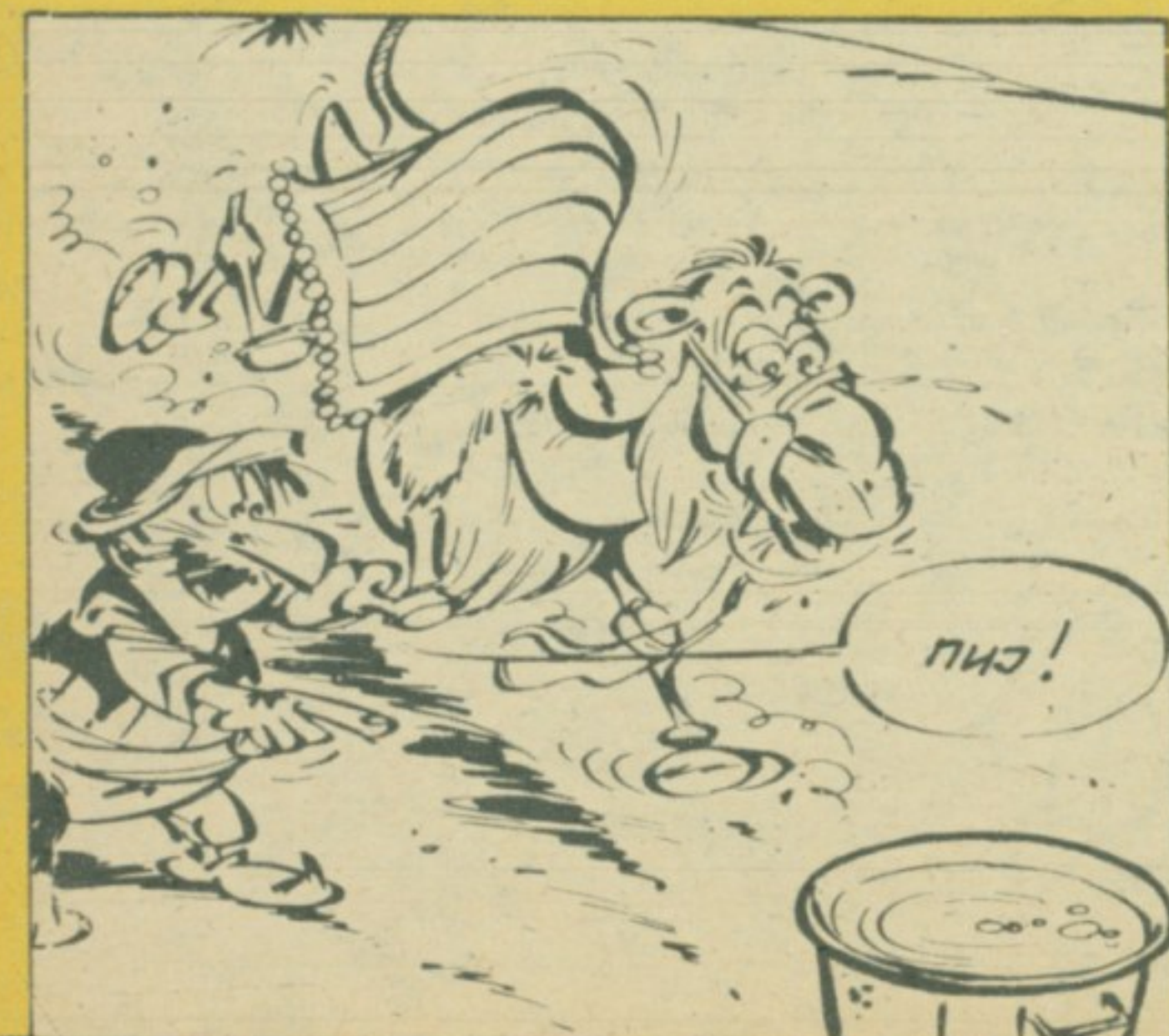
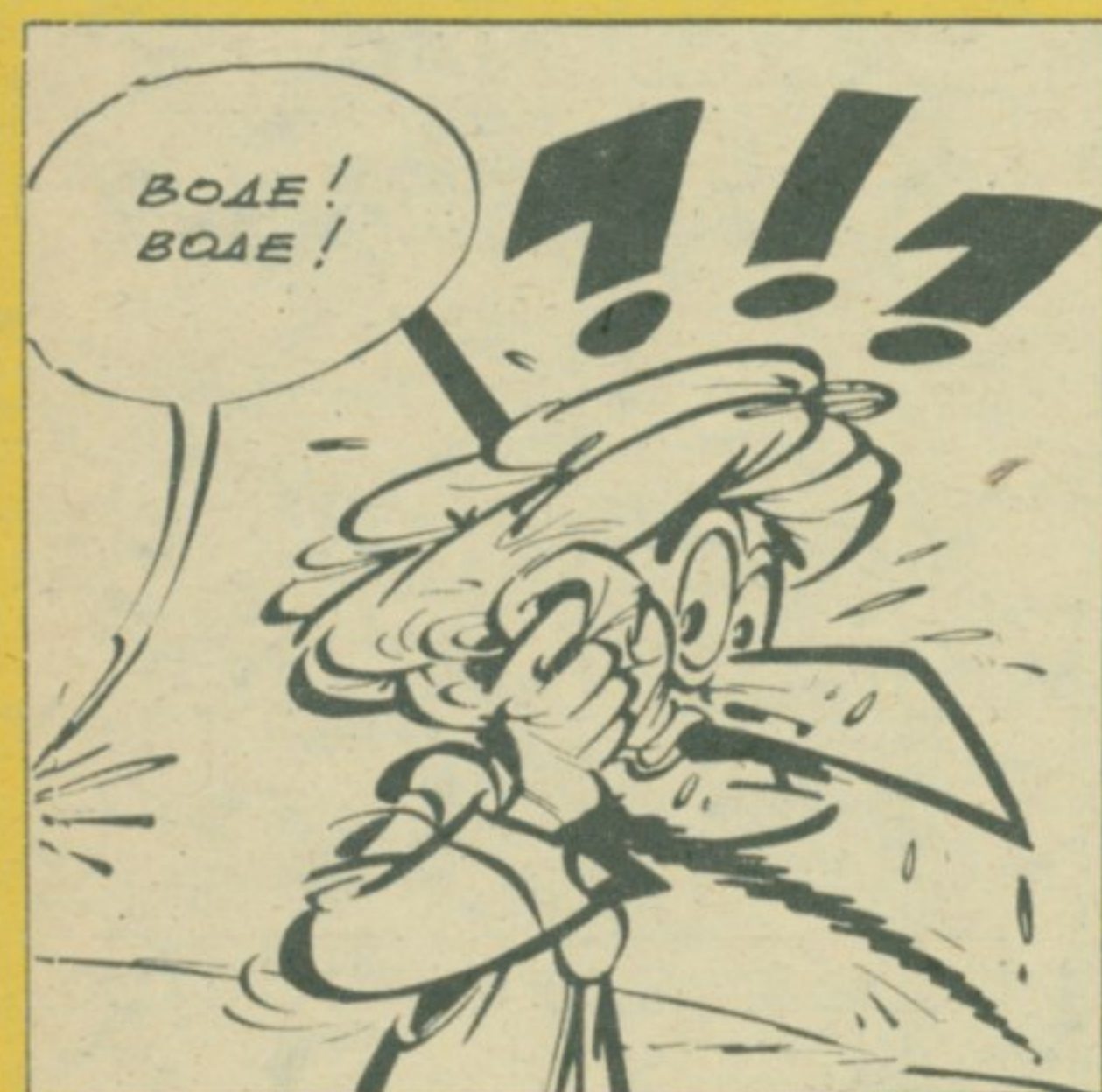
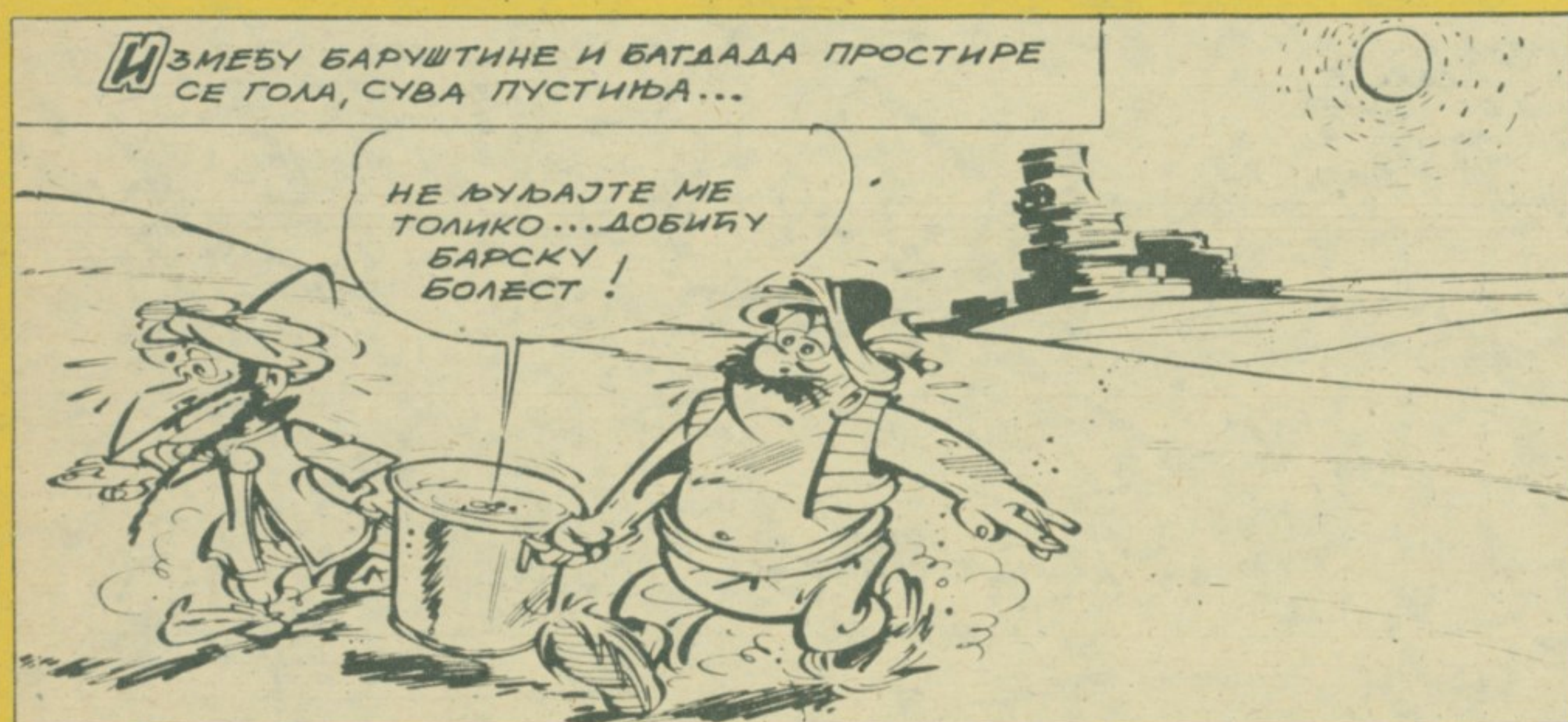
ИЗНОГУД

НЕДАЛЕКО ОД СЈАЈНОГ И БЛИСТАВОГ
БАГДАДА ПРОСТИРЕ СЕ НЕЗДРАВ,
БАРОВИТ ПРЕДЕО. УСРЕД ЊЕГА ЈЕ ВЕЛИКА
БАРА У КОЈОЈ ЖИВИ ЧИН, ДЕМОНСКО БИЋЕ
НАПРИРОДНИХ МОЋИ. ПРЕДЕО ЈЕ ПУСТ ЈЕР
КО ЈЕ ЛУД ДА ОДЛАЗИ ТАМО ГДЕ ОБИТАВА

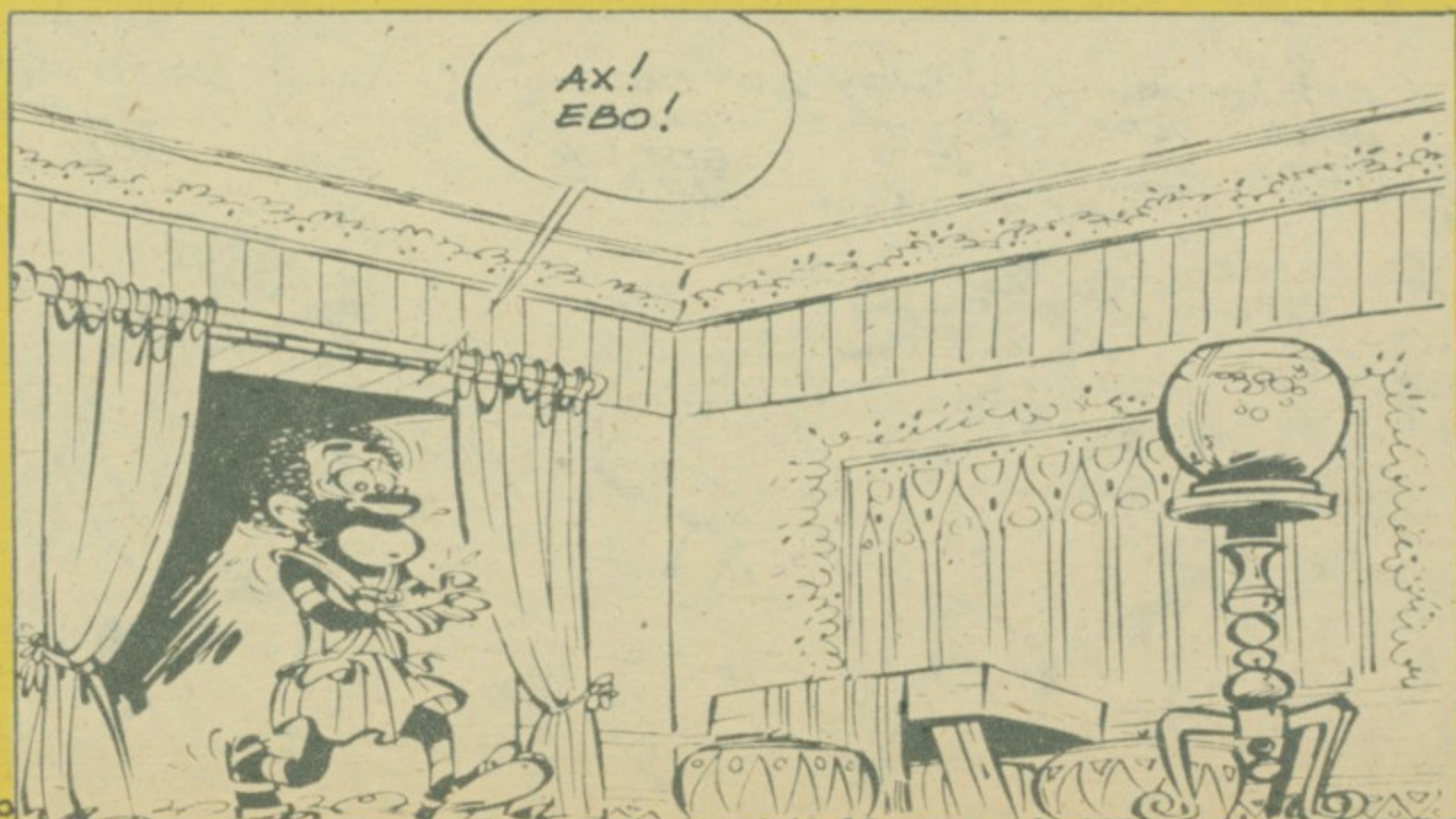
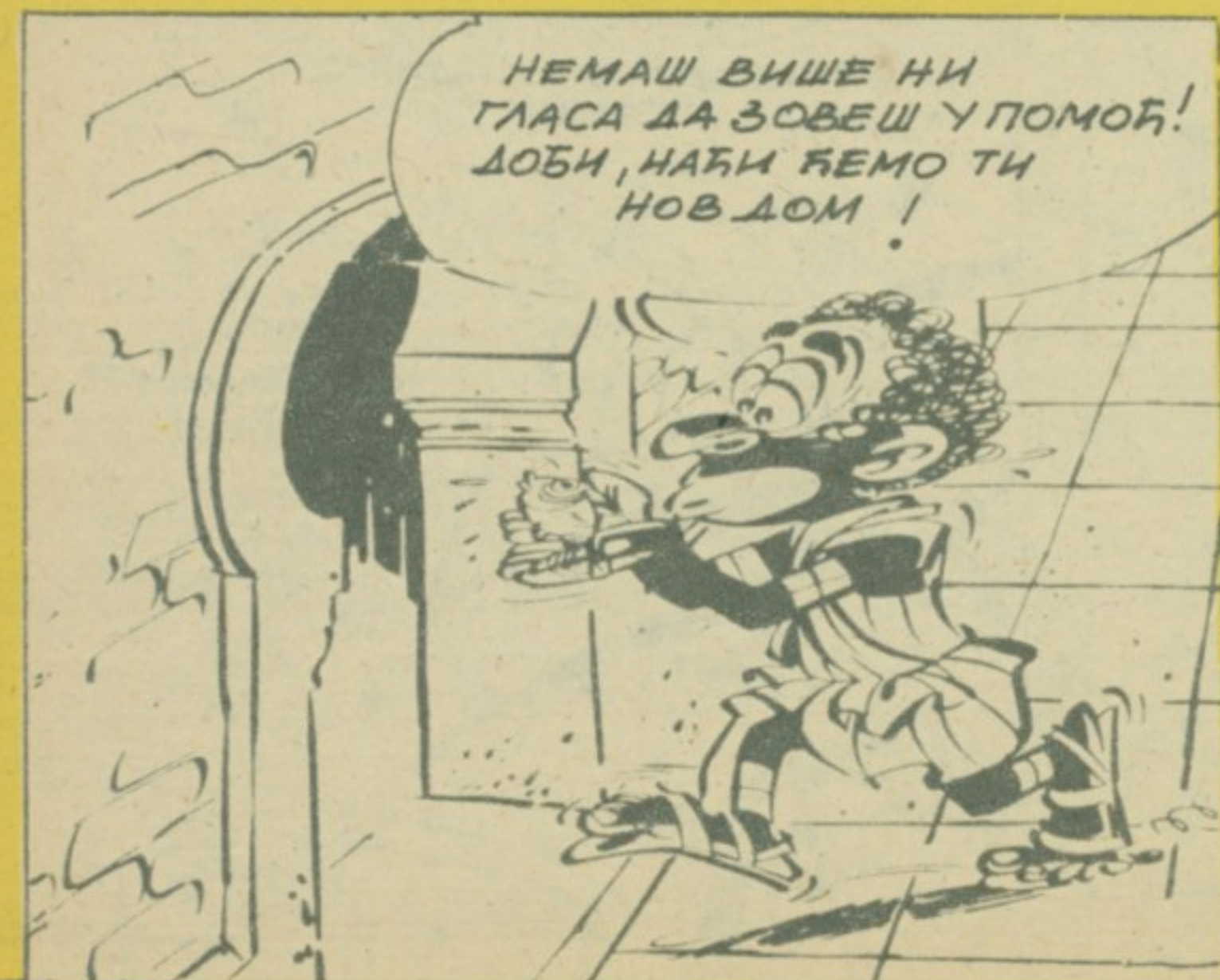
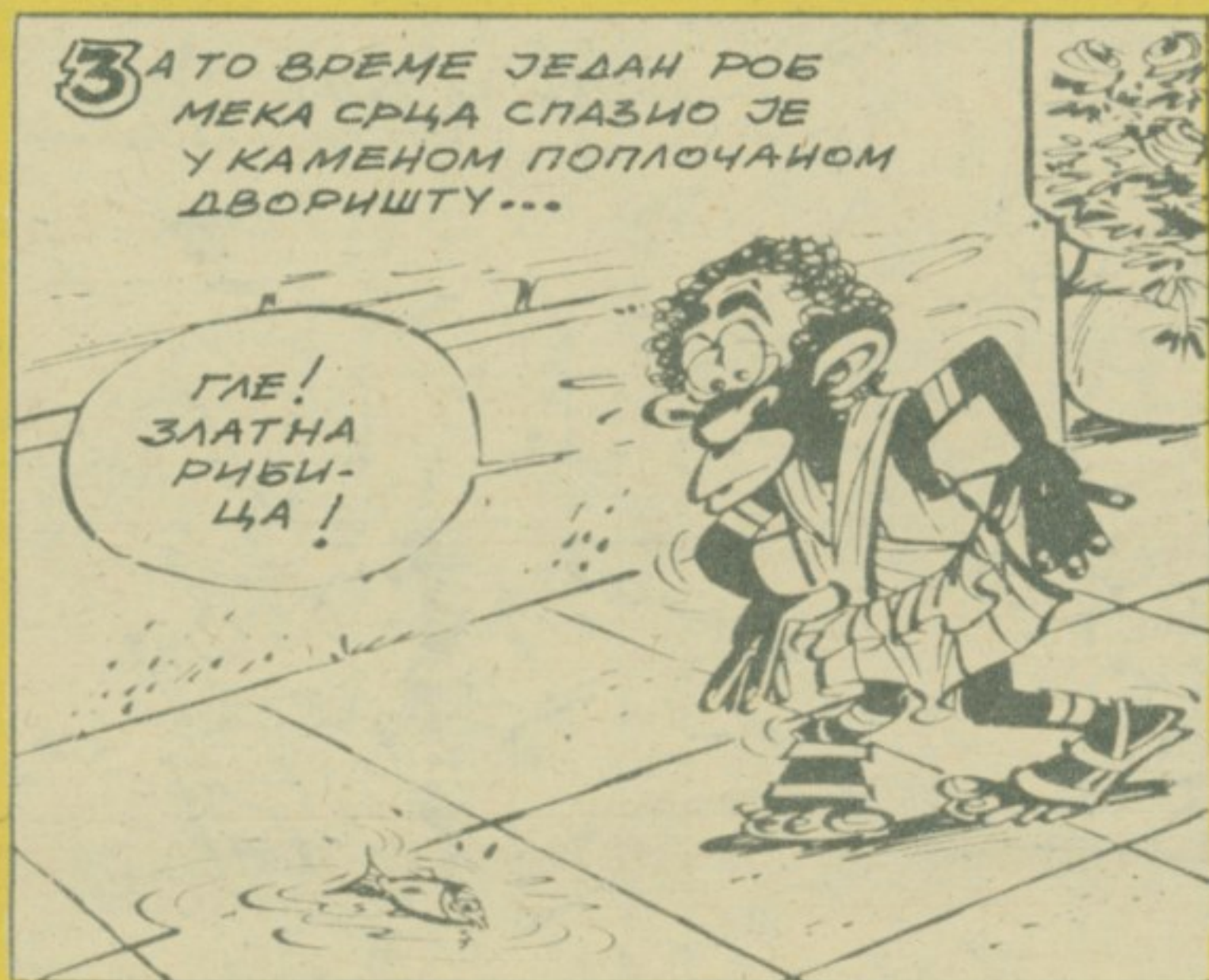
БАРСКИ ДУХ

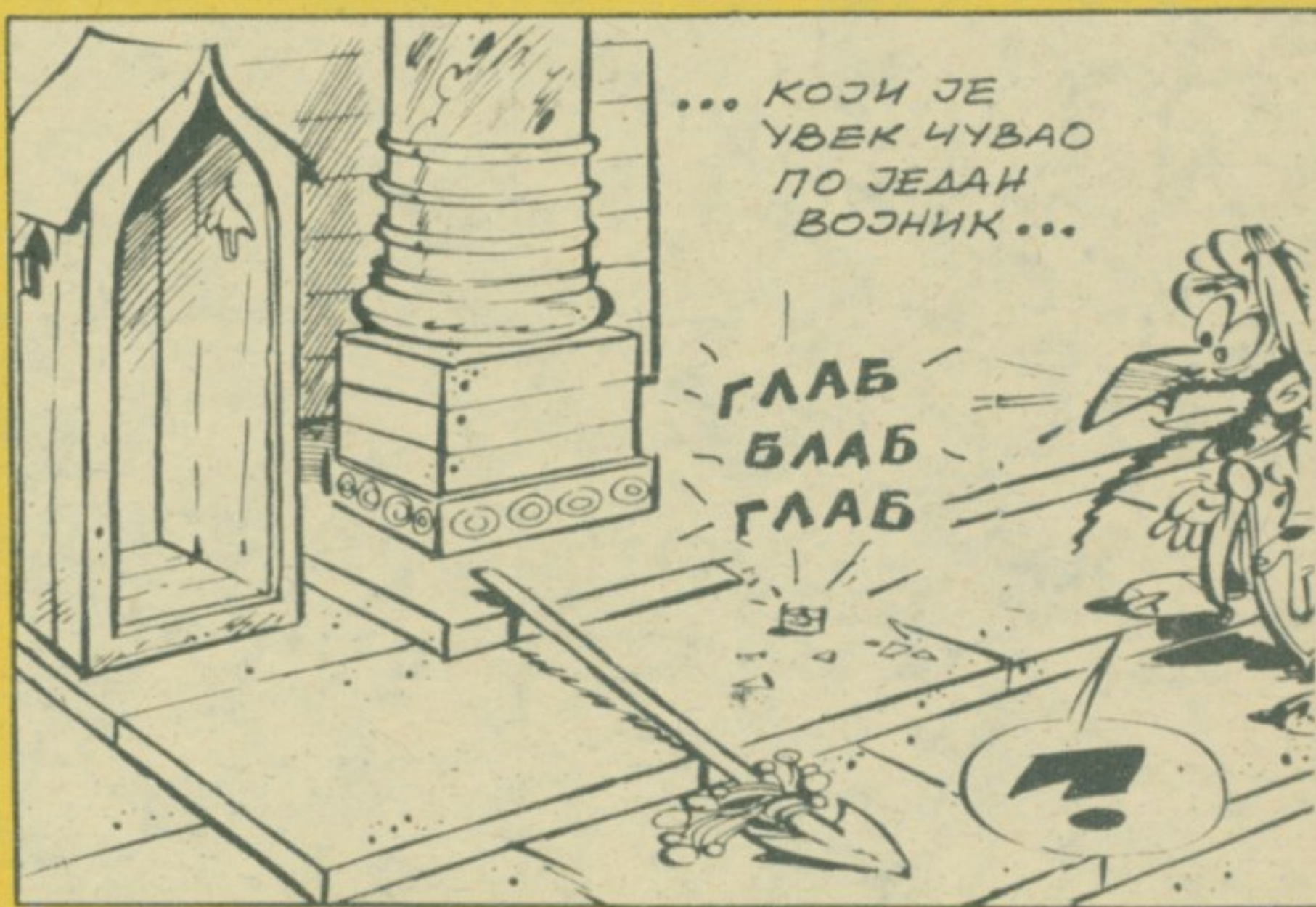
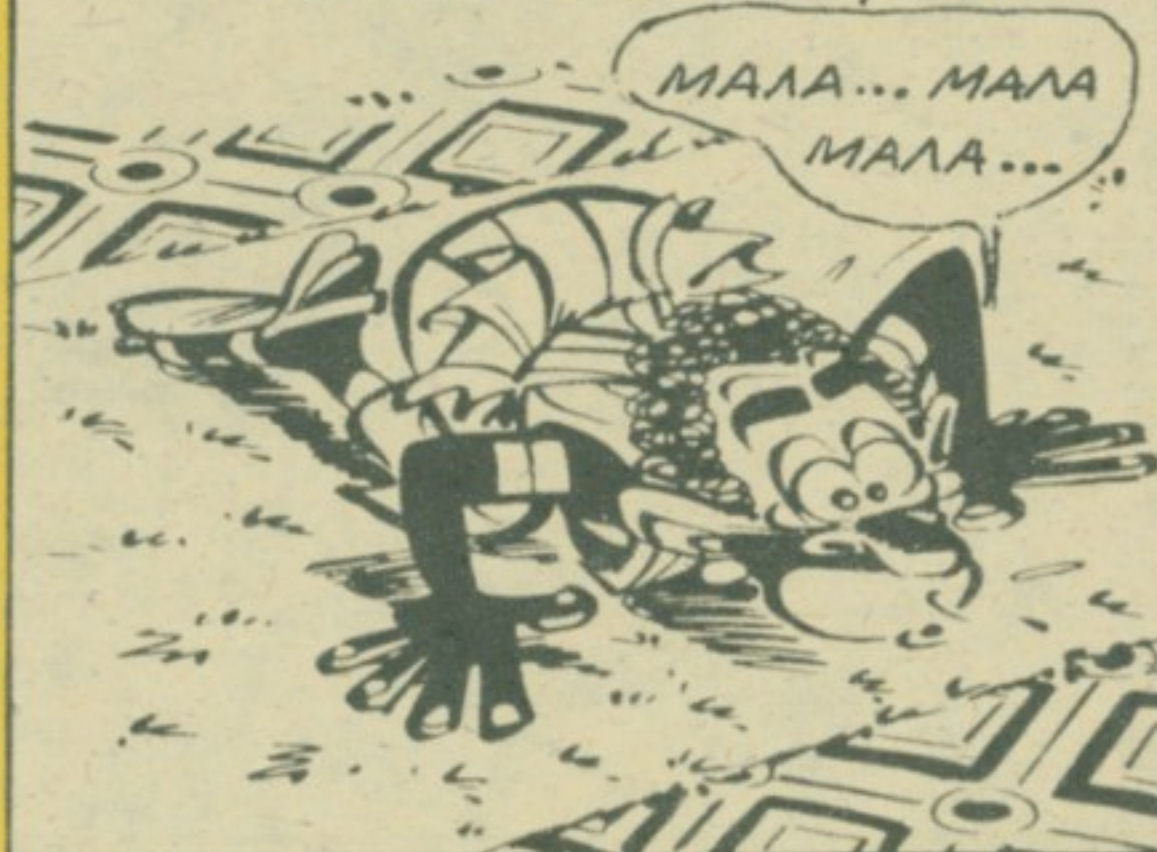

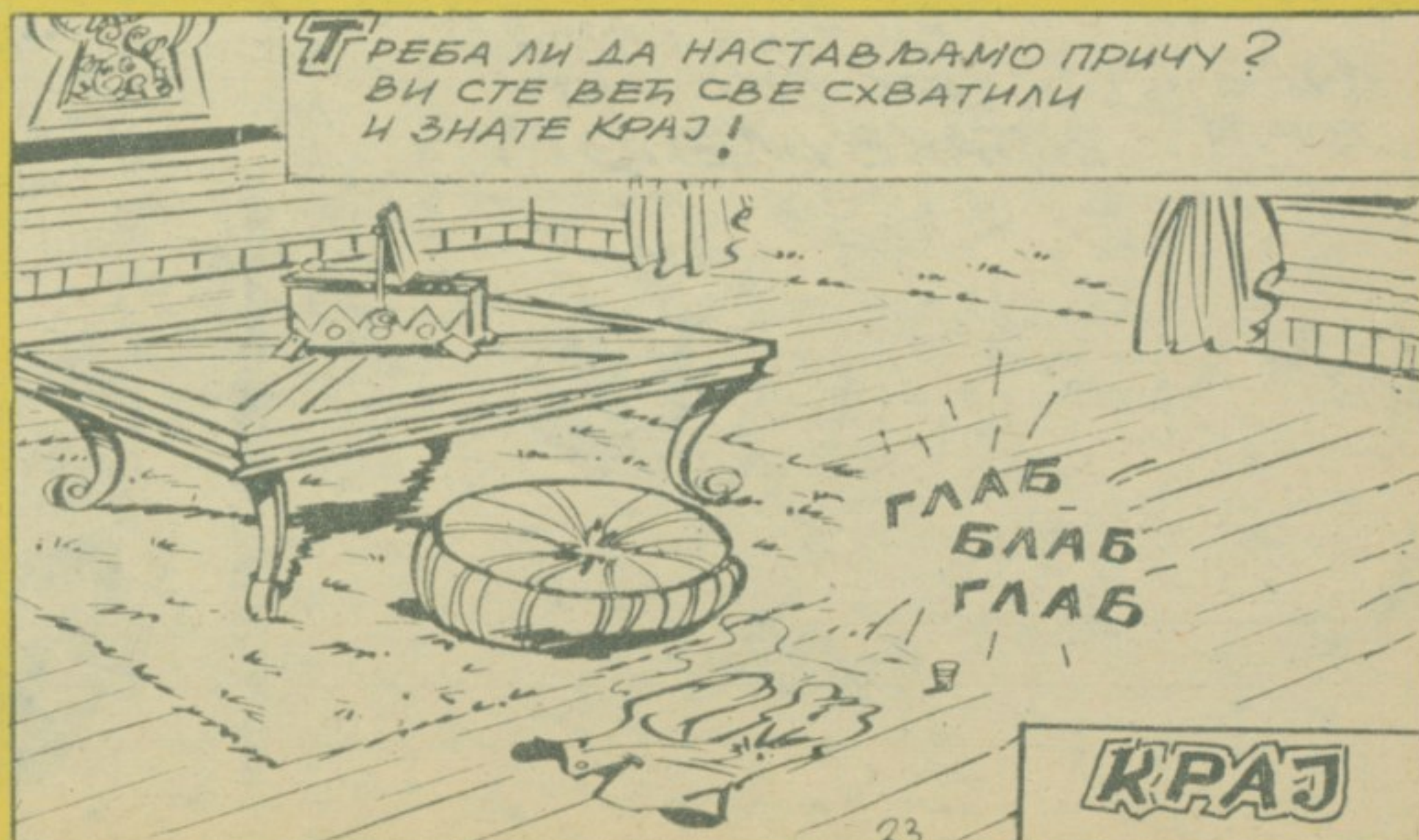
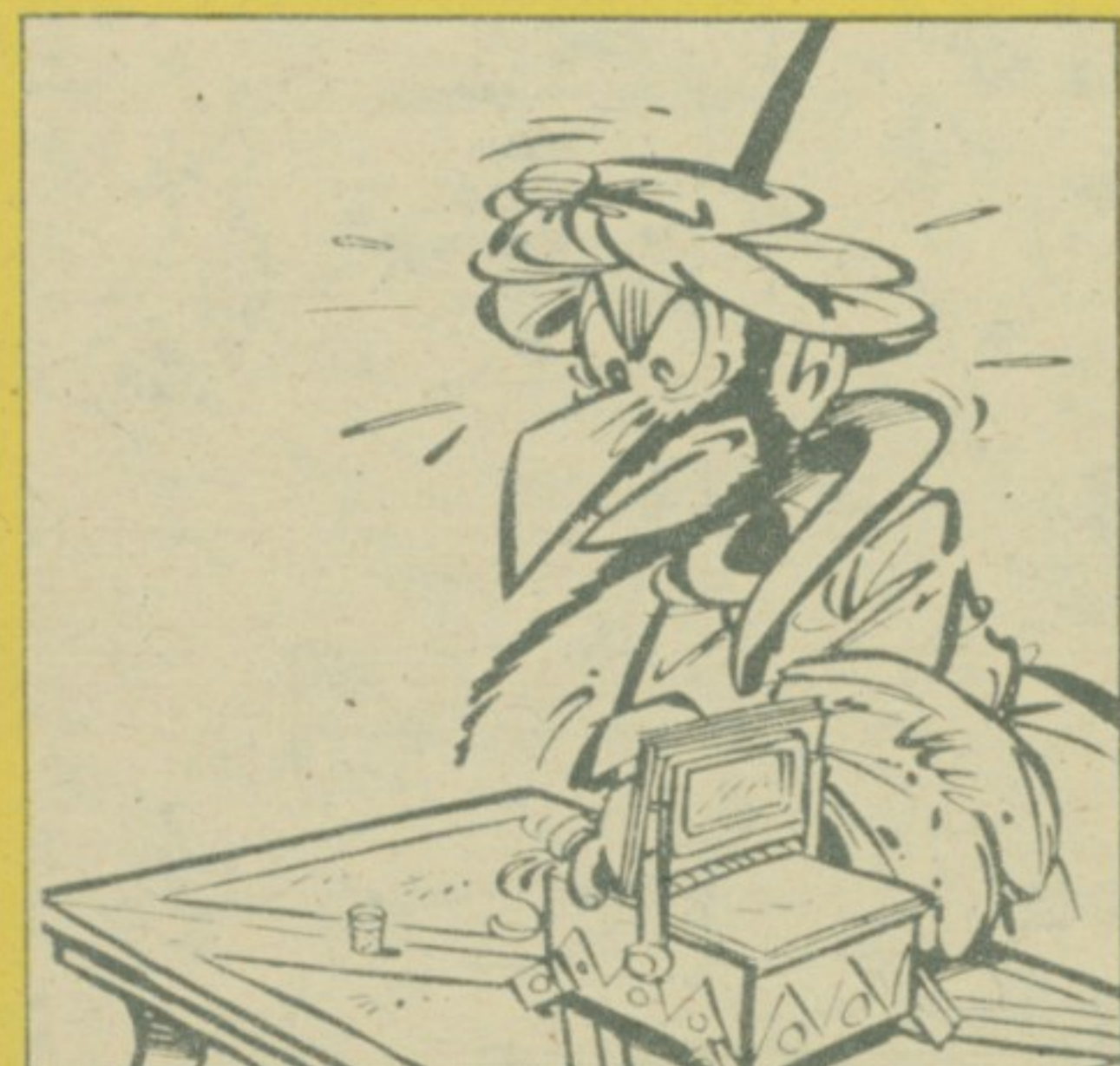

ВИДИТЕ ШТА СЕ
ДОГОДИЛО ЗАЛИ ВЕЛИ-
КИ ВЕЗИР СПОТАКАО
СЕ О РОБА МЕКА СРЦА
КОЈИ ЈЕ ТРАЖИО
НЕСТАЛУ
ЗЛАТНУ РИБИЦУ...

МИЦКО

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ГРИНГО**

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

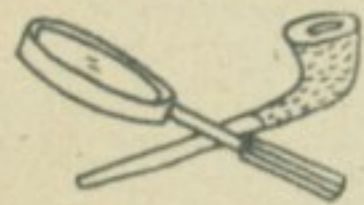
„Старих“ путника, оних који су одлучили да наставе крстарење, није било много. Био је ту археолог Ромео Мис, Шпанац Рибера, млади Енглеz Роналд Томсон и сер Хигинс, енглески пуковник у пензији. Међу њима налазио се и водич по имену Жакен.

— Шта сад да радимо? — упитао сам Жакена. — Да останемо у Соренту или да правимо краће излете?

— Ја вам предлажем — рекао је Жакен — да направимо излет до Каприја. Тамо има дивних места која свакако треба да видимо. Сем тога, то ће нас мало разонодити и заборавићемо шта нам се на броду догодило.

Кренули смо мотоскафом, бродом на ваздушним јастуцима. Ускоро се пред нама указао Капри. Одушевљени, кренули смо његовим улицама. Пошто смо се мало освежили слатколедом и лимунатом кренули смо, попут осталих туриста, да видимо чувену вилу Аксела Мунтеа, аутора књиге „Сан Микеле“.

Жакен је, као и многи други водичи, желео да нам покаже што више. Иако није познавао Капри одлучио је да нас поведе у обилазак.

И тако смо нас шесторо кренули кроз дивна поља обасјана топлим сунчевим зрацима. Колико смо ишли, задивљени лепотом природе, ни сами нисмо знали. Одједном, спустио се сумрак и ми смо се затекли усред неког поља, уместо да смо већ на нашем броду.

Забринули смо се. У близини нигде није било кућа. Одлучили смо да продужимо пут у нади да ћемо можда наићи на неку кућу чије бисмо домаћине замолили да нас приме на преноћиште. И заиста, ускоро се иза једног брдашца у шуми забелела нека зграда налик на замак, окружена високим зидовима и гранатим дрвећем и с травњаком испред главног улаза.

— Ја не могу више — гунђао је наш водич Жакен. — Да закуцамо на врата ове куће, можда ће нам дозволити да преноћимо.

И не чекајући наш одговор пришао је капији и звекром ударио о дебела храстова врата. Чинило нам се да је вечност прошла док се капија није мало одшкринула и између вратница појавила жена бледа лица обучена у тамну одећу. Упитала нас је: — Шта желите?

Жакен јој је укратко изложио наш положај и за-

молио је да нас приме само за ноћас. Агенција ће, додао је, надокнадити све трошкове.

Мало збуњена оваквом молбом, жена је промуцала:

— Ја се зовем Целија, мо

кухиње-трпезарије о чију су таваницу биле обешене сушене кобасице и шунке. Пошто смо се мало освежили сели смо са домаћинима за сто. Осим наше групе ту су били још Командаторе, његова нећака

дала као да је из средњег века.

Спавао сам као клада, када ме је у 5.10 ујутру — погледао сам махијално на сат — пробудила јака лупа на вратима.

кинуо сам је. — Књига је била отворена и ту се налазила једна штангла неотворене чоколаде.

— Да! Тачно! Затим сам угледала Комендатора... ах! какав ужас! Одмах сам вас позвала, инспекторе, јер сте синоћ за вечером рекли да сте инспектор париске полиције.

Окренуо сам се брату, Бину, који је изјавио:

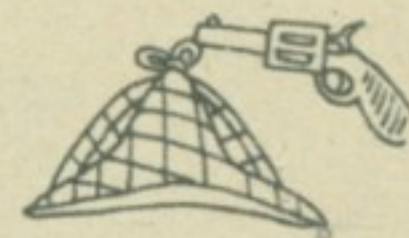
— Последњи пут сам видео Комендатора синоћ око 21.53... Био је жив и детективски роман који је читао био је отворен на 73. страни...

Шофер-снабдевач Бруно је рекао:

— Газда је обожавао чоколаду. Ја сам му однео ову штанглу око 22 часа и он је тада још читао.

Стара служавка Ана која је одгајила Комендатора и волела га као свог сина јецајући је испричала:

— Као и обично, и ноћас нисам спавала... Знам да су све троје — Целија, Бино и Бруно — свако од њих понаособ улазили у Комендаторову собу... Не могу да вам кажем којим су редом улазили ни у које време... Али, кроз отворена врата своје собе видела сам их да св улазили.

Тог тренутка стигао је и Рибера с људима из полиције.

Укратко сам им објаснио о чему се ради и изнео им своје сумње. Рекао сам и то да је стара служавка видела да је у Комендаторову собу улазило само оно троје домаћих.

— Да није заспала и пре видела неког од ваших сапутника? упитао је италијански колега.

— Не, није. Један од троје осумњичених је лагао кад је навео време када је улазио у Комендаторову собу. Један детаљ на ноћном сточићу га је одао.

Шта мислите, драги читаоци, који је то детаљ одао кривца? Ако знате, честитамо! Ако нисте расположени за решавање детективских загонетки погледајте решење на 31. страни.

ИЗЛЕТ НА КАПРИ

Инспектор Жеди кренуо је на путовање бродом по Медитерану које је била организовала једна путничка агенција из Париза. Међутим, прве недеље догодило се на броду убиство које је, наравно, изазвало пометњу међу туристима. Многи међу њима одлучили су да допутују само до Сорента, а одатле да се врате кућама авионом или аутобусом. Жеди је после краћег размислања одлучио да продужи пут.

раћу да питам Комендатора.

Ипак нас је увела у хол пун старог намештаја у коме је владала пријатна свежина. Нисмо дуго чекали кад се пред нама појавио сам Комендаторе. Био је то старији човек, бронзана теина и белих обрва. Поздравио нас је уз осмех:

— Добро дошли у ову кућу, господо!

Увео нас је у неку врсту

Целија, његов брат Бино, тужан старац одевен као и Целија у тамну одећу, и шофер Бруно, који је често потезао чашу са кијантијем, док је сам домаћин пио само воду.

Око девет часова увече пошли смо на спавање. Кућа је била доста велика тако да је било места за све нас. Што се мене тиче, ја сам добио кревет са балдахином у соби која је изгле-

била је то Целија, бледа, блеђа него синоћ!

— Синоћ инспекторе, догодила се несрећа! Дођите брзо!

Скоро ме је одвукла до Комендаторове собе. Затекли смо га мртвог у кревету. Касније је лекар из полиције рекао да је смрт наступила око поноћи.

На ноћном сточићу поред њега приметио сам чашу устајале воде пуну клобучића, књигу отворену на страницама 87 и 88 и штанглу чоколаде која још није била извађена из шареног омота.

— Опет убиство! — узвикнуо је узбуђени водич Жакен кога сам одмах обавестио о злочину. — Баш немамо среће!

И док смо чекали да дође месна полиција по коју смо послали Шпанца Рибера, ја сам покушао да решим случај. Сакупио сам све укућане у његову собу јер — кривац је могао бити само неко од њих. Мржња, наследство итд... као што се обично дешава у најбољим фамилијама!

Одмах сам затражио да ми свако од њих исприча шта је после вечере радио. Почео сам од Целије:

— Слушам вас, госпођице...

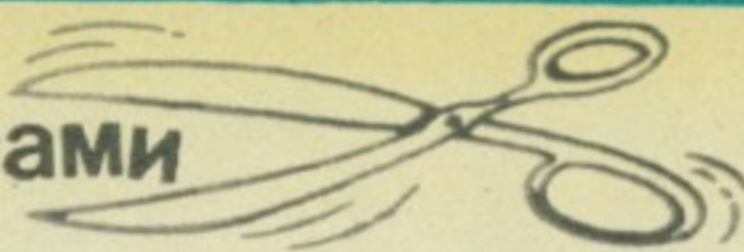
— Ја нисам напуштала своју собу све до јутрос... до 5.05. Комендаторе је имао лак сан... и ја сам имала обичај да му у то време однесем чашу свеже обичне воде.

— Ноставите...

— Отворила сам врата...

— Један тренутак, пре-

направите сами

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

ХИТ- МАЈИЦЕ

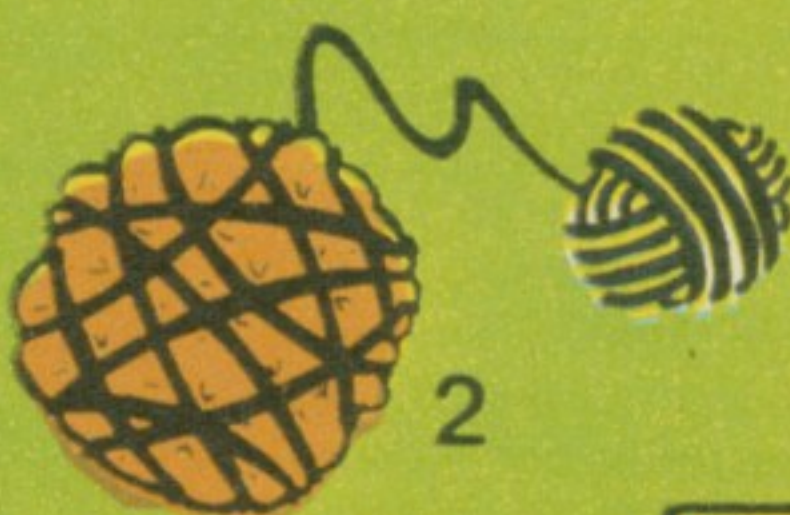

Ако желите да освежите или улепшате своју стару једнобојну памучну мајицу обојте је. Ем ћете имати мајицу какву нико нема ем ћете то сами урадити а ако и шара успе задовољство ће бити веће. Ево како се то ради: купите боју за бојење тканина и према упутству на кесици приредите боју. Да бисте добили различите шаре, мајицу морате и различито слагати. На **цртежу 1** мајица је сложена као хармоника и увезана широким тракама. Тако ће покривена места на мајици остати необојена. Мајицу можете и згужвати у облику лопте и обмотати је канапом или широм траком (**црт. 2**). Ако желите неко место на мајици јаче да истакнете ставите испод тканине велико дугме и обавијете га концем (**црт. 3**), а ако желите слабије да обојите, обмотано дугме покријте дебљом тканином (**црт. 4**). Мајицу можете везати и у чворове као што видите на **цртежу 5** или, као на **цртежу 6**, вежите само неке делове у чвор.

Ово је само неколико предлога. Остало остављамо вама на вољу и машту. Ако желите да на мајици имате неки лик урадите овако: мајицу растегните на картон и испод места на којем ћете бојити ставите неколико слојева папира који добро упија да боја не би обојила задњи де мајице (**црт. 7**). Затим на чврстој картији нацртајте контуру и исеците је маказама (**црт. 8**). Модел причврстите чинодама за мајицу и бојте преко њега четком или ватом умоченом у боју. Остаје вам само да се боја осуши и хит-мајица је готова.

1

2

3

4

5

6

7

8

ШЕРИФ ЈЕ ПО

То је сада лична ствар између мене и Дулина — рекао је шериф. — Хоћу да се састанемо нас двојица сами, лицем у лице!

Спролећа 1893. године банда „Оклахомаца“ опљачкала је из банке у Понију 10 хиљада долара. Један од бандита је том приликом убио ненаоружаног благајника.

Вођа „Оклахомаца“ Бил Дулин, некадашњи јахач у чувеној банди браће Далтон, рекао је после деобе plena суровом убици:

— Сад се губи! Потражи чопор смрдљивих којота, па кољи с леђа колико хоћеш!

После опљачке и убиства у Понију у потеру за „Оклахомацама“ кренуо је „последњи велики шериф“ Бил Тилгман с помоћником Хеком Томасом.

Бил Тилгман је после дугог трагања сазнао да се Бил Дулин и његова банда крију на усамљеном ранчу десетак миља од Инголса у Оклахоми.

Не убиј с леђа!

Једног септембарског дана Бил Тилгман је ушао у крчму на периферији Инголса.

— Тражим ранч Би Дана! — рекао је. — Јесам ли на добром путу?

Крчмар је за шанком у журбано прао чаше правећи се да је пречуо питање. Висок човек који је крај камина грејао руке крчи се ни осврнуо на шерифа.

Бил Тилгман погледа по крчми. Једна завеса се мало померила и он спази уста „вињестерке“. И на мрачним степеницама је нешто шкрипнуло. Тилгману је било јасно да је у опасности да су баш у свој крчми сакривени људи које тражи.

— Никад нисам чуо за Би Дана! — најзад нељубазно одговори крчмар.

Шериф пође према камину да огреје руке, али га заустави крчмаров глас:

— Огрејте се негде другде, странче! Затварам радњу!

Бил Тилгман застADE. Шта да чини? Ако се маши револвера, у трену ће бити напуњен оловом.

Нисте баш много љубазни! — слеже раменима и пође према излазу очекујући метак у леђа.

Чим је шериф изишао, иза завесе и са степеница

појавише се бандити, њих четворица.

— Зашто си га пустио да оде, Дулине? — обречну се један од њих на човека поред камина. — То је био Бил Тилгман! Ипак, није касно. На снегу ће бити добар циљ!

Бил Дулин се окрете и зграби бандита за прса.

— Слушај, кукавице! — рече претећим гласом. — Бил Тилгман није човек коме треба пукати у леђа! Ми смо људи ван закона, али нисмо којоти! Ако се с тим не слажеш, тррјај се до ђавола! А сад, на коње! Тилгман није будала. Вратиће се!

Бил Тилгман је једног летњег дана 1895 године нерасположено седео за столом у „Индијан хотелу“ у Понију. Бил Дулин и његови „Оклахомацама“ већ више од годину и по дана на волшебан начин измицали су свим потерама. Појављивали су се сад овде, сад онде, опљачкали банке и нестајали.

Имали сће среће

Шерифа из мрачних мисли прену човек који је без питања сео за његов сто.

— Сећате ли ме се, шерифе? — запита дошљак врлудајући ситним очима.

— У мојој крчми у Инголсу распитивали сте се за ранч Би Дана. Био сам нељубазан, јер се у крчми налазио Бил Дулин с момцима. Да сте учинили било каква несмотрен покрет данас бисте били на „брду чизама“, шерифе! Имали сте срећу. Кад сте изишли један бандит је хтео да вас убије с леђа, али га је Дулин спречио. Рекао је да сте ви човек коме се не сме пукати у леђа!

— Бил Дулин? — шериф је замишљено набрао веће. — Бил Дулин је то рекао?

— Чујте, шерифе! — крчмар је замуцкивао и опрезно се освртао насколо.

— Ја сам брат Би Дана. Његов сте ранч тада тражили. Мој брат је јатак „Оклахомаца“. Једном му је Дулин платио да банди пружи скровиште. После

Тилгман је зачуо топот коњских нопита. Мало касније пред брвнару је дојахао Бил Дулин са шесторицом „Оклахомаца“.

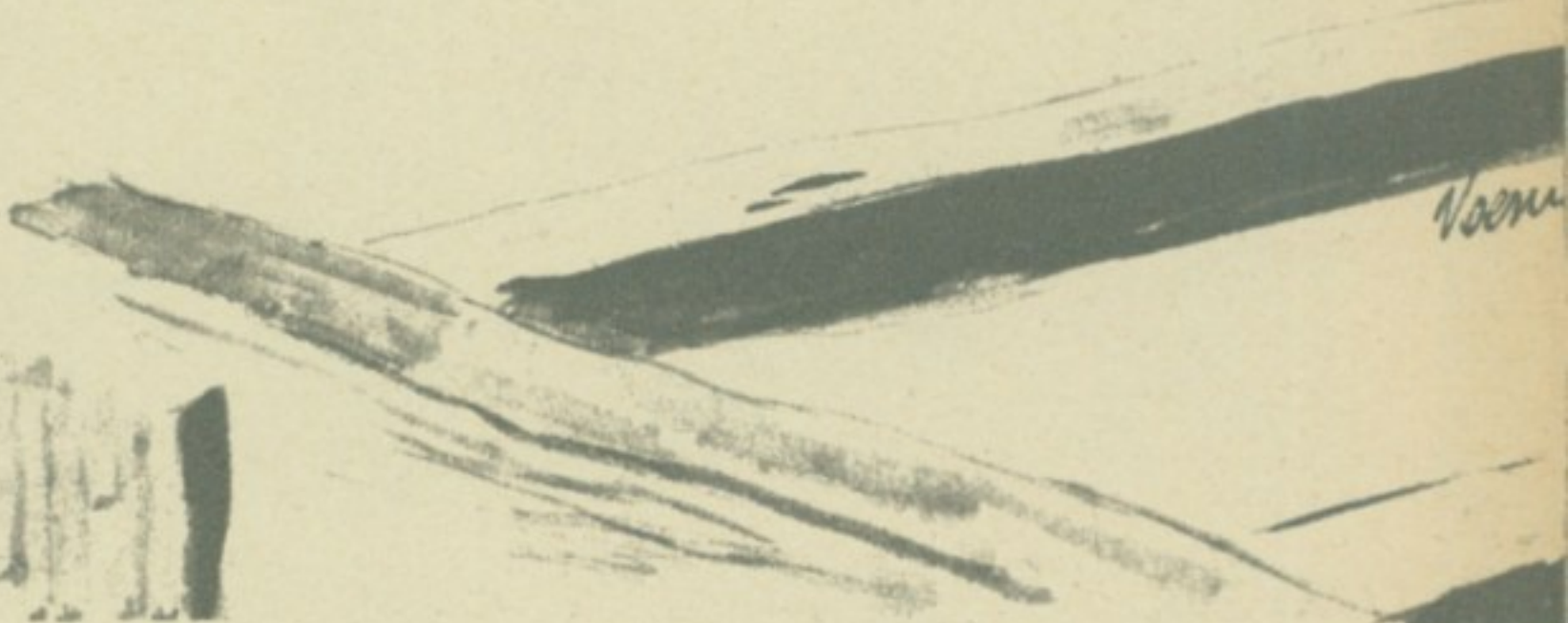
више није имао куд. Сад му је свега доста. Разговарао сам с њим. Хтео би да се ослободи „Оклахомаца“.

— Кад ће Бил Дулин доћи на ранч твог брата? — шериф је избегавао да га погледа, јер му се чинило да ће му, ако то учини, плунути посред лица.

Издајица се њлаши

Десетак дана касније Бил Тилгман је с помоћницима на ранчу Би Дана чекао да се појаве Бил Дулин и „Оклахомаца“.

Око три сата по подне, сакривен иза појила за коње, Тилгман је зачуо топот коњских нопита. Мало касније пред брвнару је са шесторицом „Оклахомаца“ дојахао Бил Дулин.

— Хеј, Би! — викнуо је Дулин. — Где си, до ђавола?

Истовремено је одјекнуо још један глас:

— Предајте се! Опкоље-ни сте!

Шериф безно опсова. Неко од његових људи није имао добре нерве. Дигао је узбуну преразо, пре него што су бандити ојახали.

Одјекнули су пуцњи. Тилгман је подигао пушку и нанишанио. Цори Њукомб, звани „Горки поток“, свалио се с коња. Метак једног из потере погодио је у зрат Чарли Пирса.

— Бежи! — Тилгман је чуо Дулинсв глас. — Свако на своју страну!

„Оклахомацама“ су нестали у облаку прашине, остављајући на разбојишту два мртва бандита. Поинуо је и један Тилгманов човек, а двојица су рањена.

Док су мртве товарили на кола, а рањене превијали, Би Дан приђе Тилгману. Пушка у рукама му је подрхтавала, а глас му је звучао прсмукло.

— Сад ће ме Дулин убити! — муцао је. — Ви сте за то криви, шерифе! Зашто га нисте устрелили чим сте га угледали? Зашто нисте пуцали на њега?

Бил Тилгман га одмери с гађењем, једним ударцем му изби пушку из руку и прсцеди кроз стиснуте зубе:

— Не носи оружје, бедниче! Дулин изајад није убио ненаоружаног човека. Неће ни тебе, мада си издајица!

Два дана касније у Понију Бил Тилгман је позвао помоћника Хенка Томаса и људе из потере.

ШТОВАО БАНДИТА

— Момци, од данас сте слободни! Нисте ми више потребни!

— Шта ти је, Биле? — запањено се Хенк Томас. — Зар неш сад да оставиш Дулина? Сад кад смо начели „Оклахомце“.

Сребрна чаша за сина

— Никад нисам напустио траг ни потеру! — мрачно прогунђа шериф. — Нећу ни Дулина! Али то је сад лична ствар, између мене и Дулина. Хоћу да се сретнемо нас двојица, сами, лицем у лице!

— Јеси ли пијан, Биле?
— побунио се Хенк Томас.
— Лицем у лице с Билом

Дулином! Знаш да је увек окружен „Оклахомцима“! Изрешетаћете пре него што трепнеш!

— Не знате ви Била Дулина! — сетно се осмехнуо Тилгман. — Ако се појавим сам Дулин неће дозволити својим момцима да сврше са мном! Рећи ћу вам нешто. У Данској крчми Дулин је спречио момке да ме убију с леђа. Нећу да водим потеру и изазовем пуцњаву у којој ће Дулин погинути. Хоћу га живог! Ако то не будем могао, даћу му прилику да први повуче „колт“!

Тако је „последњи велики шериф Дивљег запада“ Бил Тилгман сам кренуо у потеру за својим имењаком Дулином.

Почетком јануара 1896. године Тилгман је сазнао да се Дулин, под лажним именом Вил Вари, крије у

отменом бањском лечилишту Еурека Спрингс. Отпутсвао је у бању.

Дванаестог јануара у време ручка Тилгман је седео у салону хотела правећи се да чита новине. У ствари, пажљиво је посматрао људе који су улазили и излазили из хотела.

Одједном шериф уздрхта. У салон је ушао висок мушкарац и пошао према телефонској кабини која је тренутно била заузета. Био је обучен у модерно европско одело, али је шериф испод сакоа наслутно обрисе револвера који се носи на Дивљем западу. Тај човек је Бил Дулин.

Тилгман је знао да се Дулин неће тек тако предати. Зато га не сме зауставити у салону, јер ће доћи до пуцњаве у којој би можда неко невин платио главом. Сачекао је, кријући се иза новина, да Дулин уђе у кабину.

Кад је вођа „Оклахомца“ покушао да за собом затвори врата, она су запела. Бандит се нагло окренуо. У истом тренутку на стомаку је осетио револверску цев и срео шерифове очи.

— Биле Дулине, не присиљавај ме да те убијем! — рече шериф, узимајући разбојничку револвер из футроле. — Никако то не бих желео!

Дулинов бесан поглед смекша и он се осмехну:

— У реду, Тилгмане! Добио си игру! Засад!

Тилгман опрезно опипа разбојничко одело и осети у његовом џепу неки тврди предмет. Помислио је да је то мали „дерингер“ и зачудио се. Такво оружје употребљавале су само по дмукле кукавице, људи Дулинова кова су то оружје презирали. Кад је извадио предмет Тилгман виде да је то сребрна чаша.

— Поклон за сина! — тужно рече Дулин. — Али оданде где ћете ме стрпати тешко ћу моћи да га пошаљем дечаку.

— Не брини, Биле! — Тилгман стрпа чашу у џеп. — Обећавам да ће твој син добити поклон!

Две ђриче

Бил Дулин је успео да са још тридесет седморицом побегне из затвора Гетри пре него што му је било суђено.

Истина о његовој смрти није позната. Постоје, наиме, две приче. По првој, свој званичној, Дулин је после бекства из затвора Гети неколико месеци про-

вео у Мексику, а затим се вратио жени и сину у Лос-анџелес.

Хек Томас, који га је годинама гонио с Билом Тилгманом, пронашао га је у Лосону баш у тренутку кад се спремао да крене с породицом негде на запад, где га нису познавали. Хек Томас га је позвао да се преда, а кад се Дулин машио за пушку, убио га је једним метком из „винчестерке“.

По другој, за коју је и Тилгман тврдио да одговара истини, кад се Хенк Томас приближио Дулиновој брвнари у Лосону, у сусрет му је дотрчала бандитова жена обливена сузама.

— Бил је умро ноћас! — рекла је Томасу. — Дуго је боловао!

Хек Томас је ушао у брвнару. Дуго је, ћутеће, по-

сматрао мртвог Била Дулина, противника кога је годинама огорчено голио, али кога је исто тако ценио као храброг човека и поштеног борца.

— Здраво, Биле! — рекао је најзад Хек Томас, подигао пушку и опалио у груди мртвог човека.

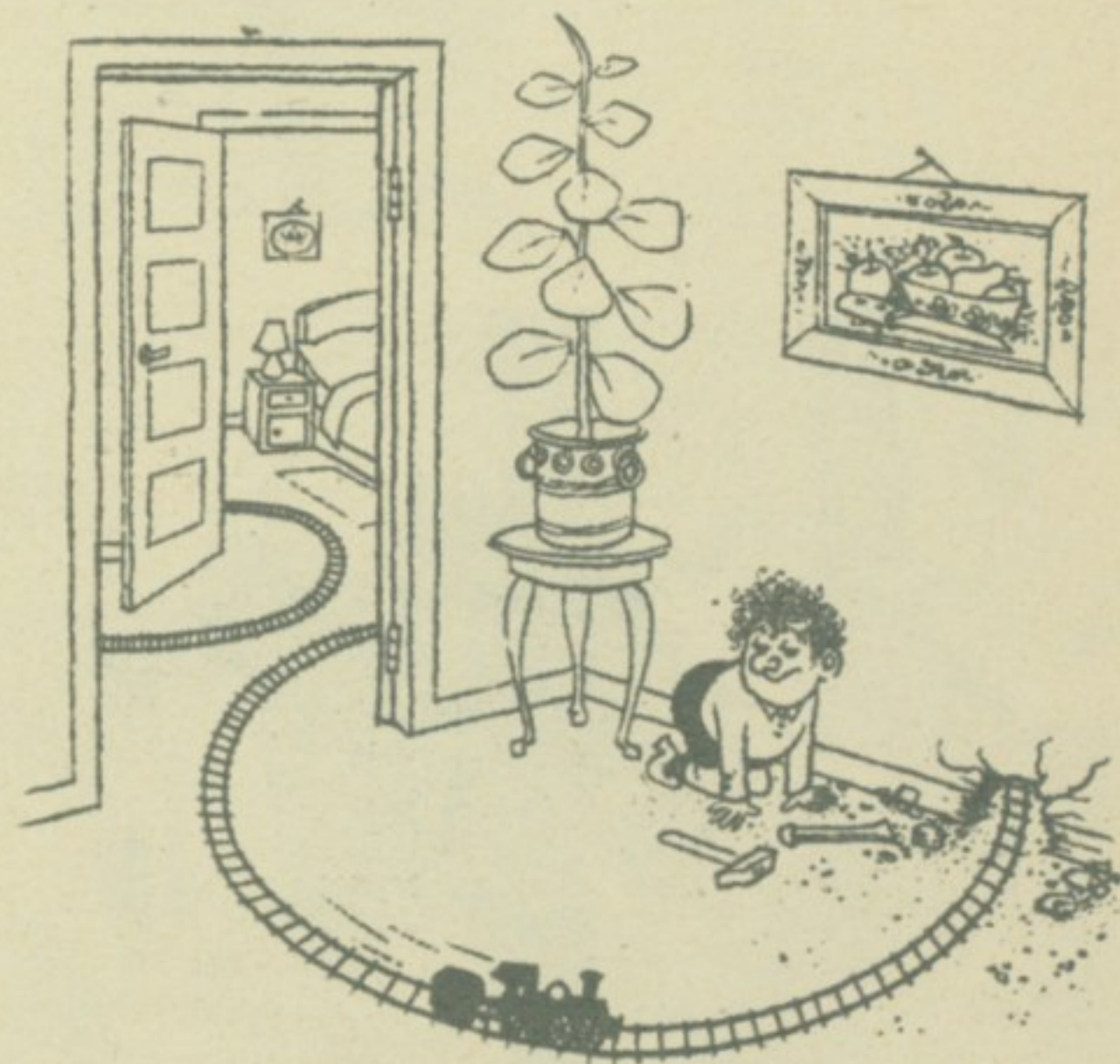
Дулинова удовица је зри снула, бацила се на Томаса, почела да га гребе и уједа. Хек Томас је једва савладао изbezумљену жену, а онда јој је рекао:

— Ако докажем да сам Била Дулина убио у борби, добићу уцену на његову главу! Требаће вам тај новац за сина!

Поуздано се зна да је Хек Томас добио награду и да је ту награду дао Дулиновој жени.

А. Р.

Хумор без речи

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

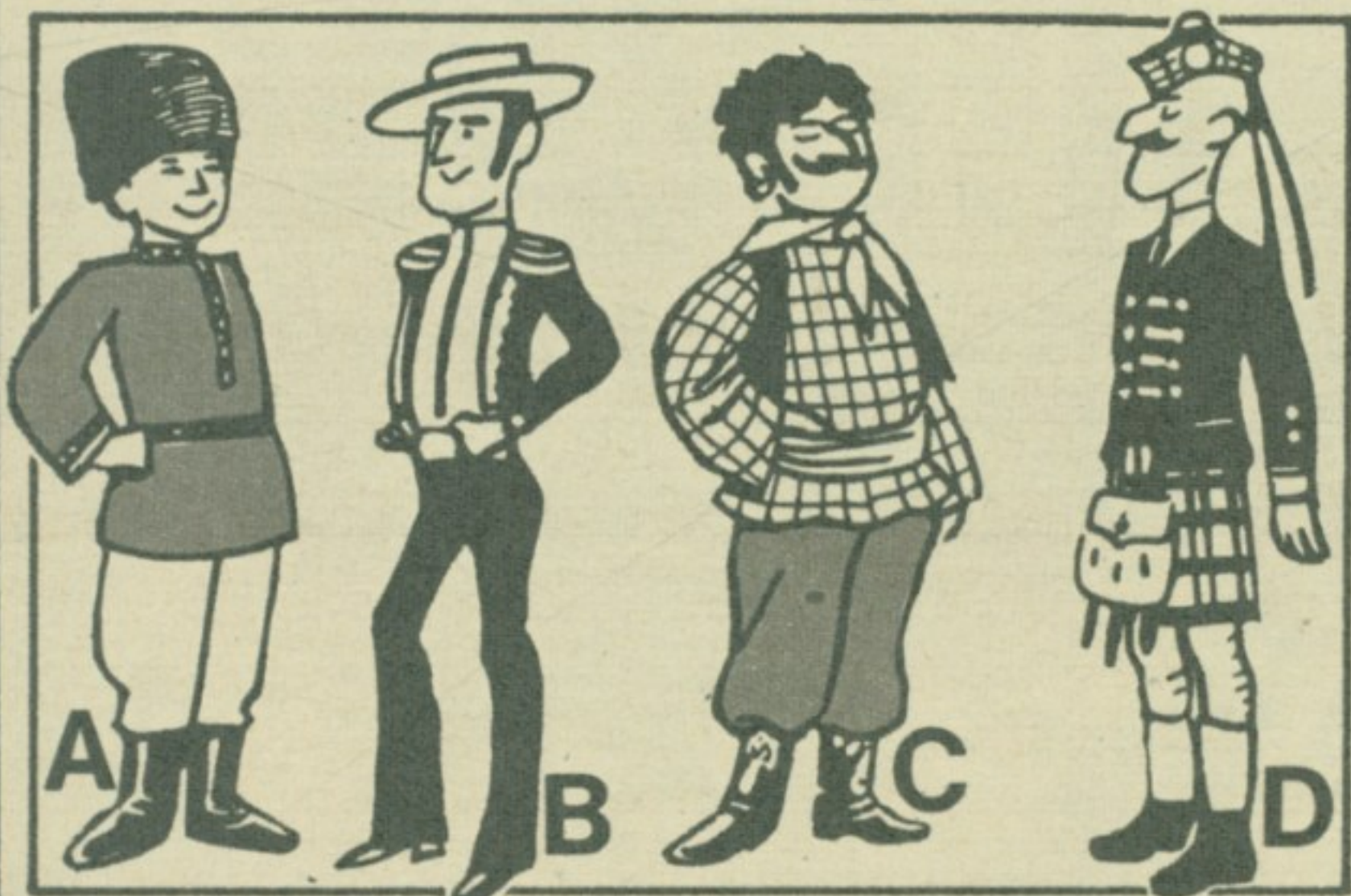

ИДУЋЕГ ПЕТКА: УГОВОР ЈЕ ПРЕКРШЕН!

ДА СЕ ЗАБАВИТЕ

ЧЕТИРИ МУЗИЧАРА

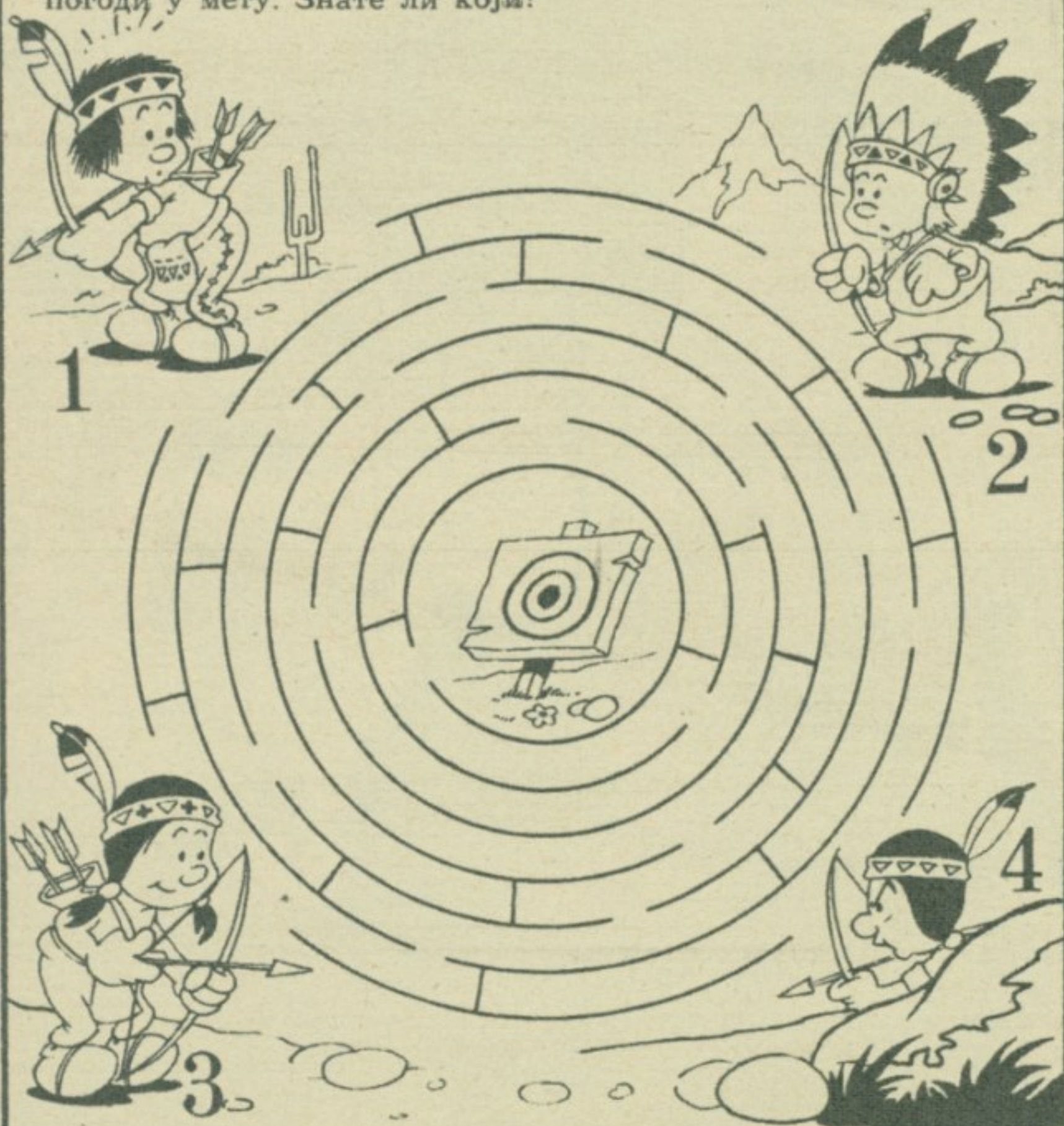
Четири музичара на нашем цртежу обучена су у народне ношње својих земаља а изнад њих налазе се музички инструменти карактеристични за ове земље. Покушајте да погодите ком музичару припада који инструмент.

ОДГОВОР:
Русу А припада баян; Шпанцу Б гитара; Мадарцу Ц виолина; и Словацин Д свирич.

*** ЈЕДАН АЛИ ВРЕДАН

Само један од ова четири мала Индијанца може да погоди у мету. Знате ли који?

ОДГОВОР:

Индијанац под бројем 3.

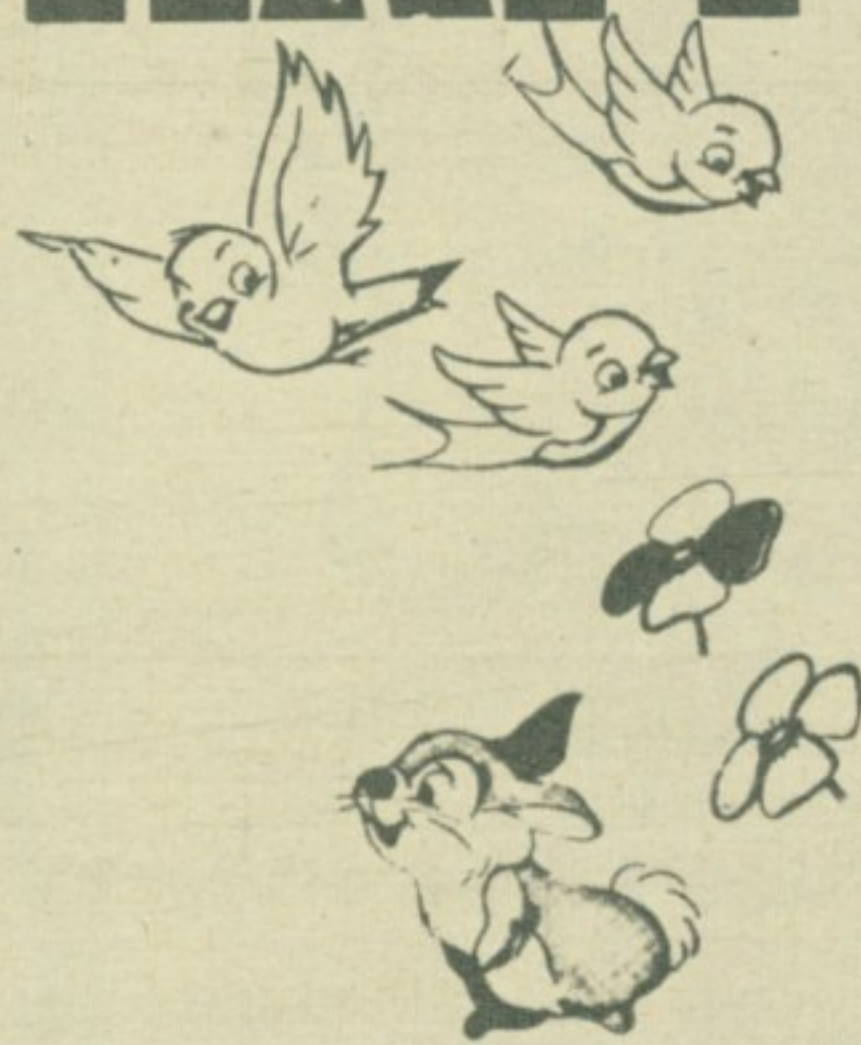
WALT DISNEY
VESELI SVET

ПРЕСЛИКАЧИ
за разоноду, учење
декорацију
али и

Зашто се застидела МИНИ?

НАГРАДНУ ИГРУ

Децо, идемо даље!

Наша игра се наставља.

Препознајте скицирани лик, пронађите га на пресликачима ВЕСЕЛИ СВЕТ и пресликајте. Онда исечите како је то назначено и тај исечак чувајте. Јер, игра тече...

Ако можда још нисте набавили пресликаче ВЕСЕЛИ СВЕТ, овде се налази поруџбеница. Попуните је и пошаљите на назначену адресу. Пресликаче ће вам донети чика поштар, коме ћете платити 25,00 динара.

До виђења до идућег петка — до нашег петог задатка.

НАРУЏБЕНИЦА:

Молим да ми доставите комплет пресликача по цени од 25.— дин. који ћу износ платити поужећем

Име и презиме _____

пошт. бр., место, адреса _____

Пишите на адресу:
„ЕСОММ“, 11000 Београд, Смиљанићева 36

НАРОДИ И НОШЊЕ
КРОЗ ВЕКОВЕ

РИМЉАНИ

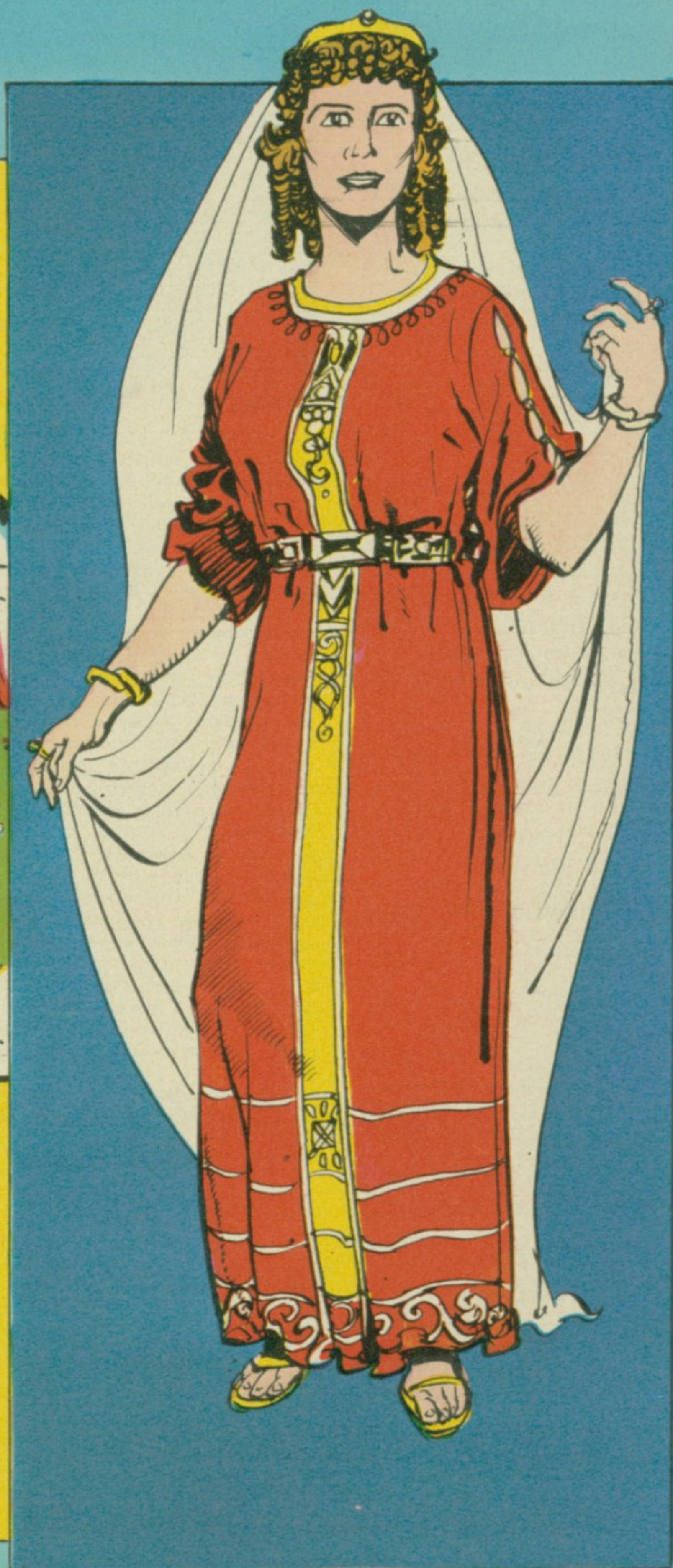
Стари римски анали кажу да је Рим основао тројански краљевих Енеј који је после пада Троје са групом ратника, савладавши многе тешкоће, дошле у Латију, у данашњој Италији. Ако изоставио елементе легенде престаје чињеница да су прва насеља на брежуљцима изнад мочварних удолина уз десну обалу Тибра основала пастирска племена с Албанских планина већ у рано гвоздено доба. Према археолошким налазима — тлоцртима елиптичних и правоугаоних колиба — за које стручњаци сматрају да потичу с краја 9. века пре наше ере и почетка 8. века пре н.е., изгледа да је најраније био насељен брежуљак Палатин. Насеље око светилишта богиње Палес, окружено зидинама са четири улаза, вероватно је првобитни Рим. За владавине етрурских краљева насељено је свих седам брежуљака. По легенди о Ромулу и Рему стари Рим постао је држава 753. године пре наше ере. Касније Рим постаје република и империја.

Као Грци и Римљани су имали строго прописан начин одевања. У току првих столећа одећа је била претежно овојна драперија уз коју се носила и кошуља. За разлику од грчке, у Риму има више различитих облика једног истог типа одеће. Основна мушка одећа, туника, у почетку је кратка, потпасана, без рукава а касније постаје дужа, с кројеним рукавима. За изласке из кућа Римљани су стављали на себе велики плашт полукружног облика — тогу. Тога се израђивала од танко предене беле вуне. То је велик, нарочито скројен комад тканина, чији се један крај левом руком пребацивао преко левог рамена на леђа, а десном руком се од леђа обавијао око прстију и спет пребацивао преко левог рамена. Тогу су носили слободни грађани.

Тогу украшену црвеним порубом, такозвани клавус, носили су сенатори и високи римски чиновници. Женска одећа за кућу састојала се такође од тунике тзв. тунике интериор. У јавности и на улици носила се још једна туника стола. Преко ње се облачио плашт, којим се могла покрити и глава — пала. Посебно се носило још покривало за главу начињено од танлећа постаје све краћа, а туника све ке копрене — фламеум. У току стовидљивија. Далматика, одећа с полудугим рукавима, често створена са стране која се облачила преко тунике, улази касније у употребу. Од материјала прво се употребљава танко испредена вуна, лан, памук, а касније и свила увезена такозваним „свиленим путем“ из Кине преко Сирије.

ЗАБАВНИКОВ КВИЗ

КОЛИКО ПОЗНАЈЕТЕ ДОМАЋУ ЗАБАВНУ МУЗИКУ

1. Знате ли одакле је акусти-
чарска група „Камени цвет“?
а) Зајечара
б) Лесковца
в) Смедерева
2. Како се зове бубњар ЈУ
групе?
а) Владимир Фурдуј
б) Раша Белмиш
в) Бока Милошевић
3. Право име Леа Мартина је:
а) Миша Јовић
б) Леполд Мартиновић
в) Лео Јовић
4. С којом групом је Боба Сте-
фановић почео музичку кари-
јеру?
а) Златни акорди
б) Златни дечаци
в) Златни прсти
5. Колико чланова има група
ПУ из Скопља?
а) пет
б) четири
в) шест

ОДГОВОРИ:

1. Из Смедерева; 2. Раша Бел-
миш; 3. Миша Јовић; 4. Златни
прсти; 5. Пет.

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ?

JOE COCKER, c/o Deut-
sche Grammophon, 2 Ham-
burg 13, Rothenbaumsha-
ussee 5, GERMANY

JOAN BAEZ, c/o A and M
Records, 1416 North Lab-
rea Avenue; Hollywood
USA

ХОЗЕ ФЕЛИ- СИЈАНО

Хозе Фелисијано, тридесето
годишњак, данас је сва-
како један од најбољих
певача које нам је понудила
светска поп-продукција. Од нај-
раније младости слеп, Хозе ни-
је имао детињство као остали
малишани, за многе игре никад

није сазнао. Окружен вечитом
тамом створио је у себи један
нови свет који је касније обо-
гатио уз помоћ нераздвојног
друга — гитаре. Рођен је у ме-
сту Лорез, у Порторику, у си-
ромашној породици која је би-
ла принуђена да емигрира у
Америку, да би се настанила у
шпанском делу Харлема у Њу-
јорку. Ту мали Хозе почиње да
пева, прво по улицама, затим
у малим кафанама. За младог
певача брзо се чуло. Његов ту-
жни глас, који као да моли за
спас, и изванредно музицирање
на гитари, заинтересовали су
продуcente тако да Хозе већ у
деветнаестој години потписује
уговор за снимање плоча са
познатом кућом RCA. Данас, ка-
да његови концерти представ-
љају највећа естрадна остваре-
ња, Хозе Фелисијано има већ
тридесет златних плоча. За ве-
лику популарност свакако може
да захвали и томе што пева на
четири језика: енглеском, шпан-
ском, италијанском и португал-
ском.

Хозе Фелисијано гостоваће
крајем септембра у нашој зем-
љи.

ПОП ЗАНИМАЉИВОСТИ

Албум Елтона Џона »Captain Fantas-
tic« доживео је велики успех у Амери-
ци. Ова плоча недељама није силазила
са првог места топ-листе.

У Енглеској је изишла наредба да се
на свим поп-концертима за време изво-
ђења последње музичке нумере морају
упалити све светилке у сали. Разлог је
што се на крају, нарочито док публика
скандира „Још“, у тамној сали пале ши-
бице и изазивају нереди. Код нас је
за сада пуно осветљење обавезно једи-
но у халама у Љубљани и Загребу. Ор-
ганизатори примећују да се овом нови-
ном смањило број изгреда на концер-
тима.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

THE GIPSY

(ЦИГАНИН)

Музика: Jose Feliciano

Речи: Betty Cropper

Изводи: Jose Feliciano

*I'm just a gipsy who gets paid
For all the songs that I have
played
And all the records that I've
made
I'm part of a caravan
I have traveled od the land
Making music for my
fellow man
And every song that I have
wrote
With a sad or happy note
Some I've made to make
you laugh
Some I've made to make
ouy cry
I don't know the reason why
But I'll continue to travel
Though my guitar's old and
tiring fast
She just listens to me
Her music means more to me
Than any other lady I have
know.*

РОЛИНГСТОУНСИ ПРЕКИНУЛИ ТУРНЕЈУ

Велику турнеју по Америци која
је требало да траје до краја месе-
ца августа, познати ансамбл Ро-
лингстоунси је изненада прекинуо
из доста нејасних разлога. Осим
Сједињених Америчких Држава
требало је да посете и Мексико,
Венецуелу и Бразил. То би било
прво њихово гостовање у Бразилу,
тако да су организатори с пуно
права очекивали да се на њихо-
вом концерту, који је требало да
се одржи на једном од стадиона
Сао Паола, окупи преко 100.000 љу-
ди. На целој турнеји очекивала се
рекордна посета. Ролингстоунсе је
требало да види око милион и по
гледалаца. Сада су међутим, сви
планови пали у воду јер су се
Мик Џегер и другови изненада
вратили у Енглеску изјављујући
да су у споменутим латинскоамер-
ичким државама отказали госто-
вање због неких нерешених тех-
ничких проблема, мада прави раз-
лог још није познат.

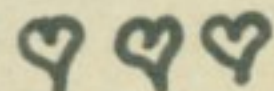

СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ

Када је рођен познати клави-
риста Оскар Питерсон.

Боривоје Ђорђевић,
Крушевац

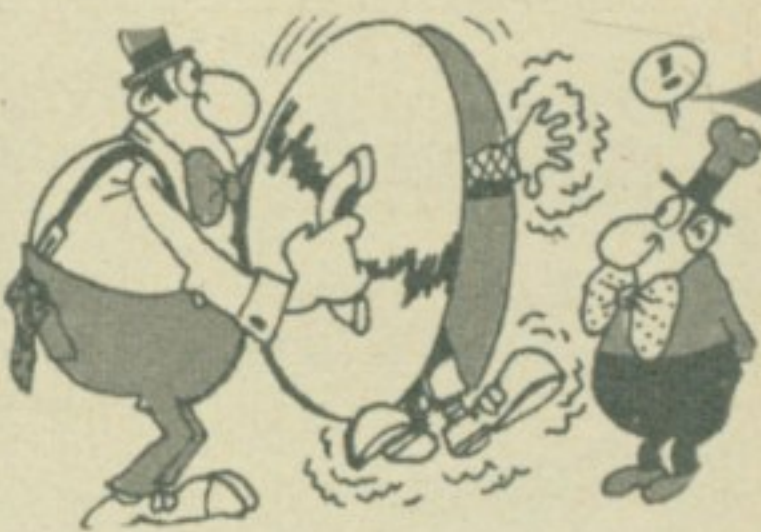
Оскар Питерсон је рођен
15. августа 1925. године у Мон-
треалу у Канади. Трубу је по-
чео да свира у петој, а кла-
вир је научио у осмој годи-
ни. У САД прелази 1949. годи-
не а већ годину дана касни-
је постиже прве успехе.

Молим вас да ми одговорите
ко је био Рави Шанкар?

Мирјана Вукојичић,
Лазаревац

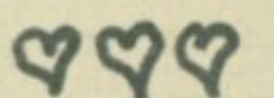
Рави Шанкар је индијски
музичар који је учествовао
у организовању концерта за
Бангладеш пре четири годи-
не. Тада се појавио и као ин-
струменталиста на древном
индијском инструменту си-
тару.

Какав је то музички правац
contry blues?

Љиљана и Дражен
из Вараждина

Сматра се да је овај музи-
чки правац настао крајем 19.
и почетком 20. века. Био је
то период веома велике му-
зичке активности коју, на
жалост, шира музичка јав-
ност не познаје довољно јер
се тада плоче нису снимале.
Настао је на југу Америке.
Многи тврде да му је место
настанка делта реке Мисиси-
пи мада то није сасвим та-
чно. Међутим, то подручје
било је идеално за даљи раз-
вој јер у ужареној равници
пored Мисисипија, третво-
реној у велике плантаже,
живот надничара — Црнаца
није био нимало лак и удо-
бан. После дугог и мукотрп-
ног рада, кад би се измучени
и прљави вратили кућама, бе-
рачи памука би узимали ус-
ну хармонику и певали о те-
шком животу. Тако је и на-
стао тај лењи и хипнотички
ритам који није претрпео би-
тне измене ни до дан-данас.
Текстови композиције говоре
о тешком животу у бедности и на-
ди да ће сутрашњица донети
бољи живот.

Да ли је истина да је група
Roxu Music учествовала и као
студијска.

Миралем Коспић,
Бања Лука

Тачно је да чланови сас-
тава Roxu Music за последње
три године учествовали на
снимању 18 туђих албума.

ЗАБАВНЕ ПЕСМЕ

АТСФ 1022
МАРКО НОВОСЕЛ:
Реци ми своје име,
Анко Анчице.

СФ 52532
ЛУТАЈУЋА СРЦА:
Још мало, За тебе.

С 51546
ВЛАДА И БАЈКА:
Цецилија, Звук тишине.

ЕП 50555
ЦРНИ БИСЕРИ:
Кишна ноћ и још 3 песме.

ЕП 50389
СКЛАВИНИ:
Мара и још 3 песме.

ВИОЛЕТА ТОМОВСКА:
Живот мој не вреди
више и још 3 песме.

С 51579
РАДМИЛА
КАРАКЛАЈИЋ:
Куда журиш, Прими ме.

С 51578
ТОМА КРИЖМАНИЋ:
Марина, Насмеши се
Марина.

ЕП 50209-СХ
ВИОЛЕТА ТОМОВСКА:
Идем идем мајчице
и још 3 песме.

СФ 52507
ЗОРАН ЛЕКОВИЋ:
Нико нико, Лако ћу те
наћи.

СФ 52524
БОБА СТЕФАНОВИЋ:
Чувај се ватре, Буди
само моја.

СФ 52530
ХУСЕИН КАЗАС:
Нек нема радости,
За нашу љубав.

СФ 52531
МИЈА МУРАТОВИЋ:
Распевања татара,
Отишла је.

СФ 52529
ЗОРАН ЛЕКОВИЋ:
Спектама, Живот је леп.

С 51576
БОБА СТЕФАНОВИЋ:
Љубица, Твој први цео.

С 51577
ТИХОМИР БРАЛИЋ:
Умире наша љубав,
Девојко мојих снова.
С 51586

ЦРНИ БИСЕРИ:
Она зна, Повратак.

СФ 52501
ДРАГАН АНТИЋ:
Зашто да не узмем њу,
Касно је за љубав.

ЕП 50391
СЕДАМ МЛАДИХ:
Кофа је бушна, И мама
и тата, Емина, Јуца и
куца.

СФ 52537
ДИТКА ХАБЕРЛ:
Вила з римског зида,
Мати.

ЕП 50380
С 51571
САЊА ПЕТРОВИЋ:
О мајко мајко, Пролеће
нам пружа руке.

ЕП 11184
МИРА ВАСИЉЕВИЋ:
Отићи ћу у пастире,
Првен фесић и још
2 песме.

С 10205
ИСМЕТ КРСТИЋ:
Ја сам момче са Косова,
Лети, лети бијели голубе.

С 51585
КОРНИ ГРУПА:
Поклони ми свој фото,
Без везе.

ЕП 11071
МАКЛА БИТАНИ:
У харему у Азиз Абдула
и још 3 босанске песме.

ЕП 12587
МИРА ВАСИЉЕВИЋ:
Милан наћу волети
и још 3 песме.

С 10113
АНСАМБЛ ФРАНЦА
ЛИПЧИНИКА:
Мој очка рудар,
На снежни пољани.

С 10212
КРСТА ПЕТРОВИЋ:
Од зоре до зоре, Хтео бих
те видет још једанпут
мила.

С 10225
МИША ЦВЕТИЧАНИН:
Последњи пут, Мој
најлепши сан.

ЕП 11163
МАТИЈА ПАВЛОВИЋ:
Баш је моја жена враг
и још 3 песме.

ЕП 11152
МИЛОШ МИЛОШЕВИЋ:
Сребрна свадба и још
3 песме.

ЕП 11137
АНИЦА И БРАНКА:
Бојан Јово и још 3
црногорске народне
песме.

ЕП 11133
МИЛОШ МИЛОШЕВИЋ:
Петао зору дозива и још
3 песме.

ЕП 11114
БОРИСЛАВА
СУРБУЛОВИЋ:
Зарзалика и још 3
влашке народне песме.

НАРОДНЕ ПЕСМЕ

ЕП 12586
МИРА ВАСИЉЕВИЋ:
Сини муњо, Немој да ме
кунеш и још 2 песме.

ЕП 12705
АЛЕКСАНДАР
САРИЋЕВСКИ:
Желим безболно срце
и још 1 песме.

ЕП 11112
ЛАТИФ ХАБЕРЛ:
Да се нисмо никад срећни
и још 2 песме.

СФ
ИСМЕТ КРСТИЋ:
Горски цвијет, Сестра ми
се удаје.

ЕП 11015
БОСАНСКЕ НАРОДНЕ
ПЕСМЕ певају браћа
Анријанић:
Крај Киљера и још
3 песме.

Изузетна прилика! Политикин забавник је набавио за своје читаоце велики број плоча домаће забавне и народне музике по веома ниским ценама! У овом и наредним бројевима објављиваћемо листу ових плоча у специјалној МУЗИЧКОЈ ПОШИЉЦИ под називом

БАЗАР ПЛОЧА ЗА ВАШ ЏЕП

Немојте пропустити прилику јер само преко Политикиног забавника можете доћи до ових плоча по тако ниској цени. Забавник има ексклузивно право продаје!

НИГДЕ ПО ТОЈ ЦЕНИ ОСИМ У ЗАБАВНИКУ!

Цена сингл плоче је 7,5 динара, али ваша наруџбина не сме бити мања од 150 динара јер поштарину не плаћате ви него ми!

20 ПЛОЧА ЗА 150 ДИНАРА!

Наравно, можете наручити и више од 20 плоча. У том случају обрачунаћемо вам плоче по цени од 7,5 динара комад.

Изаберите плоче, испишите њихове бројеве и своје податке на наруџбеницу и пошаљите нам наруџбеницу залепљену на поштовану поштомнице.

ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!

На резервну листу у наруџбеници упишите бројеве неколико плоча којим ћемо заменити наручене плоче — ако се случајно догоди да буду распродате. Зато — пожури!

Забавникова продавница плоча Музичка пошлица

"ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО непозиво поручујем плоче под бројевима:

РЕЗЕРВНА ЛИСТА:

за укупну суму од _____ дина, коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

Датум _____ Потпис _____
Наружбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

ДАМОН ХАЈТ

НОЋ ЛАЖИ

ПОГЛЕДАЛИ СУ СЕ. ЛОРНА ВИДЕ ДА КЕН ПОСТАЈЕ МАГЛИЧАСТ, УПОЛА ПРОЗРАЧАН, ЈУТАРЊА ЗВЕЗДА МУ ЈЕ ГОРЕЛА КРОЗ ТЕЛО.

Пуста брда су мрачно ви-сила над градом. Било је рано вече, ветар је нежно харлијао пространством. Негде у тами један је човек прихватио његову песму, а онда други. Низ дуге испреплетене улице порпурне светиљке су почињале да светlucaју као меке незане ватре. Изливале су се на фасаде нагрижене временом, пу-ниле празне прозоре и прљаве ти-хе собе. Фирма радње се њихала тамо-амо весело шкрипећи, дах музике је лебдео над улицом.

Мушки смех, радостан и из пу-ног грла, узлете над улицу. Жена изађе на плочник у ковитлацу не-мирних сукања. Била је витка, лице јој је било бледо, а коса скоро златастија од одеће.

— На торањ са сатом — викала је Лорна.

— Који је поред винаре! — клицао је Мареј.

Њихов смех је одјекивао кроз тихи град.

— Ја сам био највећи научник на свету — рече Мареј гледајући преко кровова.

— А ја сам била најбоља пе-вачица — рече Лорна.

— А ја сам био најбољи бок-сер.

— А ја најскупља играчица.

— Сада нас четворо... — рече Мареј и тишина се сручи на њих. Пустош празна и мрачна окружа-вала је град.

— За нас! — узвикну Лујза ди-жући чашу вина.

— За нас! — и они су пили сто-јећи над крововима док им је мрачни ветар мрсио косу.

— Зашто баш нас четворо? — шапутала је Лорна Кену. — Из-гледа тако...

— Ми смо стари пријатељи — рече. — Ко би могао други да бу-де? Можеш ли замислити свет без старог доброг Мареја или Лу?

Додирнула му је косу.

— Увек сам те стварно волела.

— Знам да јеси. То знам сада, Лорна. То је у реду. Мислим стварно у реду. Сад, пошто смо

живи, чујеш ли... Ви, звезде та-мо, чујете ли? Ми смо живи!

Одјек је одлутао преко тихих кровова и замро на ивици пусти-ње.

— Четворо од милијарде — ре-че Мареј приближавајући се. — Зато што сам знао да смо пос-ледњи...

— Боље да не говоримо о томе — рече Лујза пратећи га.

— Али, сви смо видели бродо-ве нападача како лебде небом, спаљују и спаљују... Група за групом, као да нису знали ништа друго осим да лебде и спаљују. Немогуће да је ико остао жив.

Живи смо!

— Кен — звала је — овамо!

Човек се појавио испод далеког свода. Био је гибак и сувоњав.

— Лорна! Ми смо живи а они су нестали!

Њен смех је долетео до њега.

— Наравно! Зар то није дивно? Дошао је до ње дугим корацима.

— Где су Мареј и Лујза?

— Овамо!

— Овамо!

Дежмекасти човек је изишао. Имао је црвене образе и мрштио се; за њим жена у светlucaвој леденоплавој хаљини. Дошли су заједно до средине улице.

— Живи, а освајачи отишли!

— Нестали, назад на Арктурус!

— Заборавили на нас!

— Живи смо!

У љубичастом одсјају лица су им блистала, очи светделе, зуби блескали. Жена по имену Лујза забаци своју тамну косу а стопа-ла почеше да јој се крећу у рит-му музике.

— Сувише је дивно... Не могу да стојим мирно, морам да иг-рам!

Ухватила је Марејеве руке и псвукла га у полку од које за-стаје дах, у круг и у круг, уз музику, док се друго двоје сме-јало до суза.

— О, Мареј... кад би само мо-гас да се видиш!

— Никад... дахтао је дебели човек бришући лице шареном ма-рамом — никада у животу ни-сам овако играо.

Остали заћуташе за тренутак, музика се изгуби у тишини и спори ветар усамљено крену ули-цом.

— Али, хајдемо — рече Мареј. — Ово је ноћ слава. Имамо куда да одемо, имамо шта да радимо, пријатељи моји!

Ватра се расипала са црвенкас-тог торња; црвене искре су пло-виле ветром. Сваки руб је био то-пао од плаве светлости.

— Па, онда — рече Лујза са светлом искром у очима — четворо је довољно, зар не?

— Драга моја... — рече Мареј окрећући јој се.

— Хајде да играмо, онда да певамо! — викала је Лорна.

Музика се уздизала, светлост се пела уз торањ као златасти талази који се ломе.

Како смо госиџели овамо?

Гласни смех је кружио кроз пустош а њихова неуморна тела су се окретала у игри. Пили су црвено вино великим гутљајима и нису били пијани, певали су а нису застали да удахну ваздух. Ноћ се цедила кроз планине, прве ивице зоре су се појавиле на истоку.

Музика је престала и само су далеки царчци певали у тами.

— Хладно ми је — рече Лорна. — Овде је сувише хладно. Хајдемо доле.

— Четворо од милијарде — мрмљао је Мареј док су силазили са торња. — Како су могли да нас забораве? Не могу да се сетим како смо дошли нас четворо овде?

— Возили смо се — рече Кен.

— Да, ноћу — рече Лујза. — Нападаци су били изнад хоризонта, сећам се. Дошли смо кроз

пустињу и тада... — глас јој се изгубио.

— Даље не могу да се сетим — рече Лорна.

— Не. Само сан, тмина, док смо се пробудили.

— Али, ми смо живи, шта је остало важно? Живи смо...

— Замислите, сви су умрли — мрмљао је Мареј. — Сви, цела планета је недавно умрла.

— Не говори о томе.

— Ужас! — викну Лорна.

— Да — климну главом Мареј. — Страшно. Добро је што ми нисмо били ту, што нас је пустиња заштитила. Толико мртвих људи, толико њих одједном. Синоћ је било страшно за милионе сада мртвих људи.

Били су тихи, замишљајући племе гласова негде иза планине. Ја сам био највећи... Могоао сам да покорим... Мушкарци су обожавали моју лепоту... Ја, ја сам био краљ... Не, не слушајте, мене, мене!

Уздихташе. Лорна рече:

— Зашто идемо овим путем?

Тело

Испред њих, на градском тргу, аутомобил је био преврнут поред старог ратног споменика. Школска је била згужвана, стакла здрсбљена и расута. Тело је лежало пола унутра, пола напољу.

— Видео сам то са торња — рече Мареј туробно.

— Немојте да се приближимо.

— Али, морамо, зар не схвата-те? Ноћ је скоро прошла.

Пурпурне светиљке су умирале низ улицу. Светлост се дизала са истока.

— Један од нас — прошапута Кен.

Заједно су се доувкли ближе.

— Али, који?

Погледали су се. Лорна виде да Кен постаје магличаст, упола прозачан, јутарња звезда му је горела кроз тело. Видећи њен поглед, згрчи се и викну поамно:

— Ја сам стваран, ја сам стваран!

Удари се у груди песницом, али звука не беше.

— Ја сам сањала све вас — рече Лорна са неверицом. — Ја се само претварам. То мора да су моја кола. Ја сам покушала да побегнем, прешла сам пустињу и смрскала се.

Али, глас јој је био танак и јутарња светлост букну кроз њу као да је била направљена од хартије.

— Сви мртви? Сви мртви? — рече Марејев тужни глас. Он је био сив као дим, као и сви остали. Они су скакали и лебдели према споменику.

Стали су заједно око тела које је вирило из олушине.

— Ја сам био највећи научник на свету — рече Марејев глас људливо.

— Ја сам био највећи боксер — одјекну Кенов и изгече.

— Ја сам била најскупља играчица — умирао је слабакки глас у ветру.

— Ја сам била највећа певачица — мрмљање је шушкало у тишини.

Њих четворо несташе. Остало је једино опружено тело. Мршави младић. Јакне умрљане крвљу, на самрти, лица окренутог звездама и последња тешка мисао:

Ово је био само кошмар. Погодили су ме освајачи са Арктуруса. Само кошмар. А ја, ја никада ништа нисам био.

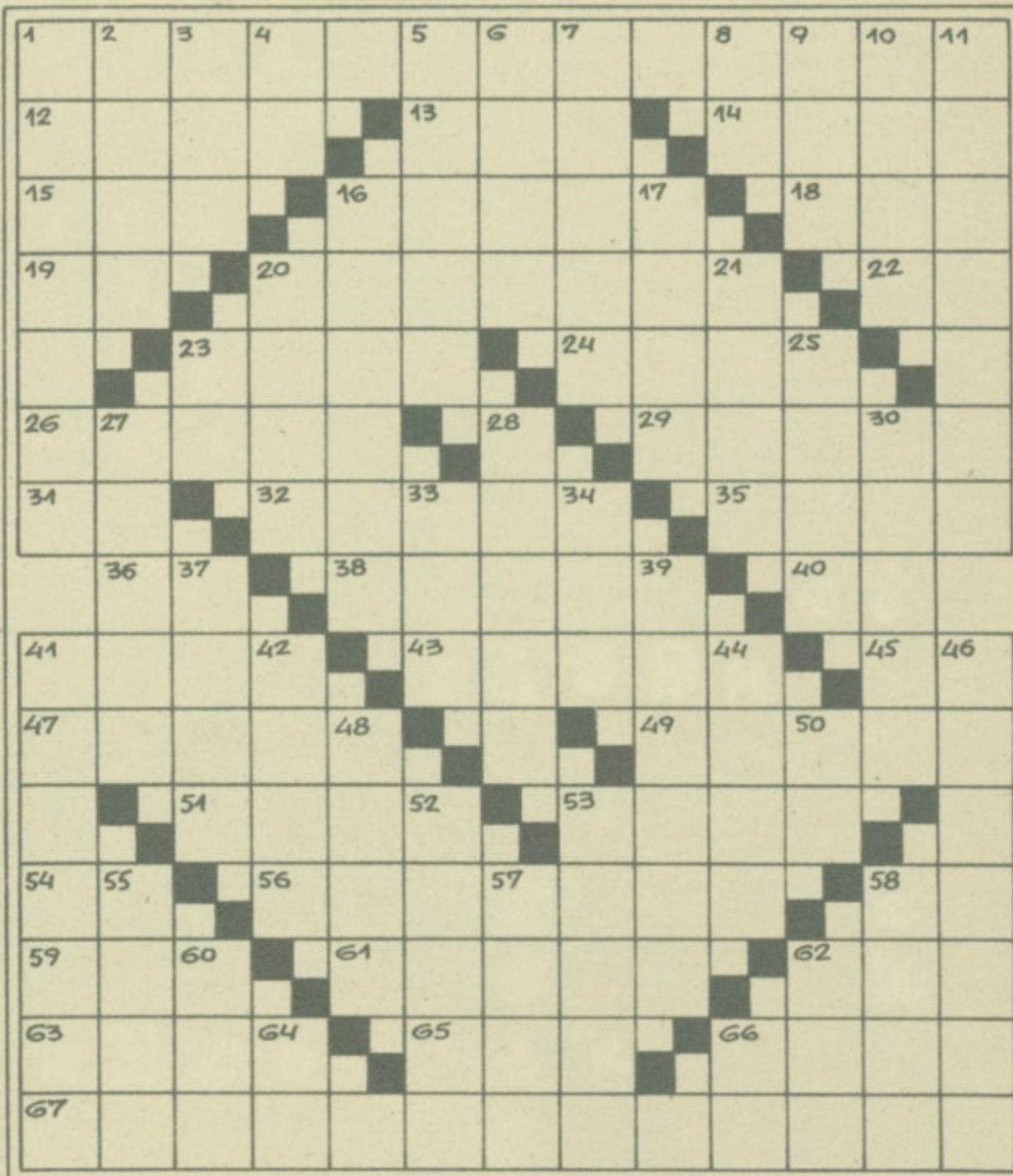
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Наш познати књижевник („Нечиста крв“), 12) холивудски комичар, 13) немањ, 14) прекид игре у хокеју, 15) зла срећа, 16) дружина, 18) лука у Немачкој, 19) мера за површину, 20) реке које се уливају у друге реке, 22) јапанска мера за дужину, 23) свештество и редовништво, 24) улога, 26) библијско име, 29) наша интерпретаторка народних песама (Илијева), 31) бог Сунца код старих Египћана, 32) ваздушно струјање, 35) однос неких величина, 36) скраћеница за грађевинска школа, 38) порез, 40) хемијска ознака за алуминијум, 41) веоинска тачка, 43) вапаш, 45) америчка скраћеница за: све у реду, 47) летопис, 49) део грудног коша (мн.), 51) припадник једног од најстаријих народа у Европи, 53) личност из Забавниковог стрипа, 54) један зачин, 56) антика, 58) једна нота, 59) речна и морска животиња, 61) спортско борилиште, 62) назив за босанске владаре, 63) врста познате супе из кесице, 65) билијарски штап, 66) ноћна птица, 67) становиник једног континента.

УСПРАВНО:

1) врста сушене рибе, 2) тор, 3) сужањ, 4) коњ, 5) врста старог нсваца, 6) прибор за рад, 7) напрезање, 8) река у Сибиру, 9) дивља животиња, 10) прастановник Балкана, 11) јантар, 16) камен који служи за враћање, 1) стара мера за течност, 20) језеро у Црној Гори, 21) грчки покрет отпора за време другог светског рата, 23) ауто-ознака за Краљ, 25) личност из Андрићеве приповетке, 27) део железничке композиције, 28) дрвено седло, 30) боја, 33) део теразија, 34) страном мушко име, 37) командно место, 39) мрвичасто тесто, 41) јарбол, 42) речни рибар, 46) локот, 48) једнака, 50) место у Шумадији, 52) улазница, билет, 53) спортска дворана у Земуну, 55) индијански чамац, 57) познати шпански фудбалски клуб, 58) растопљена вулканска маса, 60) птица певачица, 62) главни град једне европске државе, 64) истурени део копна у мору, 66) ауто-ознака за Сарајево.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) корал, 6) канал, 11) обилањ, 13) истина, 14) руно, 15) Амл, 17) анил, 18) УКТ, 19) исток, 21) амо, 22) ША, 23) уред, 24) Об, 26) ав, к, 27) Авар, 28) бара, и, 30) аргон, 32) Каленић, 34) зид, 35) рала, 36) Т(рајко) Р(ајковић), 37) Ал, 38) сура, 39) Реа, 40) квартал, 42) Монца, о, 44) неоп, 45) меда, р, 46) МК, 48) М(ило) М(илуновић), 49) кора, 50) БС, 51) ара, 53) атари, 55) уре, 56) нерп, 58) ета, 59) Оман, 60) Донина, 62) ливада, 64) Анока, 65) бокал.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Вукоје Булатовић

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владислав Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

Богата ризница одговора на многобројна дечја питања

Ова дивна књига неопходна је потреба сваког ученика јер пружа читав низ сазнања о свету који га окружује. Прилагођена је свим ђачким узрастима. То је књига која може да се чита редом, или без реда, по сопственом избору, забаве или сазнања ради.

„ХИЉАДУ ЗАШТО — ХИЉАДУ ЗАТО“ је поучан, забаван, користан и пре свега информативан приручник.

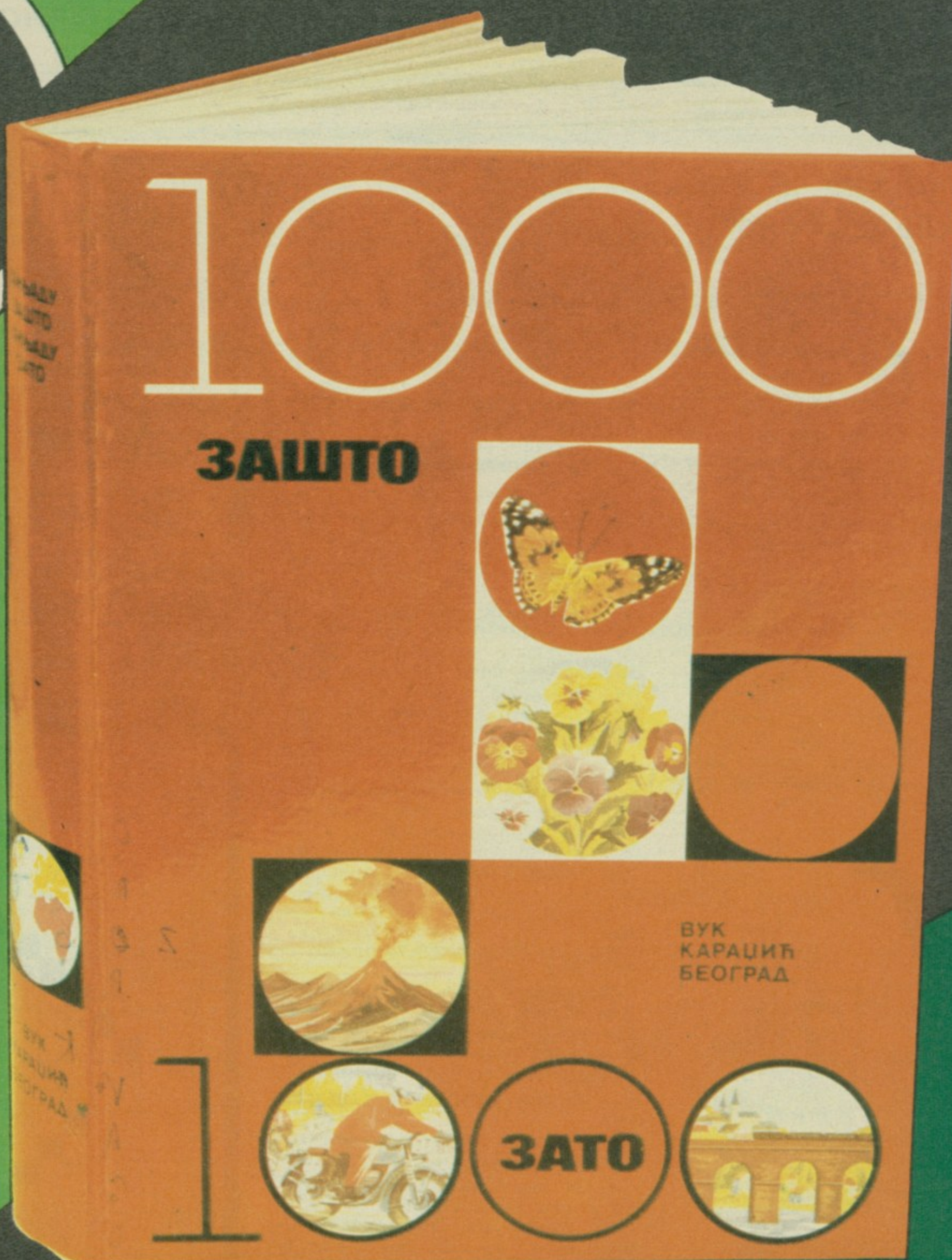
Књига је писана једноставно и популарно, на 483 стране двостубачног текста, формата 28,5 x 20,5 см, луксузно је опремљена и богато илустрована, у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

Купци из Београда могу подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка бр. 9.

Цена књиге је 200.— динара. Може да се купи за готово и на отплату.

КУПЦИ „ПОЛИТИКИ-НОГ ЗАБАВНИКА“ УЖИВАЈУ ПОПУСТ ТАКО ДА КЊИГУ ДОБИЈАЈУ ЗА 150.— ДИН

Сва обавештења можете да добијете на телефон 620-371.

ЗАШТО

ИП
»ВУК КАРАЏИЋ«
11001 БЕОГРАД,
Краљевића Марка бр. 9

ПОРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „1000 ЗАШТО — 1000 ЗАТО“ по цени од 200.— дин.
ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ ПО ПОВЛАШЋЕНОЈ ЦЕНИ (платиће поштару приликом пријема књиге).

НА ОТПЛАТУ у 6 месечних рата почев од _____ 1975. год. Рате ћу уплативати редовно по пријему рачуна и уплатница. У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме и име занимање _____

Адреса стана пошт. број и место _____

Назив и адреса радне организације _____

(Печат и потпис овлашћеног лица)

Овера о запослењу

Поруџбеница се оверава само при куповини књиге на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак предпоследњег чека од пензије.

(Својеручни потпис купца)

ЗАТО

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

ВЕСЕЛИН ЧАЈКАНОВИЋ

Нашао сам једну стару књигу из 1895. године, писану на француском. На тој књизи налази се печат на којем пише име др Веселина Чајкановића. Молим те, реци ми нешто о њему.

Звонко Ловрић,
Врдник

Веселин Чајкановић (1881—1946) био је професор Универзитета у Београду, дописни члан Српске академије наука и уметности. Бавио се проучавањем античких збирки грчких пословица, обичаја и веро-

вања античких и наших народа. Проучавао је и религију Срба пре примања хришћанства. Издавао је народне умотворине, преводио са класичних језика. Доста својих радова написао је на латинском језику. Главна дела су му: Студије из религије и фолклора, Стара српска религија и мистерија (у рукопису). Саставио је антологију српских народних приповедака и написао предговор.

У издању Српске књижевне задруге изашла је 1973. године збирка текстова Веселина Чајкановића под називом „Мит и религија у Срба“.

ОД МАРАМЕ ДО КРАВАТЕ

Занима ме поријекло ријечи „кравата“ (одевног предмета мушкарца).

Иванка Приморац,
Ријека

Кравата је реч француског порекла сгавате и значи трака од тканине (свиле, памука, вуне), која

се везује испод оковратника кошуље с предње стране, и то на разне начине (дуга кравата, „леп-тир“ машина).

Још у старом Риму носио се фокале, нешто слично данашњој кравати, да би штитио врат од хладноће.

Код нас се за реч кравата зна још од 17. века. То је био назив

за широке вратне мараме које су носили хрватски војници. А у 18. веку кравата постаје део мушке народне ношње, у облику широк белих рубаца.

Пред крај 19. века кравата добија други облик, сличан данашњем.

ОСНИВАЧ ХРВАТСКЕ ОПЕРЕ

Занима ме ко је компоновао оперу „Никола Шубић Зрински“.

Жељко Видовић, Ријека

Оперу „Никола Шубић Зрински“ компоновао је Иван Зајц, композитор и оснивач Опере у Загребу.

Зајц је рођен 1832. године на Ријеци, а умро 1914. у Заребу. Написао је преко стотину композиција и 29 опера и оперета. Међу њима најпознатије су: „Никола Шубић Зрински“, „Бан Лерет“, „Милисав“, „Лизинка и Златка“.

НЕ ЉУТИ СЕ, ЧОВЕЧЕ!

Да ли се зна како је и када настала игра „Човече, не љути се“?

Дејан Бошковић,
Београд

Ова симпатична и занимљива игра настала је пре седамдесет година.

Минхенском електричару Јозефу Фридриху Шмиту његова три сина нису ни за тренутак давала мира. Да би их смирио, нацртао је

на поклопцу старе кутије за шешире мале кругове. Четири пута по четири кружића као „старт“, четири пута по четири кружића као циљ. Затим је старт и циљ повезао низом малих кругова, начинио 16 дрвених фигура и једну коцкицу и — са синсвима заиграо нову „игру на кутији за шешире“. Цела породица била је одушевљена. Тако се родила игра „Човече, не љути се“.

Упркос имену, често се нађе по неки играч који се, играјући сву игру, толико наљути да зграби таблу и фигуре и баца их. То су ипак, тврде неки, најверскији љубитељи игре, јер чим се „охладе“, купују нову кутију „Човече, не љути се“.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

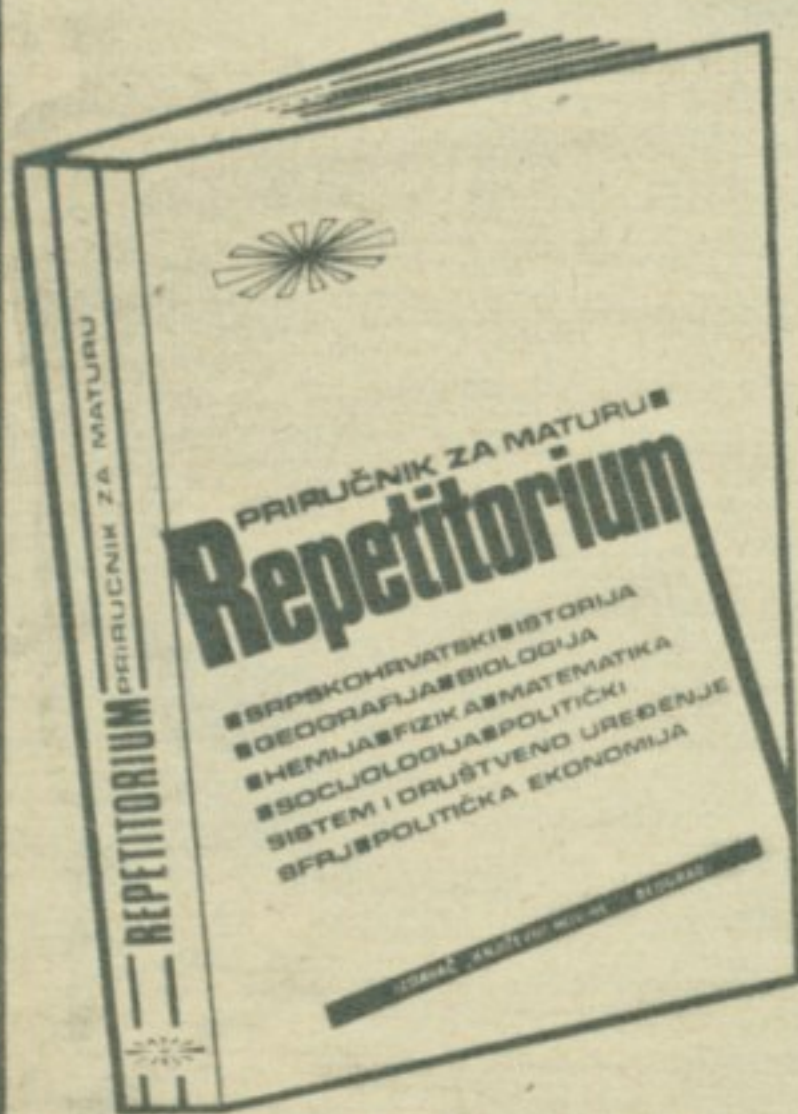
решење
загонетке:

ИЗЛЕТ НА КАПРИ

Целија је тврдила да је свом ујаку однела у собу чашу свеже обичне воде у 5,05 ујутру. Међутим, кад је инспектор Жеди на њен позив ушао у собу Комендатора у 5 сати и 10 минута вода у чаши на ноћном сточићу била је пуна мехурића што показује да вода није била свежа јер се кљобучића стварају тек после неколико часова. Значи, Целија није однела воду ујаку ујутру, већ у току ноћи и тада га је и убила.

УЧЕНИЦИ – СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре. Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поужећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

